PDF4Kurd

چاپی دووەم 2005

نیکۆلای خایتۆڤ

ڕێگاوبان

چیرۆک

نەژاد عزیز سورمێ

کردوویە بە کوردی

چاپی دووەم 2005

* ڕێگاوبان
* چیرۆک
* نووسینی نیکۆلای خایتۆڤ
* نەژاد عزیز سورمێ کردوویە بە کوردی
* تایتلەکان: هونەرمەند محەمەد زادە
* بەرگ و نەخشەسازیی: شکار نەقشبەندی
* تابلۆی بەرگ: هونەرمەند گۆستاف کۆربێ
* چاپی یەکەم - **1983** - تیراژ **5000** دانە
بڵاوکردنەوەی کتێبخانەی حەیدەری
* چاپی دووەم **2005**
* چاپخانەی وەزارەتی پەروەردەی حکوومەتی کوردستان

ناوەڕۆک	لاپەڕە
پێش خەبەر	7
کاتیرین	9
ڕۆژگاری پیاوان	16
درەختێکی بێ ڕەگ	29
زەوەززەی دەروێش	43
ڕێگاوبان	55
قایخێک لە دارستاندا	69
فەرهەنگۆک	103
سەرچاوەکان	109

پێش خەبەر

نووسەری ئەم چیرۆکانە(نیکۆلای خایتۆڤ) خەڵکی وڵاتی بوڵگارستانییە، ساڵی(1919)ی زایینی لە گوندی (یارقرۆڤ)ی سەر بە ناوچەی(بلۆفدیڤ) لە دایک بووە.

پلەی خوێندنی: زانکۆی(سۆفیا ـ کۆلیجی کشتوکاڵ)ی تەواو کردووە و ماوەییێکی زۆریش ئەندازیاری کشتوکاڵ بووە.

خایتۆڤ دوای قۆناخی لاویەتی چالاکی ئەدەبی نواندووە، یەکەم بەرهەمی(1965) بڵاو کردۆتەوە. کۆمەڵێ بەرهەمیشی بەدوای ئەم بەرهەمەدا بڵاو کردۆتەوە. تەنانەت کۆمەڵە چیرۆکی(چیرۆکە دڕندەکان)ی کە لە ساڵی(1967)دا بڵاو کردەوە بە چاکترین پەخشانی بوڵگاری دەژمێردرێ.

بەرهەمەکانی خایتۆڤ ئاوێنەی بێ گەردن، وێنەی ژیان و گوزەرانی خەڵکی سادەو دڵپاکی وڵاتەکەی تێدا رەنگ دەداتەوە: ئەوانەی کە لەگەڵ سادەییشیاندا لە بەرابەر چارەنووسێکی نادیار دان .. چونکە هەرگیز فێر نەبوون و ناتوانن سەرچاوەی سۆز وخۆشەویستییان بگرن، مناڵی ئەم سروشتە بەربەرەڵڵایەن و وێنەی ئەو ڕەگ و ریشانەن کە خایتۆڤ لەم چیرۆکانەیدا باسیان دەکا.. چوونەتە قوڵایی خاک و لەگەڵ سروشتی پاکدا تێکەڵ بوون، مرۆڤی چاونەترس و سەربەرزن، رمن و ناچنە جەواڵ .. هەمیشە خەنجەریان لەبەر پشتێ دایە ... بەڵام زاڵم نین و زوڵم ناکەن، بەلای ئەوانەوە ئازایەتی سەرپشکی هەموو شتێکە،(ئازایەتی) بە هەموو مانایێ کە ئەم وشەیە هەڵی دەگرێ.

هەر بۆیەشە کە دەڵێن:(لەوانەیە هەرچی چاکەیە ئەوە بکەی، بەڵام تۆ دەترسی، کەواتە تۆ زەلیلی، تا دونیاش ماوە بە زەلیلی دەمێنیەوە.).

بەم جۆرە خایتۆڤ ئەو پاڵەوانانەمان پێشکەش دەکا کە هەموو ئەرک و ئازار و ژانی مرۆڤایەتییان داوەتە کوڵ، نموونەشیان ئەوەندە زۆرە وەک خیزو خۆڵ وان..

ئاواتە خوازم توانیبێتم دونیای خایتۆڤ بە خوێنەری کورد رابگەیێنم.

[illegible]

هەولێر 1982/3/3

کاتیرین

سەگێکی جەربەزەمان هەبوو پێمان دەگوت (کاتیرین) خووی بە راونانی گورگانەوە گرتبوو، دەنگی رەشەباییێک بوو بۆ خۆی، کە دەوەڕی، حەو .. حەو، دارستان دەلەرزی و دەنگی دەدایەوە..

مل ئەستوورو خۆشبەزو گوێ قولاخ بوو وەکو بلێیی قەت نەنوێ، دیسان وای ئەگەر کلکت دەدی، چ کلکێکی بادراوی بەگەوەی هەبوو. سەگێکی تابلێیی چاک بوو، بەڵام مام(باچۆلا) تەواوی تێر نەدەکرد لە سەرەکۆزەو پووش زیاتر چیتری نەدەدایێ..

چەند جارم پێ وت: نەختێ ئاردی گەنمەشامیم بدێ بۆی تێکەڵ بکەم، رەزیل بوو دەیگوت باشە بەڵام نەیشیدەدا.

پێنج شەش ساڵ بوو لەگەڵ کاتیرین بزنەگەلمان دەلەوەڕاند.. متمانەی تەواوم پێ بوو، دەهاتمەوە ناو کۆلێتیی، چیلکەدارم کۆدەکردنەوەو لە ئاگردانم دەنان و ئاگرم دەکردەوەو، پێم دەدانە بەرێ .. دەتدی وەنەوز دەیبردمەوە ...

من دەزانم کاتیرین جێی خۆی گرتووەو رێی گورگان نادا نزیک ببنەوە، خۆ

ئەگەر شتێکی وایش بوو ئەوا ئاگادارم دەکاتەوە .. ئەمەش شتێکی جوان بوو بەڵام چی قەوما ؟

ئەو رۆژە، یا بابلێێن ئەو بەیانییە کە لە خەو رابووم بزنە بەڵەکێکم نەدی، دیسان (کاتیرین)یشم بەر چاو نەکەوت .. سەیرە؟!!

چی رووی داوە؟ دوای تۆزێ تەماشا دەکەم دەگەڕێتەوەو بەتەنێیە بە شوێنیدا چووم بزنە ردێن سپییەکەم دۆزیەوە بەڵام چۆنم دیتەوە؟ گورگ کەل و پەلی کرد بوو! کاتیرین راوی نابوون بەڵام پاشی چی؟ ئەوان کاری خۆیان کردبوو ...

دەم و قەپۆزی خوێناوی بوو، ئەمەش وا دەگەێنێ کە تێیان بەربووە، شتێک هەبوو کە لەلای من روون نەبوو ئەویش ئەوە بوو داخۆ بۆچی نەوەڕی، گوێم لێ بێ و خەبەرم ببێتەوە.

بەرامبەرمان بەردەڵانێکە، هەر بەردی کەرتە شاخێکە بۆ خۆی، ئەمەش دەنگدانەوە زلتر دەکا، ئەگەر بلێین دەنگی خۆیم نەبیستووە. بۆ چی گوێم لێی نەبوو؟ لەبەر خۆمەوە وتم: (دیارە کە ئەمە رووی داوە من لە خەوێکی قووڵ دا بووم).

رۆژێ(دیسان هەر رۆژێکی پایز بوو)، تەمێکی چڕو شێدار دای گرتبوو و هەر بەرز دەبووەوەو نەدەبووەوە تاکو دادەکشایەوە ..

وەختی گورگانە .. گورگ ئەو وەختەیان لە هەموو وەختان پێ خۆشترە کە خۆ لە نێو تەم و تاریکیدا وەشارن. ئەو لەعنەتیەش منی بەنێچیر هەڵبژارد بوو .. بزنێک کەوتە ماعەماع، منیش هاوارم کرد .. کاتیرین راپەڕین و وەڕینی یەک بوو، کەوتە دوای گورگی، هەندەی نەبرد بەدەم و قەپۆزی بە خوێنەوە گەڕایەوە، چ سۆراخی بزنەکەیش دیار نەبوو، لە ریخۆڵەش بەدەر چیدیم لە نێو دۆڵەکەدا نەدۆزیەوە .. دەم و قەپۆزی خوێناویش خستمیە گومانەوە، ئەوە دەگەیێنێ سەگەکە بەگژ گورگدا چووەو پڕی داوەتێ، ئەوەتا دەم و قەپۆزیشی لە خوێنی گورگ خەڵتانە مەگەر وانییە؟ بەڵام کە بیرم لێ کردەوە: باشە ئەگەر راست بێ تێک بەر بووبن.

داخۆ گورگ کاتی ئەوەی هەبووە ئاوا بە رەحەتی چنگی تێ بنێ بە جۆرێک

له ریخۆڵەکانی زیاتر نەمێنێ؟ خۆ ئەگەر شەڕێکیش ببوایە ئەوا سەگوەڕی هەر دەبیسترا، منیش نە سەگوەڕو نە دەنگی دیم بیست .. تۆ بڵێی خرتە خرتی ئێسقانی بزنەکە کە گورگ دەیهاڕی بگاتە گوێ، بەڵام سەگوەڕ نەبیسترێ ... ئەمەیان کە مەحاڵە ..! .

گومانم زیاتر بوو .. وتم: چاوەڕوان دەبم و خۆمی بۆ لە بۆسە دەنێم داخۆ لێرەوە بەدوا کاتیرین چ دەکا .. شتێکی تریش سەرنجی راکێشام: پێشان سەگەکە کلکی قەف قەف دەکرد، بەڵام ئێستا ئەوەتا لە ئاستی پشتییەوە درێژ بووەتەوە. ئەمەیان گەزێ ... گەزی دووەمیش ئەوە بوو کە سەگی کەللەبۆرە وای لێ هات بن بێژینگ و سەر کوزەرەی دەدرایێ، بۆنی دەکردو پەرش و بڵاوی دەکردەوەو بەپێیان دەی شێلا، ئەمەش مانای وایە کەتێرەو نایەوێ بیخوا ..

ماوەیێ رابرد، ئەوەتا جارێکی تر گورگ بەدیار کەوتنەوە .. دەستم دایە دارێک(بێ قیمەتانە قەڵەوترین کووریان هەڵبژارد بوو، رفاندیان)، بەڵێ رفاندیان و بەدوای خۆیشیان راکێشا (کاترین) یش بەدوایانەوەیە ...

چاوەڕێ نەبووم تا دەگەڕێتەوە .. بە دوایاندا چووم، سەرکەوتم تاگەیشتمە لوتکە، تەلانێکی دەپێشدا بوو، ئینجا دەگەیشتەوە گوزەرێ و دەر دەچووەوە. لە شوێنێکدا تەماشام دەکرد، هەموو شتێکم لێ دیار بوو.. کوورەکەم دی کەل و کۆم کراوەو فرێ دراوە، گورگەکەیش هەر(٣٠) هەنگاو بەو لاوەیەو دەڕشێتەوە. کاتیرینیش بەسەریەوە وەستاوەو بە کەڵبەو چرنۆکان لەعنەت بۆ دایکی دەنێرێ .. کەواتە هەر گورگی گۆرینە، هەرگیز لەو باوەڕەدا نەبووم، کەچی ئەوەی بیرم لێ نە دەکردەوە و بەخەیاڵمدا نەدەهات بە چاو بینم.

کاتیرین تاکو خواردی، خواردی، ئینجا کشایەوە بواری گورگیش بدا دەست پێ بکاتەوە، گورگ دەخواو کاتیرینیش تێیەوەڕاماوەو دەم ئەتەقێنێ.. !

هەموو شتێک روون و ئاشکرایە، کاکە لە برالەی خۆیان کردووە!.

ئەوجار تێگەیشتم کاتیرین چ دەکا، بەڵام ناتوانم بە تەنێی حوکم بەسەردا بدەم، چونکە مام باچۆلا ئەو لەعنەتییەی خۆش دەوێ و بە تەمایە بەری بۆ باوێ. وتم ئەوەی دیتم پێی دەڵێم و ئەو چۆنی حوکم دەدا بابیدا.

مەسەلەکەم بە مام باچۆ وت، بەڵام بڕوای نەکردو وتی:

بە چاوت نەدیوە، بە خەونت دیوە! سەگ و گورگ چۆن دانوویان پێکەوە دەکوڵێ؟

ـ: هاوبەشن مام باچۆ، بە چاوی خۆمم دیتن.

ـ: نەخێر کاری وا نابێ، شتی وا مەحاڵە.

وتم : وا دەکەم بەو چاوانەی ببینی.

ئیتر خواو راستان رۆژێ، چاکم لە بیر نەماوە چ رۆژێ بوو، بەڵام لە دەوروبەری جێژنی(قەدیس دیمتری)دا بوو. دیار بوو مام باچۆ قسەی خۆی بڕی و پێی وتم: دەچم داران بۆ کۆخەکە خڕ دەکەمەوە، تۆش لەو ژۆرانە لە(فایراک)،(ئێمە بەو بەستە دەڵێین فایراک) بزنەگەل بلەوەڕێنە، پاشان وتی: تۆ لەوێ خەریکی لەوەڕاندنی بزنەگەل بە منیش خەریکی دار کۆکردنەوە دەبم.

رۆیشتم، کاترینیشم لەگەڵ بوو.. ئەها !! بوو، !! هەر تازە بزنەگەل کەوتبووە سەر لەوەڕێ کە یەکێکیان کەوتە ماعەماع، گورگەکە خۆی شاردبووەوە دەیزانی رووماں بەرەو کوێیە، چاوەڕێی کرد بوو تا تێدەپەڕین و نێچیرەکەی رفاندبوو..

کاتیرین وەڕی و کەوتە دوای گورگەکە بەڵام من نەمتوانی لە نێو قامیشەڵانەکەدا بیانبینم، قامیشەڵانێکی چڕوپڕ و هەڵچوو بوو، بنیادەم سەری تیا ون دەبوو! تەنها لەرینەوەیم دەدی، دیار بوو بە تەنیا رێی دەکرد، لە جوولانەوەیان زانیم بزنەکە بۆ کوێ رادەکێشێ:

هاوارم کرد

ـ: مام باچۆ ، مام باچۆ وەختیەتی وەرە.

بەڵام تا مام باچۆ گوێی لێ بوو و هات، گورگ لە گوزەرەکەی بەرامبەر بۆی دەرچوو و ون بوون، پاشان بەخۆو بەبزنەوە دۆڵەکەیان بڕی و خۆی دەکەلێنێک ئاخنی لەوێدا وەستا، من و مام باچۆیش بە دیاریەوە وەستابووین. گورگەکە پڕی دایە بزنەکەو کوشتی، ملی کەلاشەکەیشی

راکێشا کاتیرینیشی بەدواوەیە نەدەوەڕێ و نەخۆیشی تێک دەدا.

مام باچۆ هاواری کرد:

ـ: لەعنەت لە شیری سەگ، ئەوە چی لێ هاتووە! گۆڕاوە؟

وتم: راوەستە ئێستا دەبینی چی لێ هاتووە.

وەستاین، تەماشامان کرد، کاتیرین نەک وەکو دوژمنێک، بەڵکو هێمن و لەسەرخۆ لە گورگی نزیک دەبووەوە.

گورگ سەیرێکی دەوروبەری کرد، بێ ئەوەی کەڵبەکانی بشارێتەوە یا کارێکی لەو چەشنە بکا تەماشای کرد نە سەگ دەوەڕێ و نە گورگیش کارێ دەکا.. تێک گەیشتوون! لەعنەت لە شیریان، بلێی چ چاوو ڕاویان کرد بێ؟ داخۆ چیان دەچاوی دایە ئاوا تەبان؟ نازانم، بەڵام گورگ وازی لە بزنەکە هێناو ڕێی بۆ کاتیرین چۆڵ کرد.. چووە ئەولاوە. کاتیرین لە بزنەکە نزیک بووەوەو کەوتە هەڵلووشینی، وەکو گورگی کەڵبەی لێ گیر دەکرد، بە چڕنۆکی پارچە پارچەی دەکرد..

مام باچۆ لە سەرسامیا دەمی داچەقی بوو بڕوای نەدەکرد.. هیچی نەگوت، کشایەوەو هاواری کرد:

ـ: راوەستە!

گەڕایەوە کۆخەکە تاپڕەکەی بێنێ، کە بەسەدای گوێی دارستان کەڕ دەکا..
من نەمدەزانی بۆ ئەوە چووە، بەڵام کە هاتەوە دیتم ئەوەی بەدەستەوە بوو.
سێرەی لێ گرت، ڕەنگ دابچکوڕاو ببوو بە خەزنەی سپی.. هاواری کرد:
ـ: دەیکوژم گجوولەی پیرە خاینێ دەکوژم! لەگەڵ گورگان خۆ لێک دەداتەوە؟ بەڵام زۆر دووره چاوەڕێی دەکەم تا دەگەڕێتەوە ئینجا لە تەختی نیوچاوانیی دەدەم..

ئەمەش وا دەگەیێنێ دیارە تا ئێستاش روحمی بۆ دەبزوێ.. دانیشتین، چاوەڕێی ئەوە بووین تاکو کاتیرین تێر دەبێ.

ـ: کاری بزنێ لە کار ترازا، با وازی لێ بێنین تا پێش مردن تێر دەبێ، سەرەڕای ئەوەش زۆری بە دڵسۆزی خزمەت کردووین.. مام باچۆ دیار بوو

لەرزی پێوە نووسا..

پێم وت:

ـ: خزمەتی کردین، راستە بەڵام مام باچۆ ئێمە ئەگەر ئاردە گەنمەشامی نەدەینێ برسی دەبێ. ئەو جار تێگەیی خزمەتەکەی سوودێکی نییە، ئیتر بوو بە دەستەبرای گورگان..

ـ: نەخێر! نەء، بەهۆی برسییەتییەوە نییە.. پەروەردەی فێڵ و مەکرانە.. راستیی مەسەلەکە ئەوەیە.. پەروەردەی فێڵە فێڵ! وای بە خەیاڵدا هاتووە، «گەر ئاگاداری بزنەگەل بم و نەبم وەکو یەک وایە، کە ئەوانیش(قەڵێ)م نادەنێ با بە خۆم بیکەم».. ئەوەتا کردیشی...

قیژاندی.. دەیکوژم، لێی خۆش نابم.

دەیکوژێ و دەیکوژێ، بەڵام تاپڕی بەرز نەکردەوە، کاتیرینیش تێر بوو و بواری دایە گورگەکەو ڕۆیی، دۆڵەکەی بڕی و تاوێ وەستا تۆزێ ئاوی دەسەر کردو کەوتە ڕۆیشتن.

ـ: دەی مام باچۆ دەی ئەگەر راست دەکەی رقت لێیەتی بیکوژە! یا دەڵێی رقت لێی نییە؟!.

تاپڕەکەی بەرز کردەوەو سێرەی لێ گرت، پاشان بیری کردەوە، دایگرتەوە.. هاواری کرد.

ـ: ئای هەی چەند خاین دەرچوو، دایکی پیرە... چۆن وازی لێ دێنم، ئەمڕۆکە بزنێکم چوو، سبەینێ هەمان کار دووبارە دەکاتەوە.. جارێکی تر تاپڕەکەی بەرز کردەوەو (بوومم!!).

کاتیرین راپەڕی و خۆی هەڵاوێت، دوو سێ جاران خلۆر بووەوەو پێی جووت بوون...

مام باچۆ پێی وتم:

ـ: بینێژە! حەیوانێکی بە فێڵ بوو، چاڵێکی بۆ هەڵکەنە..!

ناشتم، تەنانەت بۆیشی گریام، سەگم نەدیوە دەنگی بەو جۆرە بێ و

نایشیبینم.. ئەدی چاوی.. سەیری بکە بەڵام بێ ئەوەی قسە بکەی..

پێی ڕەق بوون. منیش وەبن خۆڵێم دا.. مام باچۆ سەگێکی دیکەی بۆ ناردم، کیسەییێک هاڕاوی گەنمەشامیشی لەگەڵ نارد بوو ڕای سپاردم:

ــ: دەولکێکی بۆ چێ بکەو خواردنی بدەیێ.

ئاخری هەستی پێ کرد، بەڵام پاشی چی؟ سەگە تازەکە دەستی کرد بە خواردن، بخۆ بخۆ تاکو تەواو قەڵەو بوو، وای لێ هاتبوو لەبەر قەڵەوی پێی ناخۆش بوو ڕاوی گورگان بنێ، مام باچۆ جارێکی دی لە چۆکی خۆی دا...

دانی پێدا دەنێم کە من لە مەسەلەی بەخێوکردنی کسۆکان بە سەهوو چوو بووم.. تێری دەکەی قەڵەو دەبێ ڕاوی گورگان نانێ، تێری ناکەی لەگەڵ گورگی دەبێتە دەستەبرا..

بۆیە کە خواردنی دەدەمێ زۆر وریاو ئاگادار دەبم.

●

رۆژگاری پیاوان

لەو سالانەی جحێڵ بووم و خوێنم دەکولا، باوەکو ئەوەندەیش پان و تێکسمڕاو نەبووم، بەڵام بەهێز بووم، تفەنگم بەشانەوە بوو، خەنجەریشم لە تەنیشت خەنجەرێ دەبەر پشتێ دابوو، دوو بوون یا سێ بوون لە بیرم نەماون، بەڵام دەمانچەکەم لێرە، لە کەلەکێ بوو..

هەموو دەیانزانی سەر دانانوێنم، بۆیە کە یەکێ دەیویست ئافرەتێ هەڵگرێ لە دوو منی دەنارد. لەوان ڕۆژگارانەشدا کە پیاو ڕۆژیان بوو، ژنهێنان بە قسەی خۆش نەدەچووە سەر.

هاوسێیەکم ئافرەتێکی لە !(ناستان) خۆش دەویست جارێکیان وتی:

ــ: بڵێ چەندت دەوێ بۆمی ڕاست کەی شووم پێ بکا؟

وتم:

ــ: سێ دانە لە سەد لیڤیەکان و دوو سەد لیڤیش بۆ خواردنەوە، هەمووی دەکاتە پێنج سەد لیڤ و زەماوەند ساز دەبێ.

ڕێک کەوتین و، دوای چەند ڕۆژێ چووینە ناستانێ.. چوار غەریبە هەر گەیشتینە گوندەکە کارمان لە کار ترازاو ئاشکرا بووین.

(بە کچەکەیان وت:! بە هەر حاڵ دەترفێنن!) ئیتر هەرگیز وەدەر نەدەکەوت، براکەی تفەنگی ئامادە کردو وتی: (بابێن! کەللەیان دوبەدەر دەکەم.)

یەک دوو ڕۆژان چاوەڕێ بووین، نەهاتە دەرەوە، ڕۆژی سێیەم(شوکری)کە دۆستێکی دڵسۆزم بوو لە ناستاندا، هات و وتی: هەستن، ئەوان ڕۆیشتن چوونە بلاتیبچی بۆ جووت کردن، وتم: ئەدی کچەکە؟

وتی: کچەکەیش!

ئەولا باشتر، مێرگێکی لێیەو کەسیشی لێ نییە دەستەوەکەرێ بکا.. ڕاستە براکەی هەروا ئاسان نییە، بەڵام ئەو تەنیایەو ئێمەش چوارین..

ڕووەو (پلاتیبچی) وەرسوڕاینەوەو شەراب و عارەقیشمان لەگەڵ خۆ برد، بەسەر ڕێگاو بە بەر ڕێگادا ڕۆیشتین: تا گەیشتینە سەر کانیاوێکی ژێر دار سنەوبەرێکی بەرز و هەڵچوو، لەوێ چاوەڕێ بووین.

کێڵگە نزیک بوو، دەماندیتن خوشک و برا جووتیان دەکرد.

وتم: با دەست پێ بکەین عەرەق بخۆینەوە تانیوەڕۆ، ئەو کاتەی کچەکە دێ گایەکان ئاوبدا ئێمەش دەیرفێنین.

بەڵام پیاو شتێکی دەڵێ و لە شتێکی تر هەڵدەنگوێ! شوانێ ئێمەی دی لە ڕۆخ کێڵگەکەدا خۆمان شاردۆتەوە، وەسەر دار سنەوبەرێکی بڵند کەوت و پڕ بە دەنگ هاواری کرد:

ـ: هۆ.. هۆ شەیبان ئاغا (ئاخر برایەکەیشی وەکو من ناوی شەیبان بوو) پیاو لە دۆڵەکەدان پیاو وو..، خوشکت دەرفێنن، پیاو.. دە..،،!

بە پیاوەکانم وت:

ـ: کار لە کار ترازا، با وەدەرکەوین:

براکەی کە بینیمانی خۆی ئامادە کرد، داسەکەی بە دارخۆخەکەوە بوو دەستی داێ و خوشکی دەپشتە خۆی گرت و هاواری کرد:

ـ: لەکوێ هاتوون بڕۆنەوە ئەوێ، دەنا وا دەکەم دایکتان سنگتان بۆ بکوتێ! پاشان بۆ ئەوەی لێی نزیک نەبینەوە بەرد بارانی کردین.

ئێمە دەچووینە پێشێ و ئەویش بەردی دەهاوێشتن، هاوارم کردێ:

ـ: دەبێ ئەم کارە مەیسەر بێ، ئەگەر ئیشەکەیش پەیوەندی بە گریانی دایکانەوە هەیە ئەوا من لە تۆ بە جەرگ ترم، داسەکەت فڕێدەو بڕۆوە سەر کاری خۆت، خوشکیشت بۆ شوێنێکی ناخۆش نابەین، دەیبەینە شار.

قیژاندی:

ـ: بۆ دواوە! دەنا سەرتان پان دەکەمەوە!

دیار بوو هاوڕێکانم شەقاویان کورت بوون و نەختێ سڵەمینەوە، بەڵام من نەوەستام، دەستێکم لەسەر خەنجەرو ئەوی تریشم لەسەر دەمانچە بوو..

بانگم کرد:

ـ: ئەگەر مەسەلە، مەسەلەی سەر پانکردنەوە بێ، وەرە پێش حەڵاڵ زادە منەتت نەبێ، تەکانم دا بیگرم، داسەکەی بەسەر سەرمدا هەڵاوێت، ئەگەر خۆم نەدابوایە لاوە، زۆری نەمابوو بمکا بە دوو لەتەوە، بەڵام دەستی هەر بریندار کردم، لێرە لە بازوومان پارچەیێکی لێ دامالێ تاکو بردیبەوە سەر ئێسقان ئیتر دەستی چەپەم نوقستان بوو.

بەدەستی ڕاستم ملم گرت و دامهێنایەوەو هەندی لەنێبێ لە عاردم دا، ئەو کات من خورت و بە هێز بووم بە جۆرێک، دەمگرت و نەمدەپاراست..!

کڵاوەی چۆکم لە زەوی گیر کردو بە دەستە ساغەکەیشم شوارکێکم دەست داێ و بەربوومە سەری و قەوارەیێکی هەندەم تێ کرد. شوویتکیشم کردەوەو پێمان لە دار سنەوبەرەکە بەستەوەو برینی سەریشیمان پێ تیمار کرد، وەک عەمامە لەسەرمان ئالاند.

ئاوڕێکمان لە دەوروبەرمان دایەوە، تەماشا دەکەین خوشکەکەی ڕای کردووە، لەو کاتەدا تێی تەقاندووە کە ئێمە خەریک بووین حیسابمان لەگەڵ براکەی پاک دەکردەوە..

«ئەدی ئێستا ؟!»

بەسەر زاوای جحێڵم دا قیژاند:

ــ: ئەرێ تۆ چی؟ مەڕی؟ لەعنەت لە شیرت چاوت دەکوێدا بوو؟

ئەم لاو ئەو لای بۆ گەڕاین، لە ناو چەند درەختێکی تازە هەڵچوودا دۆزیمانەوە، بڕۆی وێک هێنابوونەوە، بەبێ دەنگی لێی ڕاکشابوو.. هەڵمان کوتایە سەری، ڕاپەڕی و لە گەڵمانا کەوتە شەڕ، ئەو تەنیا بوو ئێمەش چوار بووین، لەگەڵ ئەوەشا گێژی کردین.. بەڵام ئێمە کەزیمان گرت و ئیتر نەرم بوو. وە پێشە خۆماندا بەرەو کێڵگە بۆ لای براکەی.. دیار بوو براکەی دەپاڕایەوە:

ــ: لێم گەڕێن با بڕۆم، بەرەڵڵام کەن حاڵم پەریشانە، جێم مەهێڵن لێرە بەو سنەوبەرەوە بمرم..

دڵم پێی سووتا، بەرەڵڵامان کرد.. کە لە دارمان کردەوە، وەک بەرزەکی بانان تێی تەقاندو گاسن و خوشک و هەموو شتێکی لەبیر کردو بەناو دۆڵەکەدا ئاوا بوو..

بانگی بووکێم کرد:

ــ: هەستە دەی، هەستە خانمی بەڕێز وە گەڵمان کەوە تاکو ببیتە ژنی ئەو (قۆزە)!

ــ: ئا، هی ئەوەی دوو تاڵەمووی لە روومەتان شین نەبووە؟

تفووو (تفێکی تێ کرد)شتی وا هەرگیز نابێ، هەهەی ببم بە ژنی هەیێی..!

هەڵمان کوتایە سەری و بردمان بەسەر گردەکەمان خست، بەڵام نەدەڕۆیی، کەزی ئەستوور بوون، نیوەمان دەرکێشان، کەچی چەقیبووو نەدەڕۆیی.

پاشان خستمانە سەر شانمان، ئەو بەپێ ئەم بە دەستی، چواردەستە هەڵمان گرت و گەیاندمانە (دیگینگۆڤ ئازماک).

پێش ئەمە، زۆری تریشم ڕفاندوون، بەڵام وەک ئەمەم نەدیوەو نەدیوە، چ لە

بارەی هێزو تاقەتەوە چ لە بارەی عینادییەوە، ئێسک ساغ، تێک چەقیو، ئەگەر باسی شتی دیکەیشی نەکەین ئومێدم وایە کاکاغە ئەم سەرشێتی و کەف و کوڵە نەبینی!

لە دارستانەکەوە بەرەو (گرۆختنۆ) شۆڕبووینەوە. لەو بڕوایە دا بووم براکەی لەگەڵ چەند کەسێک بە دوامانەوە بێ، بۆیە ڕێگای خۆمان گۆڕی و لە باتی ئەوەی بەرەو (دۆفلن) بڕۆین، بە پێیان بە ناو دارستاندا کەوتینەڕێ. زۆری ماندوو کردین، ئێمەش دامان گرت و ڕامانکێشا هاوەڵ کراس و ماوەڵ کراسی تیزماڵ تیزماڵ ببوو.

کابرای زاوا یەک بە خۆی هاواری کرد!

ــ: با وازی لێ بێنین، جێی بێڵین! کورە خۆ ئەوە ئافرەت نییە دڕندەیە!!

ــ: بیگرە! ئەوە نێچیری خۆتە! دەتەوێ وازی لێ بێنین، لە دوایدا پێمان بڵێن پێی نەوەستان؟

پاشان شۆڕ بووینەوە، شۆڕ بووینەوە تا رووباری (گرۆڤۆتنۆ) دەبێ لە رووبار بپەڕینەوە جا بە (حەمامی بۆ نارد) بەرەو (دۆڤلن) بڕۆین.. دەبێ لە رووبارەکە بپەڕینەوە، بەڵام چۆن؟

رووبار شێلووەو وەک شێتان کەفێ دەکاو تیژ تێدەپەڕێ، پردێک هەیە، بەڵام لە گوندییەو بۆ ئێمە نابێ و پێویستە بەهەر جۆرێکیش بێ لێی دوور بکەینەوە.

لە خۆمان را نەدی بپەڕینەوە، هەستاین گەڕاینەوە زیاتریش لەبەر ئەوەی چونکە هەردوو یارمەتیدەرەکەمان رازی نەبوون بپەڕینەوە، دیار بوو رووباریان ترسناک دەهاتە پێش چاو، ئافرەتەکەیش قوڕس بوو و نەیشی دەویست لە خۆڕا خۆی باوێتێ..

بە کابرای بە حیساب زاوام وت:

ــ: بیخەرە سەر پشتم

جوانە جوانە.. بەڵام نە هەندە باڵای بەرزە کابرا بە ملیشی ڕاناگا، ئەدی چۆنی هەڵگرێ و بیهاوێتە سەر پشتم..

بانگم کرد:

ــ: داوەرەوە، داوەرەوە.. با سواری سەر پشتت بێ.. داهاتەوە، بەڵام ئەم سواری پشتی نەبوو، هەوڵم دا بیخەمە سەر پشتی، بە دەستێک هێزم پێ نەشکا، قاچی لەزەوی چەقاندن و لە جێی خۆی نەبزووت.. خەنجەرم هەڵکێشا بۆ سنگم بردوو هاوارم کرد:

ــ: هەر ئێستا خوێنت فڕ دەکەم!، خەنجەرەکەم نەختە نەختە پاڵ دا خۆی داهێنایەوە، زیاترم پاڵ پێوەنا، زیاتری خۆ داهێنایەوە تاکو کەوتە سەر پشتی زاوا، هەڵیگرت و یەکسەر بۆ ناو ئاو.

دەستم دەئەوکێ ناو بە سەرمدا قیژاند:

ــ: برۆ، ئاوڕان مەدەرەوە، من قاچەکانی دەگرم. رۆیی، رۆیی تا کەوتە ناو چاڵێک و دەنێو ئاوێکی شێلوودا نقوم بوو، ئافرەتەکەیشی لەگەڵ دا بوو..

ئیتر لە گۆرەوییەکانی زیاترم لە دەستدا نەما، هاوارم کرد!(ئەی هاوار هەی..!! بووکە شۆخ رۆیی!)، خۆم لە ئاوەکەدا نقوم کرد هەر گرتم و نەمگرت کوێر بووم چم نەدەدی، ئەمن لە ئاوێ ناترسم، بەڵام نە ئاخر ئەوە ئاو نەبوو، تێکەڵەیێکی ترسناک بوو لە تیشەبەردو رەگ و ریشەی درەختان، هەندێک لە سکت رادەچوون، هەندێکیش لە شانت، هی وایش هەبوو وە ڕانت دەکەوتن و بانگلۆزیان دەکردیەوە، جا پیاو خۆی بپارێزێ یا یەکێکی تر، ئاخ خۆزگە بەدوو دەستان دەبووم، بەڵام نە بە دەستێکم؟؟

قاچی ئافرەتەکەم گرت، بەدەستی نا بە ددانم گرتن، بە دەستەکەیشم رەگە دارێکم گرت و تا کەنار بە سەریدا رۆیشتم.. دوو سەعات بوو نەمان دەتوانی قسە بکەین، لاڵ ببووین، شێن هەڵگەڕا بووین لەبەر مانگەشەوێ.. نیوەڕۆ بوو کە لەگەڵ براکەی پێک وەرهاتین و بە دوای ئافرەتەکە کەوتین.. خۆر ئاوایێ هێنامانەوە، ئەوی تر لەبەر مانگەشەودا بوو.

هەر دانیشتین و دانەنیشتین، وتم:

ــ: هەستن با برۆین!

ئافرەتەکە قیژاندی:

ــ: ئەمن بێرەدا سەر ناکەوم، باشتر وایە دەئاوێم باوێن!

وەرم گێڕایەوە وتم بە خۆشی قسەی لەگەڵ بکەم:

ــ: هەستە ئامینە، بەخۆشی هەستە، نابێ چی دی خۆگران بکەی، مادام ئێمە تکات لێ دەکەین نابێ چی دی خۆت گران بکەی..

ــ: نە!.. هەرگیز، برایەکم هەیە لە(دراما)، ئەگەر پێی بڵێم بە لیرانت خەنی دەکا، لێم گەڕێ نامەوێ شوو بەوە بکەم.. لێم گەڕێ.

کابرای زاوا دانیشتبوو بەترسێکەوە چاوەڕوانی دەکرد وتم:

ــ: هەستە، بە مێردت دەدەین، ئەوەتا شۆڕەسوارەکەت ئەوەتا!

ــ: ئەو(شۆڕەسوارەم!) ناوێ جا لێم گەڕێ: لێرە دەمرم.. لە جێی خۆم نابزووم!

دەمانچەکەم هەڵکێشا لوولەم تێ کردو وتم:

ــ: هەشتم کووشتوون، تۆش دەبیتە هی نۆیەم، جا ئەگەر دەرحاڵ ڕەپێ نەبی و نەڕۆی، کوژراو هەشتن تۆیش نۆیەمین.

بە نابەدڵی هەستایەوە.. رۆیشتین.. رۆیشتین تاکو دەمەو بەیان، سەیر دەکەم!(بۆنار)مان بەجێ هێشتووەو گەیشتووینەتە خوار(کریفۆبیلۆ)و روومان لە(دۆفلن) دایە.

بە درێژایی شەوێ بەسەر رێگاو بە بەر رێگایش بە گوزەرگای بەرتەسک و بەناو درک و داڵدا رۆیشتووین، جلک و بەرگمان پاتاڵ پاتاڵ ببوو دەتگوت بەناو دارهەنەی پەڕەکەردا رۆییوە، پارچەی بەساغی نەمابوو، بۆ ئێمەیش بێ کراس و شەڵوار بەهەر حاڵ، بەڵام چۆن لێ بگەڕێین کە ئەو بەم چەشنە بەشاردا تێبپەڕێ؟ بە زاوام وت:

ــ: هەستە برۆ دەستە جلکێکی بۆ بهێنە، با خەڵکی(دۆفلن) بەم شێوە نابەروێکەی نەبینن. جودای کردەوەو وتی:

ـ: باشە، بەڵام لێمان گەڕێن تاوێ بەتەنێ بین، یەک دوو جار خۆ لێک بسووین، بەڵکو ئەوە خوایە تۆزێ دڵی نەرم دەبێ.

وتم:

ـ: باشە!

ڕۆیشتن و ڕۆیشتین، قلّفەی پشتێنندێم کردەوەو هاوارم کردنێ:

ـ: ئێوە دەپێشدا بڕۆن، من نەختێ تەنها دەبم.

ڕۆیشتن، منیش مامەوە چاوەدێریم دەکردن:

جارێکیان لەسەر ڕێیە وەستان، کابرا دیار بوو شتێکی پێ وت و بەرپێیەکی دایێ و لە عاردی دا، خۆی هەڵداسەرێ لاقی گرتن و دەستی کرد بە یاری لەگەڵیا، ڕووی لەگەڵیا خۆش بوو، بەڵام ئەو ڕانەدەوەستا، نەختێ لاربوونەوەو بەرەوپێش چوون،زاوا یا دوو یا سێ جاران بە تەواوی نازانم خلۆر بووەوە...

وەک هەموو جارێ، گەر کەری ئەو بارەی نیت بۆ چی خۆتی دەدەیتە بەر.. گەیمەوە ئەوان و ڕۆیشتین، کابرام نارد جلکەکان بێنێ، من و ئامینەش لەوێ لەسەر ڕێی(دۆفلن) دا چاوەڕێ بووین چاوی لە چاوی بڕیم و وتی:

ـ: بۆ چی دەمدەیتە ئەو گولەی پیسم بکا..؟ شووی پێ ناکەم، ناچمە دۆفلن...

وتم:

ـ: دەچی و دەشچی! پارەی هێنانتم وەرگرتووە..

ـ: ئەگەر مەسەلەکە پەیوەندی بە ماڵ هەبێ: ئەوا برایەکەم خەنیت دەکا بەلیرەی زێر بەرامبەر بەوەی تۆیش وازم لێ بێنی.

وتم:

ـ: لە ڕاست قسەی من زێڕ ناکا هیچ، دەبێ بچی!

ـ: لەگەڵ تۆ، نەک هەر بۆ دۆفلن، بلّێ بە نێو دەریاشدا دێم، بەڵام لەگەڵ

ئەو دا ناچم!

خودایە ئیش چییان بەسەر دێ؟ چی بکەم؟ گریێیەکە بۆ خۆی، ڕاستە ئافرەتێکم لە ماڵێیە، بەڵام نە ئەمەیان ژنێک و نیوە، سپییە دەڵێی شیرە، چاوی وەک خەنجەرێ دەبڕن، بەڵام مەمکی ؟ مەمکی براینە تەنوورە تەنوور!!

ـ: هەویرەکەی پێوەدەو بخۆ!

بانگی کرد:

ـ: دەتەوێ؟ هەر ئێستا!

ئەو کاتە خەتا بە خێر گەڕایەوە.. بە پێش خۆم دا بۆ کێڵگەکە، خۆمان لە گۆشەییێک داخزاندو یەکتریمان لە ئامێزێ گرت، پەلکە گیای پێوە نەمابوو، هەموومان شێلا، بەسەرمدا هاوار کرد: تا ئێرە بەسە!

ئەی ئێستا؟ بیبەم؟ نەیبەم؟ لەبەر برادەرەکەم شەرم دایگرتبووم..(نایبەم)..

دڵەکەمی لە ناخەوە پێکا.. هەستم کرد پەشیمان بوومەوە، چاوی دەمن بڕیبوو لێی پرسیم:

ـ: لەگەڵ تۆ دێم، وا نییە؟

دڵم لە نێوان دوو ئافرەتدا، بوو بە دوو لەتەوە، لەو حاڵەتانەدا دەتەوێ دوو دڵت هەبن، یەکیان بۆ شەرەف ئەوی تریش بۆ زەوق و ڕابواردن: بەڵام دڵی من یەکێکە، ئەوەندەی دابەشی دەکەم، ئەنجام هەر دڵێ دەمێنێتەوە.

بەرەو شەرەفم هاوێت و وتم:

ـ: لەگەڵ من نایێ! هیچ چارێ نییە دەبێ لەگەڵی بچی.

هاواری کرد:

ـ: لەگەڵی ناچم!

ـ: دەبێ لەگەڵی بچی!!

ـ: ئەمە نابێ..! دیار بوو خۆیشی بۆ راکردن ئامادە کردبوو، کە نیگامان لە یەکدی چەقی و تەکانی دا، خۆم بە زەوی داداو پاژنەی پێم گرت: بواری ئەوەی نەدام خۆم پێ رابگیرێ و کێل ببمەوە، وەک رەشەبا وا بوو: وەردەچەرخایەوە و دەردەپەڕی، بەسەر دڕک و چەقەبەردان رایدەکێشام... بەڵام من وەک کسۆکانم لە پاژنەیەوە گرتبوو و وازم لێ نەدەهێنا، تاکو ساتمەیێکی بردووو کەوت. کەفی دەردا بووە سەر زاری، منیش ماندوو بووم..

دانیشتین پشوویێ بدەین، پێم وت:

ـ: ئێستا دەڕۆی ها؟

ـ: هاواری کرد.. دەستم دەبەر پشتێ نای، تەسلیمی تۆ بووم.. پاشان کابرا هاتەوە.. دەورەمان داو بەرەو دۆفلن کەوتینە رێ.

دەبووایە لە پردەکەی سەر رووبار بپەڕینەوە ئینجا وەک دەڵێن لە ماڵێ بین، ئەمەش مانای وایە بەمرازی خۆمان گەیشتین.. ئەوەم بە خەیاڵدا هات، تێ هەڵکەم گۆرانی بڵێم، کاتێک بوو بۆ گۆرانی نەبووایە بۆ چیدی دەستی نەدەدا.

لە پردەکە نزیک بووینەوە شتێکمان لێ راپەڕی و هاواری کرد:

ـ: بووەستن! دەنا وەدەکەم دایکتان خڕە فرمێسکتان بۆ هەڵبارێنێ!

لوولەی تفەنگێکم دی، هەر(دە) هەنگاوان دوور دەبوو، ئاگاداربن.. ئاگاداربن.. سەرێکی بەستراوم دی زانیم براکەیەتی، زانیبووی لەو رێیە زیاتر، چ رێی دی ناچێتەوە(دۆفلن)، بۆیە لێرە لە دەم رووبار لە ژێر پردەکەدا چاوەڕێی کردووین.

کە هاورێکەم بەو کەین و بەینەی زانی، دیار بوو لە پشتمەوە دەرۆیشت، پاشان لەو سەر رێیەدا شۆڕبووەوەو خۆی لە پەنایەک نا. من لە نیوەڕاستی رێگا بووم، دەستێکم بەستراوە، دەمانچەکەشم لە بەر پشتێیە، پێش ئەوەی دەستی بۆ ببەم ئەوە دەزانم بە تفەنگەکەی کارم لە کار دەترازێنێ.

ـ: نەجوولێیەوە! دیار بوو براکەی هاواری کردو بەرەو رووی منیش هات

خوشکەکەی بباتەوە، لوولەی تفەنگێی بەرەو رووی منە.. لەو کاتەدا کێ بڕوا دەکا، خوشکەکەی، کە لە نزیک منەوە بوو خۆی دامەپێش.. ئەو خوشکەی کە بە درێژایی شەو بەدوای راکێشابوو، پارچەیێکی لە جلکان بە سەلامەتی نەمابوو، تەکان بداو بێت لە پێشم بوەستێ و بە خودی خۆی بمپارێزێ؟

بە دەستە ساغەکەمم لە ناوقەدێمدا گرت و هاوارێکی براکەیم کرد:

ـ: تاقە هەنگاوێکی تر باوێی خوشکت دەڕووباری داوێم! ڕووباریش چ ڕووبار لە ژێرمانەوە خوێنی دەکرد.. وای لەو کارەساتە!

لە جێی خۆیم چەقاند.. بۆ دواوە.. بۆ دواوە، خوشکەکەیم دەدەستی دابوو، توندم گرتبووو بەرم نەدەدا. بەسەر پردەکە تێدەپەڕیم، ئەویش تەماشای دەکردم بێ ئەوەی بەدوام بکەوێ یاخود تەققەم لێ بکا، لەو ساتەدا ئەو مرۆڤەم وەک مۆمیایێ، یا مرۆڤێکی لە شەمێی دەهاتە بەرچاو، سپی ببووەوە، وێنەی سەنەمێک لێی دانیشتبوو، تفەنگەکەی فڕێ داو دەستی بە چاوان وە ناو دەستی کرد بە گریان..

پیاوم نەدیبوو بگری، ئەوا دیتم..هاتە سەرم بگەڕێمەوە و خوشکەکەی بدەمەوە، بەڵام نەم کرد.. تۆ شتێکت دەوێ کەچی دەسەڵاتت بەسەر شتێکی تردا دەشکێ و لە پاشان هی سێیەم و چوارەم دەکەی.

بەم چەشنە بردمانە دۆفلن، لەوێش یەکسەر بۆ لای شێخ، لێی مارە بکا..

شێخ لێی پرسی:

ـ: تۆ ئەو کابرایەی بە مێردت قبوڵ دەکەی؟

ـ: نامەوێ!

شێخ وتی:

ـ: بە راستی تۆ ئافرەتێکی قایمی، لە باڵ یەکیان دەرهێناوە کەچی ئەو هەر سوورە لەسەر قسەی خۆی.. ببیە شەیبان ببیە! لە دارستانێی بەرەڵلاکە. با لەگەڵ دڕندان دابێ بەڵکو هۆشی بێتەوە سەر.. ئیتر کاری لە کار ترازاو لێکمان مارە کردن..

دەپرسی: شەیبان داخۆ لە دوایدا بەچی گەیی و چی لێ هات؟

دوو مانگ بوو یا سێ، پێکەوەیان گوزەراند، جارێکیان بە ژنەکەمی وتبوو: دە یالّلا (لەیلا)!ی خوشک! با بڕۆین لەگەڵ خۆم بەرە گەنمەشامیان لە بێستانێ بچێنین، حەزم لێیە فێرم بکەی داخۆ گەنمەشامی چۆن دەچێندرێ..

مێردی ئیزنی دابوو (پێش ئەوجاری رێی نەدەدایێ)، رۆیی لەگەڵ ژنەکەی من فێری بکا گەنمەشامی چۆن دەچێنرێ.. لەدواییدا ژنەکەی من گەڕایەوەو، ئەو نەهاتەوە.. رووبار و رووبار رۆیشتبوو تا گوندەکەیان.. پاشان لە دووی ناردم بچم لێی بدوێین..، لێمدا چووم.. پێی وتم: لە کۆڵ ئەو زار بەلیکاوەم بکەرەوە، با تەلاقم بدا هەرچی دەڵێی ئامادەم.

لێم پرسی: جا کە ئەوەم کرد چیم دەدەیێ؟

وتی: دوو لیرەو پارچە چەرمێک بۆ پێتاوان، مەرەزیشت بایی سێ جووتە بەلّەک پێچان دەدەمێ، دیسان وتی:ـ کەنگێ ئەوەت کرد هەموو شتێک ئامادەیە.

گەڕامەوە (دۆفلن)، کابرام گرت و پێم وت: ئەگەر یەخەی ئەو ژنەی بەر نەدەی ئەوا بچیتە پەڕەکەی ئاسمانێش بۆ تۆ نابێ!.. ئێستاش ئەگەر هەر حەزت لێی بێ ئەوا دەبێ جاری پێشوو چۆنمان رفاند بیرفێنینەوە.

بە ترسێکەوە وتی: نا نا نەکەی، هەرگیز: گەر تا دەشمرم بێ ژن بم دووبارەی ناکەمەوە.

وتم: مادام ئیشەکە وایە، بەرەڵلای کە، یەکێکی دڵ نەرمترت بۆ هەڵدەگرین، کە ئەوەندە کەللەرەق نەبێ و لە گەڵت بژی.

ــ: ئەمجارە چەندت دەوێ؟

ــ: سێ لەو (سەد لیڤی) یانەو دووسەد لیڤیش بۆ خواردنەوە، هەمووی دەکاتە پێنج سەد لیڤی.

وتی:ــ باشە دەتدەمێ، برۆ بەو هارەی بلّێ نامەوێ.

ــ: پێویست بە پێ گوتن ناکا، لەگەڵم دێیە ناستان، لەوێ با شێخ لێکتان

بکاتەوە، پاشان چی بە چاک دەزانی دەیکەین.

چووینە ناستان، شێخ لە یەکتری جودا کردنەوەو تەلاقی دا، پاشان یەکی دیمان بۆ هێنا، رفاندمان، بەڵام نەک وەک ئەوەی پێشوو، هەر کەزیمان گرت و نەگرت کارەکە مەیسەر بوو، ئەویش دوو لیرەکەو ئەوەی لەگەڵی گووتبووم دایمێ.

زۆرم ئافرەت رفاندوون، بەڵام تەنها ئەوەیانم کەوتە بەردڵ، ئافرەتێکی ئازا، هەر نزیکی دەبیەوە دەبینی لە ژن زیاترە.. ئێستاش بیری دەکەم.. بەداخەوە..!

بەڵام ئەدی پێم نەوتی تۆ شتێکت دەوێ کەچی دەسەڵاتت بەسەر شتێکی تر دا دەشکێ، پاشانیش هی سێیەم و چوارەم دەکەی...؟.

دەرەختێکی بێ ڕەنگ

لێم دەپرسی ناوت چییە؟ سوپاست دەکەم!

ساڵێکی تەواوم لەم شارەیدا بەسەر برد، هەموو ڕۆژێ لەسەر ئەم جێیە دادەنیشم، تا ئەو سەعاتەی کەسێک لێی نەپرسیوم«ناوت چییە؟».. هەرگیز، تۆ یەکەمین کەسی.. بۆیە سوپاست دەکەم، خوا لەسەر بەدەنێکی ساغ ڕاوەستاوتان بکا، هیواداریشم نەگەیە ئەو ڕادەیەی منی گەیشتوومەتێ.

ئایا برسیم؟ تینووم؟ نەخێر، تەماشای ڕووی دەرەوەم بکە، بێ عەیبم دەبینی. کچەکەم شووی کردووەو لە گوندیدا دەژی. منداڵەکەی لەو پەڕی تەندروستی دایە، مێردی سەرۆکە... کوڕەکەم لە وەزارەتێدا پێی دەڵێن گەورەی ئەندازیاران، شایەدنامەیێکی بە قەوارەی چەرچەفێ هەیە، ئۆتۆمبیل دەیباتە سەر ئیش و ئۆتۆمبیل دەیهێنێتەوە، ژنەکەی پزیشک و فەرمانبەرەو مووچە وەردەگرێ، لە حەوزێکی فەخفووریی بۆرسلانیش دە ئاوێ دەکەون، خواردنم ئەمما خواردن، جێ و باڵنگانیشم ئەمما جێ و باڵنگان، لەگەڵ ئەوەشدا حاڵم لە ماڵێدا حاڵ نییە، تابلێی خەراپە، بەڵام

چار چییە؟ لێی دەکشێمەوە، دەبنیسێم و دەتوێمەوە، نە تام لە خواردنێ دەکەم نە دەتوانم لە بیرەخەوێ ڕابچم، سەرەڕای ئەوەش گەلەک خەڵەت و پەڵەتم لە مێشکدا دەخولێنەوە، کەسێ نابینم بۆی بگێڕمەوە..

بیگێڕمەوە؟ کەواتە پێم دەڵێن دەبەنگەو بەڵکو شێتیش، سەیرێکی ئەم نموونەیە بکە: شتێکی سادەو ساکار(ماست).

بە کیرچی کوڕم وت: کوڕم کیرچ، لێم گەڕێ بابچم ماست بکرم، لێم گەڕێ تاکو ڕابێم وەک ئینسانێک کە خەڵکی دەبینێ و دەیبینن، کە بانگی دەکەن فێنک دەبێتەوە، مەگەر وانییە؟ وەڵامی دایەوە: ناچی. لەوانەیە ئاگات لە خۆ ببڕێ ئۆتۆمبیلێ شتێ خۆت پێ دادا، ئەو وەختە کێ قوڕ بەسەری خۆی دەکا،(من). وەک وتم لە ماڵەوە دانیشەو چی بە چاک دەزانی ئەوەی بکە!

جا لە ماڵەوە چ دەکەم، ماڵێکی گەورە، ئەسپی تیا تاودە، پانسیۆنێکی تەواوە، ڕێک و پێک لە ژوورەوە ڕازاندراوەتەوە، هەموو شتێکی تێدایە، مافور لە پاڵ مافورییە تا لە ڕۆیشتنا ساتمە نەبەی، عاردە دارینەکەی لووس و خلیسکانە هەر لەسەری بجولێیتەوە دەکەوی. ـ لە ژوورەوە پاڵ کەوە ـ کوڕەکەم دەڵێ لە ژوورەوە پاڵ کەوە، بژی، بخۆ، بخۆرەوەو بیر لە هیچ مەکەرەوە!!

ئەی هاوار! چۆن بژیم؟ لەگەڵ کێ؟ لەگەڵ مێز؟ یا لەگەڵ سندووقی نوێنان؟! ئەو خۆی و ژنەکەی ئێواران نەبێ نایەنەوە، لەگەڵ گەردی بەیانیدا وەدەر دەکەون، کە دەشگەڕێنەوە لە پاڵ یەکدی ڕوو بە سندوقەکەی شەیتان دادەنیشن فلیمێ ببینن، کە وەختی نووستنێش دادێ پێکەوە پێم دەڵێن هەستە.. شەوباش، شەوت باش خواحافیز، شەوێکی خۆش... ئا بەو جۆرە وشانە ساڵێک و ـ ئەوەندەیە پێک دەگەین و لێک جودا دەبینەوە، تەنانەت کە منداڵەکەیان لە ماڵەوە بێ چاکترە، یاریی لەگەڵ دەکەم، چاوەدێری دەکەم، بەمەیش تەمم لەسەری پەرت دەبێ بەڵام بووکە چۆلیەکەم ـ خوای لێ ڕازی بێ ـ لە باخچەی منداڵانی داناوە، ئیتر هەفتەی جارێک نەبێ نایبینم ... هەموو یەک شەممانێ.

دەزانی بۆ چی ناردوویەتیە باخچەی منداڵان؟ تاکو وشەو قسەی دێهاتم لێ فێر نەبێ، تا زمانی لەنگ نەبێ کەمن بە شێوەی گوندی لەگەڵی دەدوێم.

لەو باوەڕەدای بازێ جنێوو منێوم فێر کرد بێ؟ نەخێر، تەنها لە پێش ئەو قسەیێکم لەگەڵ کرد لە باتی ئەوەی بلێیم(دار) پێم وت(شووڵ).. منیش مەبەستم لە دارێکی باریکەلە بوو کە بۆ لێدان بە کاری دەهێنین، ئێمە لە گوندی پێی دەڵێین(شووڵ)، لەبەر ئەوەی باریکەلەیەو لە کاتی لێدان دەچەمێتەوە، لە دەستی نەوەکەم نابوو ئەسپەکەی پێ لێ خوڕێ، وتم: ها کوڕم ئەو شووڵەی بگرە بەر نەبیتەوە، دایکی قیژاندی: ئەو شووڵە چییە؟ بۆ نەت وت(دار)؟ تۆ بەم جۆرە وشانە زمانەکەی تێک دەدەی..!

ـ: ئنجا بووکێ چی تێدایە، منداڵەکە ئەم جۆرە وشانەیش فێر دەبێ ـ(دار) بە ئەستوورەکەی دەڵێن، بەڵام باریکەکە پێی دەڵێن(شووڵ)، ئەویش هەر لە دارەوە وەرگیراوە، لێی گەڕێ بافێری ببێ لەوانەیە پێویستی پێ بێ.

ـ: نابێتە شوان تا پێویستی بە(شووڵ)ی تۆ هەبێ، کە دەگاتە ئەوەی خوێندنی دواناوەندیش تەواو دەکا زمان فێر دەبێ، ئەو کات بڕیاری پێویست دەدا.. بە هەر حاڵێ، پێویستی بە(شووڵ)ی تۆ نابێ.

هەر بە هۆی ئەم شووڵەیشەوە بوو نێردرایە باخچەی منداڵان! بە مێردەکەیم وت: چاکتر وایە، من بگەڕێمەوە لادێ، منداڵەکەش بێتەوە ماڵێ.

بەڵام ئەو کارەکەی بڕاندەوەو وتی:

ـ: هەرگیز! گەڕانەوە نییە .. دەگەڕێییەوە بەتەنێ بژی، تا بکەومە بەر زارو زمانی خەڵکی لادێ!(ناتوانێ بابی بەخێو بکا)..

لێرە پاڵ دەوە، بخۆو بخۆرەوەو بیر لە هیچ مەکەرەوە. بخۆ! بەڵام ئاخر نە چێشتی گەرمکراوەی ناو قووتووم پێ خۆش نییە، ئەوەی لە قووتوو ئاخنراوە، کەبابی ناو قووتوو هەموو شتێک قووتوو کراوە، قووتوو دەکەنەوەو خواردن تێ دەکەن لە هەموو ئیشانیش وێرانتر بووکەکەم تیژاوێی بەسەر دادەکا.. کە چووە ئەڵەمانیا، دیتی لەوێ هەموو شتێک بە تیژاوی دەخۆن، ئەویش هەستا ئامێرێکی ئامادەکردنی کڕی هەر تەواو دەبێ دروستی دەکاتەوە وەک بڵێی قەت تەواو نابێ، گۆشتی گوێلەکە، گۆشتی بەراز، شێخ مەحشی، هەمووی تیژاوی لەگەڵ دایە، نە دەتوانی چەشنی ئەو دانە بناسی کە دەیخۆی، نە دەشتوانی نەیخۆی!

ژنەکە تەبیات تیژو مزوڕە مۆنج دادەگرێ..

جارێکیان بە(کیرچ)م وت:

ـ: دەبێ ئەو تیژاوەی لە بێن بەری!

ـ: بۆ؟

ـ: چونکە سەبارەت بەوەوە گەدەم ئازارم دەدا..

ـ: راست دەکەی، ئەمەش مانای وایە کە تۆ تووشی قورحە بوویت، بەیانی دەتبەم معایەنەت دەکەم. ئەگەر تووشی بووبی دەیبڕن.

ـ: بمبە! بمبە بەڵکو بمبڕن.. چی دەبێ بابێ، با بمبڕن، با سکم هەڵدڕن، بەڵام با لە تیژاوێم رزگار بکەن.

جارێکیان حەزم چووە ئەوەی نەختێ سیرو خوێ بکوتم و لەگەڵ سرکە خۆراکێکی ئینسانی بخۆم، ئەو ژەمە وەک دەرمانی یەک ساتە بوو بۆم لە دوای تیژاوی بەرێز، دووبارە و سێ بارەم کردەوە، بەڵام جارێ بەسەهوو چووم لە بیرم چوو پەنجەرەکان بکەمەوە، دیار بوو دکتۆرەش بۆنی سیری کرد بوو، وتی:

ـ بۆنی چ کەلاشێکە ئەم بۆنە؟

نەمتوانی درۆیێ بکەم، پێم وت: سیر.

ـ: جا سیر لێرە چی دەکرد؟

ـ: ئۆ.. وەڵڵاهی چیت لێ بشارمەوە جنیم و خواردم.

(کوڕەکەم دەکوتم)... چ هات و هاواری نەکرد لەگەڵ ئەوەی پڕیشکیشی دەهاوێشتن، نەی قیژاند، ئەو بەو جۆرەش نییە ئەوەندە سادەبێ.. هێمن و لەسەرخۆ دەپەیڤی بەڵام بە شێوەیەک، داغی دەکردم.

ـ: زۆرباشە! بەخوا جوانە، بەخۆو بە کیرچی ئەم ناوماڵەمان لە چوار قوڕنەی دونیایێ کۆکردۆتەوە، تۆش دێی بە سیری گولاوپژێنی دەکەی، کانتۆرەکە بۆگەنی کردووە، دارتاشێ بانگ دەکەم بیگۆڕێ، ئیتر لەمەو دوا هەرگیز ناتوانم پێشوازی میوانان بکەم.

دوای کۆششێکی زۆر رازیم کرد کەنتۆرەکە تێک نەشکێنێ، پێم وت: ئەمجارەش چاو لە هەڵەم بپۆشە، ئیتر جارێکی تر چاوت بە سیری ناکەوێتەوە. با ئاشت بینەوە! ئاشتی.. جا بۆ ئاشتی؟! دوو جارانم بەشداری شەڕ کردووە، جاری یەکەم لە پێشەوە بووم و لە جاری دووەمیشمدا لەگەڵ ئەوانەدا بووم کە ئازووقەمان بۆ کەتیبەکە رەوانە دەکرد، ئەوەشت پێ بڵێم لە شەڕدا، نە ترساوم و نە مردوویشم، بەڵام دەتوانم بڵێم کە مرۆڤ دەشێ بە هۆی(ئاشتی) یەوە لەسەرخۆ بمرێ. مەسەلەکەت بۆ روونتر دەکەمەوە:

مرۆڤێ لە ماڵێ دابنێ، وازی لێ بێنە بێ کارو کاسبی، هەموو شتێکی بە تێژاوێ دەرخوارد بدە باسی بای بە بارانیی بۆ بکە .. حەیاتی لێ دەبڕێ!!

بە کیرچم وت:

ـ: کە بۆ کردنەوەو داخستن دەچیتە لای بناوانێ، هەندێ قەدی(شۆڕەبی)م بۆ لەگەڵ خۆت بێنە، سەبەتەی پێ دروست دەکەم.

کوڕەکەم وتی:

ـ : تۆ سەبەتەی خۆتت دروست کردووە، بۆ خۆت بە رەحەتی دانیشەو لە دوو ئەوەی بە کە بە چاکی دەزانی!

(بەرەحمەت)بێ هەر لە دایکی دەکا، قسەیەک دەکا لێی نایێتە خوارەوە تەنانەت ئەگەر چەند ساڵێکیشی بە سەردا تێپەر بووبێ.. قسەییەکی کرد لێی پەشیمان نابێتەوە. ئەو ئەندازیارەو تەنها لە ژماران دەگا،(٢) لە لای ئەو هەر دەکاتە(٢)، سفریش هەر سفرە، لەوەی زیاتر قسەی قۆڕە..

(شەو شاد، راکشێ بەڵکو خەوت لێ بکەوێ)!

راکشێ بەڵام نەنووی، هەر پاڵ دەکەوم و ناکەوم هەست بە گێژی و سەرسووڕان دەکەم.

با حاڵی خۆمانت بۆ بگێڕمەوە! پێم دەڵێن، بابە بۆچی ئێمە لەگەڵ ئەوەش وێکڕا لە جێگاییێکی دەژین و لەسەر یەک خوانیش دەخۆین لە یەکتری غەریبین؟

ئێمە بە رادەیەک غەریبین لە یەکتری، کە ئەوان رازی نەبوون مناڵەکە بە ناوی من بکەن، چونکە ناوی من(ئیگنات)ە و منداڵەکانیش بە(گاتیۆ) بانگی دەکەن، ناویان نا (کراسیمیۆر).. ناوێکی نوێیە.

بە باپیریتیان دەگوت(گاتیۆ)، باپیری باپیریشت ناوی(گاتیۆ)بوو، هەردووکیشیان ژیانێکی پڕ خەباتیان لەگەڵ یاخیبووەکانی(هایدۆت) دا بەسەر برد، بەشداری گەلەک شەڕانیان کرد، ناوێ گەیاندبووینەوە یەک و هەردووکیش بەنهێنی لایەنگیری شۆڕشگێڕەکان بوون.. ئەوەتا ئێستاش نەوەکەیان ناوی دەنرێ (کراسیمۆر). با لە ناوەکە بگەڕێین، ئەوەتا باوکی وازی لە (ئگناتۆن) هێناوەو بووەتە (ئیگناتیف)، تەنانەت لەدەلیلی تەلەفۆنیشدا نووسیویەتی :ئەندازیار (کیریل ئیگناتیف).

زەنگی تەلەفۆن لێ دەدا هەڵی دەگرم:

ـ: کێتان دەوێ؟

ـ: هاوڕێی ئەندازیار(ئیگناتیڤ)!

کە هاتەوە بەرەو روو پێم وت:

ـ: شۆرەتی خێزانەکەم(ئگناتۆڤ)ـە، ئەمەش لە مێژە لە دادگادا تۆمار کراوە، لەبەر خاتری ئەم خێزانەیش چوویتە زانکۆیێ و ئەندازەت خوێند و وات لێ هات سواری ئۆتۆمبیل ببی، ناوەکەی ترت لە کوێدا هێنا، یا لە خێزانەکە بێ بەری دەبی و لە رۆژنامەی رەسمیش بلاوی دەکەیەوە، یا ئەوەیە ناوم ناگۆڕی و بێزی لێ ناکەیەوە!

گەلەک جاران جوابی داومەتەوە، بەڵام ئەمجارە فززەی نەکرد لەگەڵ ئەوەشدا ئازایەتی من دادی نەوەکەمی نەداو ناوی هەر بە(کراسیمۆر) مایەوە.

جا ئەمە سەرکۆڵێکی بچووکە، هی گەورەتریش هەیە کە جارێکیان وەریان چەرخاند، کونێکی ترسناکی لە هەستمدا کردەوە. ئەوێ شەوێ، دوو سەعات بوو بێنی تەنگ کرد بووم، لە خۆم دەپرسی: بۆچی ماڵی خۆم لە گوندی بەجێ هێشت و هاتم گۆشەگیری ئەم قەفەسە زێڕینەی بووم؟ بۆچی؟

بەڵام تۆ وەرە ئەوەی بە کوڕەکەم بڵێ، کە پێم دەڵێ: چ دەکەی لە گوندی بە تاقی تەنێ دەژی؟

چۆن دەتوانم تێی بگەیێنم، کە من لە ماڵێ دەبم لە گوندی، لە دڵێ جیهانێدا دەبم.

لە بێستانێدا گێلاس و کولەکە و پیواز و تەڕەو فێقی تر.... شتێ خوڕەی دێ، شتێکی تر هاشەی دێ، سێیەم دەبۆڕێنێ.

پێش ئەوەی بێمە ئێرە دوو بەرخم هەبوون، دوو بەرخی سپی جەربەزە، فێر ببوون کە بە ماندوویەتی دەگەڕامەوەو لەبەر دەرگا دادەنیشتم، لەشم ئارەقەی لەبەر دەڕۆیی، لێم نزیک بینەوەو بە زمان ئارەقەی بناگوێ و مل و هەرجێیەکی زمانی تێدا بسوڕابایەوە دەیان لێستەوە، لەگەڵ سوێریشی دەیان لێستەوە.. پفیان دەکرد، دەیان لێستەوەو پفیان دەکرد... وەک بڵێی بۆ خواردنی قوربانیەکی پیرۆز ئامادەم بکەن.. هەردووکم بۆ کوڕەکەم کوشتنەوە.. تاکو ئێستاش خۆم نەبەخشیوە، کە گوێیان لە کرانەوەی دەرگا دەبوو، دەستیان بە باڕەباڕ دەکرد، ئماع.. ئماع..مماع...

شتێکت لەبارەی دەرگاکە بۆ دەگێڕمەوە: چوارچێوەکەی کۆنە.. بەڵام قوڕسەو لە داری مازوو دروست کراوە، کە دەکرێتەوە جیڕەی دێ، کە دایشدەخرێ سیپڕەی دێ.. هەندێ جار وەک(خاتوون سێمانکە)دەچریکێنێ هەندێ جاریش دەنگێکی کەرخی لێوە دێ...

کە نەختێ دونیا شێدار دەبێ دەبۆڕێنێ، کاتێ دەکەوینە ناو گەرمایشەوە وشک هەڵدێ و سیپڕەی تەواو لە(ئارگۆن)ی دەستی دەکا.. منیش لە سیپڕەی دەرگاوە دەزانم، کەی باران دەبارێ و کەنگێ هەوا خۆش دەبێ.. تەنانەت وام لێ هاتبوو بە ئەندازیارەکەی کشتوکاڵم دەگوت: بەسە لاوە! بەسە، چیتر ئاوێ بەبنە مێوانەوە مەنێ.. سبەینێ دەبارێ.. ئەندازیاریش وەڵامی دەدامەوە: بەڵام ئێزگە شتێکی دی دەڵێ؟!

ـ: تۆ گوێ بۆ ئێزگەی خۆت ڕادێرەو منیش گوێ لە ئێزگە تایبەتیەکەی خۆم دەگرم. دەشبینینەوە.. کامەیان ڕاستتر دەردەچێ؟!

وەکو منیش گوتم وا دەرچوو و باران باری، لەو کاتەوە وای لێ هات سەر کارەکە دەهاتە لای من هەوای ئەمڕۆ و سبەینێم لێ بپرسێ..

ئێستاکە ئەو دەرگایە ژەنگ هەڵدێنێ.. نە کەس هەیە بیکاتەوە، نە

کەسیش هەیە گوێ بۆ گوفتاری رادێرێ، نە یاوەرو خەم ڕەوێنێکیشی هەیە...

نامەییێکم بۆ ئاوەڵ زاواکەم ناردبوو، پرسیارم لێ کردبوو خەبەرم بداتێ داخۆ ماڵەکە، بەتایبەتیش دەرگاکە وەکو خۆیان ماون؟... ئەویش ئەم نامە کورتەی خوارەوەی بۆ ناردبوومەوە:

«سڵاوت لێ بێ ئاوڵ زاوا!

چوومە تەماشای دەرگاکە، ئەوا ئێستاش پێت دەڵێم: دەرگا ساغ و سەلیم هەر لەجێی خۆیدایە..بەڵام نە وەک جاران گۆرانی دەڵێ و ... نەسیپڕەی دێ... بەڵکو وەک یەکێ بە ددانان جیڕە جیڕ دەکا، وەک سەگی پێکراویش نسکە نسکی دێ..

سەرکار هەواڵت دەپرسێ، هەروەها خەڵکی گوندی هەموویان لێت دەپرسن..»

نامەکەم دایە دەست کوڕەکەم بیخوێنێتەوە، بەڵکو هەست بەوە بکا، کە من پێویستیم بە ماڵێیەو سووڕەی ناوک نیم بڕابم و فڕێ درابمە بیرێکی قووڵەوە..

ئایا دەزانی چی پێ وتم؟

ـ: ئێوەی پیر وەک منداڵانن، بە دوای حەسانەوەی خۆتان ناگەڕێن، جا چ کەسێ هەبێ بەرووتانا بقیژێنێ، یاخۆد یەکێ بۆتان بژەنێ!

ـ: ئاخ .. من ئێستاکە لەکوێم؟ بڕۆ ڕێی خۆت بگرە! ئەوا سیرو تیژاو وەک یەکیان لێ هات..

هەر چەندی نەیشتوانم قسەی لەگەڵ بکەم، ئەدی قسە لەگەڵ کێ بکەم؟! لەگەڵ ئەوەشا حەزم لە قسەکردنە بەڵام نە جێگایەکی لەبار دەبینم، نەکەسێ هەیە لەگەڵی بئاخڤێم..

دەستەی جحێلان لەباخچەکە دادەنیشن و قوماریێ دەکەن..تۆزێ دوور دەکەومەوە، یەکتری دەئامێز دەگرن و بەماچان دەکەونە بەر یەکتر .. تۆزێکی دی دوور دەکەومەوە منداڵ و دایکان دەبینم، ئێرە کەسێکی

هاوتەمەنمی تێدا نییە، بلێی لەگەڵ ڕیزێ دابن یاخود دەیانبینی گەرما تەنگی پێ هەڵچنیون؟ نازانم.. بەڵام هیچیان نابینم، لەوانەیە تووشی یەکێکیان ببم، فەرمانبەرێکی بانق.. یا هەر بۆ نموونە (باش کاتبێ)،بەڵام تۆزقاڵێ لە قسەکانیانم بەدڵ نییە..

جارێکیان لەگەڵ سەرتیپێکی خانەنشیندا پێک گەیشتین، پێم وت: ئەم ساڵ وەرزی ڕەزان باش دەبێ، باخەوانەکانیش بە درێژایی ڕۆژێ ئاو بەباخچەکانیانەوە دەنێن، کەچی ئەو باسی (لازەر)ی بۆ دەکردم: کەهەموو شتێ دەبڕێ:

ـ: (لازەر) تۆپ لە نێو دەبا.. ئەگەر زوو یا درەنگ جێگای دەگرێتەوە ئیتر تۆپ ڕەش دەبێتەوە. پاشان ئەوەی گێڕایەوە، کە چۆن تۆپەکەی بەتالیۆنێکی(ئینگلۆفەرەنکسی) لە ناو بردووە.. باسی تەقینەوەی بۆمبای گەورە گەورەیشی دەکرد، داخی ئەوەیشی بوو بە کپی سەر دەنێتەوە!! وەک بلێی ئەوەی کردبووی لە پەلەکوتەی دواهەناسە زیاتر نەبووە!

ئەمە باسی شەڕی بۆ دەکردم، ئەوانی دیش باسی داوودەرمان، کەی چاک بووەتەوە و چۆن سنگیان بە مەلحەمێ شێلاوە.. یان ئەو پەڕۆکەی دینکۆفی پرۆفیسۆر بۆی داناوە بەکاری بهێنێ.

یەکێکیان خەڵکی گوندی(کراسنۆ) بوو ناوی(یۆگی یان یۆرگی) بوو، ئەوەی بۆ دەگێڕامەوە، چۆن هەموو بەیانیان وەسەر و پۆڕی خۆی ڕادێ.. تاکو پتری خوێن لە مێشکدا بگەڕێ.. لەگەڵ ئەوەشدا کە ڕەنگ و ڕوخسارت دەدی، زەرد هەڵگەڕاو، تەنانەت وات بە خەیاڵدا دەهات، بە درێژایی ژیانی تنۆکە خوێنێکی بەسەردا نەگەڕاوە! ملی قەد قەد بوو، چەناگەیشی دیار بوو ناوە ناوە دەلەرییەوە.. ئەگەر ئەو(یۆرگی)یە یان دەدایە دەستم و پێمەڕەیێکم لە دەست دەنا، ئەو کات دەتبینی چۆنی خوێن لە دەماراندا دەگەڕێ..

لەبەر ئەوەی ئەم ساڵیش هەر لێرە بووم، وام لێ هات هەستم بە ئێشێک دەکرد لە کلاوەی چۆکمدا.. ئیتر هاوارم کرد: ئەی هاوار هەی خودایە خەریکم دەمرم..! هەندەی دەرزی ئاژنم بکەن وایان لێ کردووم وەک بێژنگم لێ هاتووە.. دەم ئێشێ و قسەیش ناکەم. جارێکیان ئاوەڵ زاوەکەم تێپەڕی

پێمەڕەیێکی پێ بوو:

ـ: بۆ کوێ؟

ـ: پارچە زەوییەکیان لە هەرەوەزیێ داومەتێ، ئەوا ئێستاش دەچم تەختی بکەم،(وێنجە)ی بۆ پێچۆڵێ تیا دەچێنم، بۆ لەگەڵم نایێی؟ وەرە چ دەبێ با ببێ.

لەگەڵی چووم.. کێڵگەکەمان تەخت کرد، بژارمان کرد، ئێوارە داهات، منیش هیچ ئێشێکم تێدا نەما.. وەک بلێی کەسێ بە دەست لێی دەرهێنابم و لە بن خاکی نابێ.

بەسەرۆکی کۆمەڵەی هەرەوەزیم وت: ئەوان ئاسا، پارچە زەوییەکیش بدە بە من، زۆر دەرد هەنە پێویستە پێی دەرمان بکەم.

سەرۆک وتی:ـ جا تۆ پارچە زەویت بۆ چییە؟ چیت پێ چاکە ئەوی بکە..!!

بە سەرمدا قیژاند:ـ مێرگێکی بەردراوم بدێ، ئەو وەختە پێت دەڵێم چیم پێ چاکە..

ئەویش ڕێزی لێ دەنام، چونکە من یەکێکم لەوانەی کە بەشداریان لە دامەزراندنی کۆمەڵەی هەرەوەزیدا کردووە.

مێرگێکی دامێ، بەڵام دەزانی لە کوێ؟ لە بن کلکی کسۆکی..، لە چۆلەوارێکی بەیار و بێ ئاودا.. پێش ئێستا مێرگ بووە، وازی لێ هێنراوە زرەگیاو وشترالووکی لێ شین بووەو، خاکەکەی خنکاندووەو زیانی پێ گەیاندووە.. ئیتر پێی بەسەردا نەهاتووە..

من خۆم بە پلەی یەکەم باخەوانم، لەگەڵ ئەوەشدا تەخسیریم نەکرد، زرەگیاو بیژۆکم دانە دانە لێ بژار کرد، بڕینمەوە.. لە ڕەگەوە دەرم کێشان و دوورم فڕێ دان. مێرگەکەم پاک کردەوە، بەڵام لە ڕەگ و ڕیشەی(قرانیا)یێک هەڵنگووتم.. ڕەگی لە قووڵایی خاکدا گیر کردبوو، نە دەهەژایەوە، نە دەشبزووت.. گەلێکی بە دەسکەپێمەڕان لەگەڵ خەریک بووم، بێ هوودە بوو. تەنیشتم کوڵێن، بەڵام ڕەق و بەگرێ بوو، توند توند خۆی بە خاکەوە گرتبوو نەیدەویست لێی بێتەوە، گشت لق و پۆپم بڕین، لقێک نەبێ چیدی

پێوە نەما، لەگەڵ ئەوەشدا پێم دەرنەکێشرا. یەکشەممەیێک بەگژی داچووم، وەک ئەوەی بەگژ دڕندەیێک دابچم.. بڕیمەوە، بن کۆڵم کرد، هەناسەبڕکێم پێوە نووسا، کەفم هەڵدا.. ئاخری دەرم کێشایە سەر زەوی. ئیتر مێرگ کەوتەوە هەناسەدان. لە جێی(قرانیا)یەکەشدا، دار گێلاسێکم لێ چەقاند،(خۆخ و هەرمێ)یشم لێ ڕواند.. تۆی سێ پەڕەیشم کۆکردەوەو زەوییەکەم پێ تۆدا.. ئاوم پێوەناو لێی گەڕام تا شین دەبێ..

لە جێژنی(قەدیس قووستەنتین)دا لەگەڵ ئاوەڵ زاواکەم چووین بژاری بکەین، تۆ بڵێ چیمان بینی؟؟ گوڵە سێپەڕەو خەشخاش تێکەڵ ببوون، بەری دارحەلووکە سوور ببوو، بۆنی گوڵان کە بەناو دارستان بڵاو ببووەوە، ئاپوورەی هەنگ و مێشی دیکەی عاشق بە گوڵی بۆ خۆی راکێشابوو، باڵیان لێک دەداو شیلەیان دەمژی..

ئاوەڵ زاواکەم بانگی کردم: دەی با دەست بە بژاریێ بکەین..

ــ: بژاری چی و حاڵی چی؟ ئەم مێرگە بژار ناکرێ، وازبێنە با هەنگەکان گۆرانی بڵێن و سوپاسی(گاتیۆ) بکەن.

ئێواریێ بە سەرۆکم وت: ــ گەر دەتەوێ بزانی چیم پێ خۆشە، سبەینێ لەگەڵم وەرە دەچینە ناو مێرگەکە..

سەرۆک رازی بوو و چووین.

ــ: ئا ئەوەتا، ئەوەی کە من پێم خۆشە جەنابی سەرۆک!

ــ: ئەمە شتێکی چاکە، بەڵام چاکتر دەبێ ئەگەر دێوجامەیێک لە شەرابی گەمزا(جۆرە مەیێکی هەرە چاکی بولگارانە) بە بەر چوکڵەی چاوانەوە بنرێ.. ئنجا لەسەر ئەو سێپەڕەیەدا پاڵ بکەوی و قەڵێشت پێ بێ، لە دەوروبەریشتدا، قرچە قرچی کاریلەی برژاو بێ، ئەو حەلە بە چاکی دەزانم چیت پێ خۆشە... چاکە! من هەندێ چەورایيم پێیە..

دیار بوو ئەوەی پێی بوو دەری هانی و خواردی. پاشان بێ ئەوەی سەیری گێلاس بکات، یا هەوایێکی پاک و بێگەرد هەڵمژێ لێیدا ڕۆیی!! بەم جۆرە وەک وتی وای نەکرد.. لەو ساوە من بیر لەوە دەکەمەوە کە پێم خۆشە.

جارێکیان بە کیرچم وت: هاوڕێی ئەندازیار! پێم دەڵێی ئەوەی بکە، پێت خۆشە، داخۆ دەبێ ئەوە چی بێ کە خۆشی لێ دەبینرێ؟

ــ: دەپرسی چییە؟ ئەوەیە کە بنوی، بچیتە سینەما.. دەشبێ ئەگەر کەسێ هەبوو لەگەڵی بکەی یاری(تەرنیف) ـ جۆرە یارییێکی کاغەزی قومارە ــ بکەی.. بەڵام زەوق و میزاجی بێگەردیش ئەوەیە دونیات بە گونان بێ و لە کوێ پسا لە وێی گرێ بدەیەوە.

وتم:ــ ئا ئەو زەوق و میزاجەی تۆ قسەی قۆڕە! تۆ دەزانی ئەو سینەمایەی هەموو ئێوارەیێ چاوی تێ نز دەکەیەوە چییە؟.

ئەوە وەکو ئەو دۆنە وایە کە بەشووشەوە دەنووسێ.. سینەمای جوان ئەوەیە منی تیا دەژیم، وە ئەمما بایەخ بە هیچ نەدەی ئا ئەمەیان مردنە..؟!

ــ: شتێکی ئاساییە خانەنشین بیت و بحەسێیەوە و بایەخ بەهیچ نەدەی.

ــ: نەخێر ئاسایی نییە ئادەمیزادی زیندوو بایەخ بە هیچ نەدا.. ئایا پەلکۆکەیێک لەم سرووشتەدا هەیە خانەنشین بێ؟ نەخێر نییەو نایشبێ هەبێ.. قەتت گوێ لێ بووە، هەڵۆیێک خانەنشین کرابێ و هاتبێ لە دیار هێلانەکەی دانیشتبێ، زاری بەش کردبێتەوە فەرخە هەڵۆیەکان بە دەنووک مشکی دەرخوارد بدەن؟

«هەڵۆ» تا دوا هەناسەی دەفڕێ، ئینجا بۆ زەوی کەڵەواژی دەبێتەوە..

ئەوەم بۆ گێڕایەوە کە جارێکیان لە نزیک(سپییەئاو)ـە کەوە روویدا:

«وەختی پشوودانی نیوەڕۆم بوو، لە ژێر دارسنەوبەرێکدا پاڵ کەوتبووم، بەرخەکانیش دەورەیان دابووم، گوێم لە هاشەیێک بوو بەسەرمەوە، تەماشام کرد هەڵۆیێکم دی لە لای(برسنەک)دا دەهات، تا دەشهات سەرەوخوار دەبووەوە تا گەیشتە سەرسەرم.. راپەڕیم ببینم چی بوو؟ سەیرم کرد باڵەکانی لەسەر مێرگەکەدا جووت کردووە و حەیاتی لەبەر بڕاوە بێ ئەوەی زامدار بووبێ یاخود نووکی دەخوێن هاتبێ... مردبوو و دەشفڕی... ئا ئەوەیە شتی ئاسایی کوڕی خۆم لە کاتی فڕیندا بمری.. بەڵام تۆ لەو قەفەسەم بەند دەکەی دەمویست ئەوەی پێ بڵێم، لێ پێش ئەوەی بیدرکێنم، جوویم و قووتم دایەوە...»

کیرچ سەیرێکی کردم وام تێوەڕامابوو، دەتگوت یەکەم جارە دەمبینێ..!
وتی: ـ نەخێر .. دەتبەمە لای دکتۆرێک، پێم وایە کە تۆ مێشکت نەخۆشە!

ـ: لێم گەڕێ لەبەر و دختۆران، چاکتر وایە بۆ خۆت بچیتە سینەما!..

وام زانی لە قسەکانم دەگا، بەڵام دیار بوو تێی نەگەیشتبوو.. وشە بە گوێرەی ئەو وەک ژمارە وایە، دوو هەر دووە و سفریش هەر سفر...!

من بەرەو مێرگی بەرفرەو کاکی بە کاکی دەچم.. ئەویش بەرەو بەغدا .. لە کوێ دەگەینەوەیەک؟ ئا ئەمەیە سەری کۆلێوم و گێژی کردووم، وێنەی دار کۆلێ بەسەرمەوەیە، دەسوڕێ و دەسوڕێ تا لە ئاگر و ئارەقەمدا نقوم دەکا... ڕەپێ دەبم پەنجەرەکە بکەمەوە، هەوایێک بێتە ژوورەوە.. دەیکەمەوەو نایکەمەوەیش، هارە هارو ڤڕە ڤڕی مەکینان دێ: بڕ بڕبڕ.. بڕبوک .. قرررڕ قرڕ.. بووووم...

ماتۆڕەکان هەر مەپرسە لە شەقامەکەدا چ زیقە زیقیانە، وەکو بڵێی زیقەیان لەناو دڵ و گوێی پیاویدا دەچەقی، دەڵێم ئێستا کەڕ دەبم..

ژمارەی دانیشتووانی شاری(تۆلشاف) خۆی لە ملیۆنێک دەدا، پارێزگاریشی لێیە و تیپێکی تەواوی سەربازیش.. بڵێی کەسی وای تێدا نەبێ ئەو هەزار- تۆ بڵێ پێنج هەزار ـ ماتۆڕانە دوور بخاتەوە کە شاری تێک دەدەن و مرۆی کەڕ دەکەن؟؟

پەنجەرەکەم داخستەوە، سەرم خستە ژێر سنەوبەرەکە.. ئیتر لەوە زیاترم تا ئێستا بە دەستەوە نەماوە .. شتێکی دیکەشم بەخەیاڵدا دێ ئەویش ئەوەیە هەڵبێم ... تەنم حەزی لە هەڵمژینی بۆنی خۆڵی زیندووو گەرمۆکەیە، چ قسەیش لەگەڵ کیرچ یا لەگەڵ بەفرگرەکە(ثلاجە) بکەی جیاوازی نییە! بەڵام ئەمەش ئەوە ناگەینێ کوڕەکەم خەرابە، نەء! ئەو بە دڵسۆزی و بە شەرەفەوە ئیشی خۆی دەکا، تەنانەت وا دێتە بەرچاو کە لە سکی دایکی نەبووە لە بەرمیلیدا هاتووەتە دەرێ، هەر بۆیە بۆنی بنیادەمی لێ نایێ، پتر لەوەی بۆنی بەنزینی لێ دێ .. ئەوەندەی قسەی بۆ بکەم سوودی نییە، وا ئەم پارچە کاغەزۆکەی بۆ دەنووسم:

«کوڕم کیریل!

ئەمن دەچمەوە گوندی، ئەوان نەمامان دەگوێزنەوە لە شوێنی تر بیڕوێنن.... تۆ منت هێنایە شار لەوێم بڕوێنی ... پیر بووم کوڕم .. من ڕەگ و ڕیشەم لێرە نییە... ڕەگ و ڕیشەی من لەوێیە، لە گوندی. ئەوا منیش دەچمەوە بە دوایدا دەگەڕێم.. کە سیس دەبم و وشک هەڵدێم، بەچاوی کراوەوە دەچمە نێو گۆڕەکەم...

ببورە ڕۆڵەم! بە دوای منیشدا مەگەڕێ.. من بەرەو مێرگ و مێرغوزاری کاکی بە کاکی و فراوان ڕۆیشتم .. بەڵام تۆ، تۆیش بەردەوام بە لە ڕێگەی خۆت بەرەو بەغدا.

باوکت: گاتیۆ»

●

زەوەززەی دەروێش

ئەوەی بۆتی دەگێڕمەوە لە دێر زەمانەوە روی داوە هێشتا چواردەم لە تەمەنم نە بوارد بوو، نە دایکم هەبوو نە باوک، باوکمیان سەبارەت بە مانگاکەی سالحەوە کوشت بوو دایکیشم بە ئیسپانیە تا مرد.

لە لای نەنک و باپیرێکی پیرەوە پەروەردە بووم .. دەستی ڕاستی داپیرم ڕەق ببوو، ئەمەش مانای وایە کەسێک نەبوو ئیش و کاری ماڵێ ڕاپەرێنێ..

باپیرم چاوی لە من بوو، ژنم بۆ بێنێ.

لێی نەپرسیم، جاران نەیان دەپرسی، ئەوانەی ژنیان بۆ دەهات، ڕیش سپی و پیرەکان لە ناوەخۆدا ئیشەکەیان دەبڕاندەوە.

جارێکیان گوێم لێ بوو پێکەوە دەئاخڤین، نەنکم وتی:

ــ: هێشتا منداڵە!

باپیرم وەڵامی دایەوە: گەورە دەبێ، گرینگ ئەوەیە کیژێکی بۆ ببینینەوە!

باپیرم چی دیبوو و چۆن؟ ئەمەیان کە ناتوانم پێتی بڵێم بەڵام جارێکیان کە لە ناو مێرگدا گەڕامەوە بنیادەمێکم بینی مەقەستێکی گەورەی دەبەر پشتێ دا بوو، باپیرم وتی: ــ ڕەمەزان! ئەوا ئەو بەرگدرووەم بانگ کردووە، شەرواڵێکت بۆ بدروێ، جا ڕەنگاورەنگت دەوێ یا سادە؟ لەوەی زیاتری لێ نەپرسیم، بۆیان خواستم.. ژنیان بۆ هێنام لەوەی زیاتریشیان لێ نەپرسیم(شەرواڵێکی ڕەنگاوڕەنگ یا سادە).

چوارشەممە بەرگدروو هات، پێنج شەممە شەڵوارەکەی تەواو کرد، شەڵوارێکی ڕەنگاوڕەنگی خەت خەت و چنراو بوو.. ڕۆژی(هەینی)یش دۆڵنگێو هات و کەوتە لێدانی تەپڵی زەماوەند، دۆڵ لێ دەدرێ و مەنجەڵ و قازانی پڕ لە گۆشتیش کوڵە کوڵیانە، منیش نازانم داخۆ دەبێ بووکەکەم کێ بێ؟ بە شەرمەوە لە نەنکم پرسی:

ــ: هاوسێیە، یا هەر خەڵکی گوندییە؟

بەڵام کێیە و چۆن دەبێ، نەنکم شتێکی نەگوت، منیش لە سەری نەڕۆیشتم.. ئێوارە زانیم کێیە و چۆنە.. شێخ دروودی مارەیی خوێند و تەپڵمان بۆ لێ دراو پاشان هاتە سەر ئەو وەختەی پێکەوە لە ژوورەکەدا جێمان بێڵن.

باپیرم جودای کردمەوە و وتی:

ــ: ئاگاداربە، بەیانی خوێن هەبێ! ئەگەر بووی بە پیاو ئەوا وەک پیاوان بە.. گرینگ ئەوەیە خوێن هەبێ دەنا دەبیتە مەسخەرەی تەواوی گوندی، پاڵێکی پێوە نام و دەژووریی کردم و دەرگای کلیل دا.

نیو سەعات دەبوو وەک کۆڵکەدار دانیشتبووم بێ ئەوەی فزرم لێوە بێ یا ڕووپۆشی لە سەر لادەم پاشان هەر خۆی بە دەستی خۆی ڕووپۆشەکەی لاداو دەرکەوت، وام زانی باپیرم ئافرەتێکی قەڵەوو تێک چەقیوی بۆ هێناوم، کەچی من کیژێکی لە وێنەی پەپوولەم دی، سپی دەت گووت شیرە، چاوی گەورە و سیحراوی .. بە سەرسامییەوە تێیەوە ڕامابووم، ئەویش سەیری دەکردم .. پاشان دایە قاقای پێکەنین ئینجا پرسی:

ــ: شەرم دەکەی؟

ــ: ئەریٚ وەڵڵا..!!

ــ: شەرم لە چی دەکەی؟ شەڵوارێکی ڕەنگینت دەبەردایە سەیری ئەو پشدێنە، حەز دەکەی یاری بکەین، بگەوزێین؟ پێش ئەوەی پێی بڵێم کە داخۆ دەمەوێ یان نا شویتکی گرتم و بۆ خۆی ڕاکیشام و ماچی کردم و دایهێنامەوە.

بەم چەشنە چاکمان یاری کرد و ئاگامان لە خۆ بڕا، هەستمان بە کەڵەبابی بەیانی نەکرد.. لەو دەمیدا کە خوێنەکەم بیر کەوتەوە کوڕنیشکم کەوتنە نێوچاوانیٚ«ئێستا کە خۆشە، بەڵام سپێدە دادێ و ئەوانەی لە خوێن دەپرسن دێن.. ئەدی ئاکام؟» بینیمی چیم بەسەر هات، لێی پرسیم کە داخۆ بیر لە چی دەکەمەوە؟

وتم:

ــ: لە خوێن!

وتی: ــ بۆت پەیدا دەکەم.. ڕوومەتی پڤ دان ..بوون بە گوڵاڵە سوورە و تفنکیشی کۆڵینەوە خوێنی لێ پژا..

لەوەی گەڕێ لە کوێ و بە چیمان سڕیەوە، هەموو شتێ کۆتایی پێ هات، وەک پیاوێک لەگەڵ ئافرەتێکدا دەژی، لەگەڵ سلیفیانادا ژیام، ئەو کیژە، بەڵام هاوسەرمە.. مێینە هەر لە منداڵییەوە ڕوخساری ئافرەتیان پێوە دیارە، جا ئەوە لە ژێر برژانگانیان دایە یا لە ژێر نینۆکان، گرینگ ئەوەیە هەیە، بەڵام مەسەلەکە بۆ نێرینە جیایە، ئەو پیاوەی کە ڕدێنی نەبێ ڕوومەتی ئافرەتی پێ بخورێنێ پیاو نیە! دڵیش کە بیر لە ئافرەتێ دەکاتەوە لەسەرو ڕدێنێ ناپرسێ کە ئەمەش لە خۆم ڕوویدا، کاتێ لەگەڵ سلیفیانا گەوزیم و لێک ئاڵاین و ئەوەندی پێمان کرا یاریمان کرد، دڵم هێزی دەهاتە بەر هێز! کە ویستیشیان بە زۆرەملی ڕێی پێ بگۆڕن، لە ڕەگ و ریشەوە لە منیان دەرکێشا، ئەوەش بێ ئەوەی کەسێ هەستی پێ بکا، هەموو شتێ وەک دەڵێن ئاسایی ڕۆیی، وەکو ئەوەی لەسەر ئاوێ بێ وا بوو، کەس نەبوو بۆ ئەوە بچێ کە لەوانەیە لەژێر ئاوەکەدا بەردێ هەبێ و قاپێخەکەمانی تێ هەڵبنگوێ و هەلاهەلا بێ.

(سلیفیانا)لەماڵەوە دەمێنێتەوە، خزمەتی نەنکم دەکاو کە دەگەڕێنەوەیش زرۆبی و ناوساجیمان لەبەرێ دادەنێ و ئیشان دەکا، گسک لێ دەدا، تەنانەت ماڵە کۆنەکەمان وای لێ هاتووە وێنەی ڕۆژێ پرشنگان دەدا، کۆڵەگەکانیش زەردە مسکە بوونەتەوە،(سلیفیانا) بە گوڵ و گیای هەمەچەشنی رازاندبوونەوە، وای لێ هاتبوو ڕۆژێ سێ جاران مینای پەنجەرەکەی تەڕ دەکرد و پاکی دەکردەوە و لە باتی ئاوێنە قژی لەبەر دادەهێنا، قژێکی هەبوو لێرە زەردی دەنواند و لەوێ سوور وەک بڵێی گڕی تێ بەر بوو بێ، کە لە لایێکی تر تەماشات دەکرد وەک زێڕی زیندوو وابوو، کەروێشکەی لەسەر سەری دەکرد، دەست دەکاتێ دایدەهێنێ، منیش دەچم تەماشای دەکەم و تێیەوە ڕادەمێنم تا باپیرم بانگم دەکا:ــ

ــ: ڕەمەزان هەستە، بزنەکانت خەریکە لە برسان دەمرن! ئای چ ئازارێکە بە دەست بزنانەوە، هاوینان خۆر تەمەڵی دەنوێنێ و لە تاقی ئاسمانایە و ئاوا نابێ.. پێنج فلوسانیش ناهێنێ، بووکی منیش لە گوندییە..

وام بە خەیاڵدا دێ بە گۆچانەکەم بکەومە بەر خۆر و پاشان ختمی بکەم لە زەوی و ئیتر هەڵنەیێتەوە، منیش بە گەنجی بمێنمەوە تا هەر شەو بێ و تا هەتایێ لە تەکیەوە پاڵ بکەوم یا بە هەناسەم برژانگی دابێنم، فێر بووم هەموو بەیانیان کە لە خەو هەڵدەستم فوو لە برژانگی دەکەم، تاکو هەموو تاڵێکی دەچێتەوە جێی خۆی.

بەڵێنم بە(سلیفیانا) دابوو کە لەگەڵ باپیرم دەچمە پێشانگایێ لە(فلیپپیە) شانەیێکی ئێسقانی بۆ برژانگان بۆ بهێنم، کە چی بەڵێنەکەم نەگەیاندە جێ. ڕۆژێکیان لەگەڵ باپیرم لە دروێنە بووم کە ئێوارە گەڕاینەوە ماڵێ، چووینەوە سەر هەوارێکی خاڵی و تارو بێ بووک.

نەنکم وتی، براکانی سلیفیانا داوایان کرد، ئەویش نەیدابوونێ و ئەوانیش پاڵێکیان پێوە نابوو و بردبوویان. وتبوویان سلیفیانا جیازیی هەیە و پێویستە وەری بگرێ، سواری ئەسپێکیان کرد کە خەڵکیشیان گەیشتێ بە ناو دارستانەکەدا بۆی دەرچوون.

نازانم چیم بەسەر هات؟ بەڵام کە باپیرم بینیمی دەست بۆ چەقۆیێ دەبەم، گرتمی و بە نەنکمی وت: کندڕێکم بدەرێ! نەنکم کندڕێکی هێناو باپیریشم

لە ئەستوونەکەی بەستمەوە و پێی وتم: تۆ دەبێ لە پێناوی زەوەززەدا خۆت ڕاگری.. نابێ بزووی دەمەوێ نەوەی حەسەن دەروێش لێرە گاگۆڵکێ بکا، پاشان دەچی لە کوێ دەکوژرێی کەیفی خۆتە! سواری ئێسترەکە بوو و بۆی دەرچوو، بانگی نەنکمیشی کرد:

ـ: ئاگات لە وەچەی دەروێش بێ، دەنا سەرت دەقەڵێشمەوە! نەنکم باپیرم چاک دەناسێ بۆیە دەست و پێی نەکردمەوە.

منیش وەک بڵێی سەد(زەروو)م بە دڵەوە نووسابێ و خوێنم بمژن هیچی ترم بە خەیاڵدا نەدەهات، تەنها ئەو هیوایە کزە نەبێ کە دەشێ براکانی بە ڕاستی بۆ جیازەکە بردبیانەوە، دوای ئەوەیش بیرم لەوە دەکردەوە کە ئەوان براینە و غەریبە نین.

دڵی خۆم بەو تۆزە هیوایە دەدایەوە تا باپیرم لەگەڵ مەلا بانگدانێ هاتەوە، زاری ئێستریی کەفی هەڵدابوو، ئەوەندەی بەنێو زڵکاوانیشدا تێپەڕێ تەواوی بەدەنی تەڕ ببوو.

پاڵی پێوەنام و دەژووریی کردم و دەرگایشی گاڵەدا، لەگەڵ نەنکیشم چوونەوە ژوورەکەی خۆیان.

دیوارێکمان ناوبڕ بوو، لە نێوەڕاستیدا دوکەڵکێشێکی تێدا بوو، دیوارەکە لە ڕاستی دوکەڵکێشەکەدا دەنگی تیا دەهات و دەمتوانی گوێم لە قسەو گفتوگۆیان بێ.

خۆم لە کونجێک ئاخنی و گوێم بۆ ڕادێران، باپیرم بە دەنگێکی نزمەوە دەئاخڤی، بەڵام هەموو شتێ تێ گەیشتم دەیگوت:

ـ: ئیتر بووک هی ئێمە نییە، برایە بێ ئەدەبەکانی زانیبوویان هێشتا کچە، بۆیە بە دوو(سابرێن)انیان داوەتە ڕەفعەت!

نەنکم لێی پرسی: ئەی ئێستا؟

-: ئێستاش بردوویانەتە دارستان و کەس نازانێ کەنگێ دەگەڕێنەوە، بەڵام چ سوودێکی هەیە بگەڕێتەوەو تۆوەکی بیژۆکی لە هەناوان دابێ.

نەنکم وتی: جا ئێستا چ دەکەی؟

-: دەزانی چ؟ وام بە خەیاڵدا دێ ڕەفعەت وەک گوللە لە قیڕیدا ختم بکەم، دەشیکەم! بەڵام ئێستا نا، ژنێ بۆ ڕەمەزان دێنم و چاوەڕێ دەکەم تاکو نەوەکە پەیدا دەبێ، جا دەزانم چۆن وا بکەم دایکی ڕەفعەت خڕە فرمێسکان هەڵبارێنێ.

قسەکانی باپیرم، ئا ئەو قسانەی وای لێ کردم کە خۆم بە ئۆجاغەکەوە بنێم نەبزووم و داوای لێ کردم بە دیار خۆڵەمێشەوە بم!

لەگەڵ گەردی بەیانیدا باپیرم لەگەڵ شێخی هاتنەلام دڵی دامەوە، تا نەخنکێم و نوقم نەبم و تا دوژمنایەتی کەس نەکەم و لەگەڵ کەس بە داوانەییم، هەر بۆ ئەوەی نەوەیەک بۆ باپیرم بەجێ بێڵم پاشان خوای دەکرد سەرم پان دەبووەوە!!

ئەو ڕووداوانەی کە لە دوایشدا هاتن، بێرە، بە ناو دڵمادا چوون... وێنەی کۆمەڵە تابلۆیێک... ئازاریان دەدام... تابلۆی یەکەم کە سیلیفیانا گەڕایەوە گوندی، ماڵی ڕەفعەت هاوسێمانن، ناوبڕمان تەنها دیوارێکە، بەڵام کە گەڕانەوە کەس نەیدیتن، مانگێک بڵێ زیاتریشی پێ چوو بوو پێیەوە دیار نەبوو ئەم دەڵەکە جووتبێتی... ڕوومەتی وەک هەویر شێلابوو، زاتی نەدەکرد ئەمە بڵێ منیش هەموو شتێکم دەزانی...

لە یەکەمین ڕۆژەوە ڕەفعەت عاشقی ببوو، کاتێ کە لە حەوشەی دیببوو دێ و دەچێ، کونێکی لە دیواریدا کردبوو و تەماشای دەکرد، ئەو بە حەفت ساڵان لەمن گەورەترە سەرەڕای ئەوەیش لە خۆشیان دایە، ناچێتە داران و ناشچێتە کێڵگە، تەنها یارمەتی باوکی دەدا، باوکی گۆشت فرۆشە. عارەقێ دەخواتەوەو ددانان دەگرسێنێ و پاشان دەچێ سنگ دەردەپەڕێنێ و فشەو فەخفەخە بە خەڵک دەفرۆشێ...

ماڵی ڕەفعەت دوو سابرێنی قەڵەویان هەیە دوو زەنگوڵیان بە ملییەوەیە، کە دەزرنگێنەوە لە پشت دە گردانت گوێ لێ دەبن، براکانی سلیفیانا (ڕەجەب ویۆمێر) تەماحکارن، شوانکارەشن حیساب بۆ سابرێن و زەنگوڵان دەکەن، جڵەویان بۆ ڕەفعەت شل کردووە، ئەوان سابرێنەکانیان دەوێ ئەویش خوشکیان، زانیبووشیان هێشتا کچە دەقەبەڵیان کردبوو.

زۆرم حەز دەکرد سلیفیانا ببینم، بەڵام ئەو زاڵمە لە پشت قفڵێی نابوو چ

رێگایەک نەبوو پێی ببینم، جارێکیان غەریبیم بۆی هەستا، هەر تاریک دا هات بە سەر بانەکە کەوتم و چووم لە پەنا دوکەڵکێشەکەوە خۆم حەشار دا، لە پەنجەرەی ماڵی ڕەفعەتەوە سەیرم دەکرد...

پەنجەرەکە خڕە، لە ناوەوەشدا لامپایێکی نەوتی دەسووتێ چی لە ماڵدایە دیارە، هەمووی نا... بەڵام دەمدیتن لەبەر خوانەکە دادەنیشن، پاشان دەمدیتن هەڵی دەگرنەوەو ڕەفعەتم دەدی پشتی دەکردەوەو خۆی تەنها دەکردو... و ...؟ نەمدەتوانی چاوەکانی ببینم، بەڵام سەری وەک بلێی برابێ دەلەنگیەوە ئەویش دەیگرت و هەر دوو پەنجەی گەورەی دەخستە ژێر چەناگەی و وەک درندە هەڵی دەلووشی.

لامپاکە دەسووتاو دڵی منیش وێنەی مۆم دەتوایەوە... ئەم دڵە چۆن نەتوێتەوە؟ چۆن نەوەستێ؟ چۆن بگاتە سبەی و دوو سبەی؟!

نەنکم هەستی بەوە کرد خۆم لە پەنای دوکەڵکێشەکەوە دەنێم بە باپیرمی گوت، ئەویش دیار بوو سەرزەنشتی کردو وتی:

-: با بکا، چ دەکا با بکا... با ڕق بخواتەوە، با پڕ بێ لە قین... با فێر بێ خوێنی ئافرەت لە لووتیەوە وەرنەگرێ!

بڵێی باپیرم ڕاستی کردبێ یان نا؟ ناتوانم حوکمی ئەوە بدەم، بەڵام ئەوەی پەیوەندی بە ڕقەکەوە بێ کارەسات بوو...

کە حەزت دەچێتە شتێک، بیر لە چیتر ناکەیەوە... بووکۆکەی پڕ لە پووشت دیوە؟ هیچی تیا نییە، نە دڵ، نە ئێسقان، تەنها پووش و بەس من وەک ئەو بووکۆکەیەم، بەڵام پووشی من ڕق و کینەیە، هەر بە وەیشم خۆ لەسەر پێیان ڕاگرتووە.

ئەو ڕقەی لە ڕەفعەتم دەبێتەوە ئەوەتا بە سەرمەوەیە، لە ناو نوێنێ، لە کێڵگەشدا لەگەڵمایە، شەوو ڕۆژ... خەیاڵی ئەوە دەکەم چۆنی بە تەورداسێ دەبڕمەوە یا بە خەنجەرێی دادەڕسێمە هەناوان، ئەویش دەم و دەست نامرێ و پێوەی دەناڵێنێ؟ ڕیخۆڵەکانی لەسەر ئەرز بە دوای خۆی رادەکێشێ، منیش بە پێیان پانیان دەکەمەوەو بە نینۆکان لە باڵ یەکیان دەردێنم، بێ ئەوەی بەمەیش دڵم ئاوێ بخواتەوە، بە خەنجەرێ ئازاری نابێ، بیرم لە

ئازاردانێکی دیکە کردەوە، بیرم لەوە کردەوە لە سەرخۆ بیخنکێنم، ماوەی بدەمێ، بەڵام ئەوەم لا روون بوو، ئەگەر بیگرم بەری نادەم بۆیە خنکاندنەکەیشم بە دڵ نەبوو، ئازارو ئەشکەنجەی ترم داهێناو سێ سەد جارم کوشت و ژیاندمەوە.

سەرم گڕی گرت، کوشتمەوە، لەت لەتم کردو کردم بە هەزار پارچە، دەستم شل بوون ئەوجار بە ددانان، تاکو ئاخری پووشی ناو بووکۆکە گڕی گرت و منیش تام لێهات، لێوە لەرزەم گەیشتێ و نەخۆش بووم، کەوتمە ناو جێیان.

ئەو وەختە باپیرم تەنگاو بوو! لەبەر من نا، لەبەو وەچەی دەرویش، لەگەڵ خۆی بردمە(تریگراد) بۆ لای ئایشە قەڵەو...

ئەویش زۆری دەرمانی تاڵ دامێ و بە زۆر مەڵحەمانیشی چەور کردم، ئیتر تایەکە بەری دام و حەفتەیێکی پێنەچوو چاک بوومەوە، بەڵام باپیرم نەیهێنامەوە گوندی، لە(تریگراد) بەجێی هێشتم، لەوێ لای بزنە گەلی(دیلیۆمێر)، ئایشە قەڵەویشی راسپارد چی پێ باشە بمداتێ بە مەرجێک بێ سمێڵ و ردێن نەگەڕێمەوە.

هەر وایش بوو، جا ئەوە بە هۆی تاڵاو بوو یا لەبەر ئەوەی چونکە بە ناو ساڵان کەوتم- هەر ماوەی چەند مانگێک بوو سمێڵ و ردێنم پێوە هاتن، کەس نازانێ ئەوە چ ردێنێکە، بەڵام بە هەرحاڵ ردێنە، ئەمەیش نەختێ هێوری کردمەوەو رزگارم بوو لەو دەردە بەرازەی و رۆیم بە دوای ئارەزووی خۆم کەوتم...

باپیرم هات و وتی: یاڵڵا با ژنت بۆ بێنین، خورێ خورێم کەوتۆتە دەستی و شینێ بە دایکی ڕەفعەت هەر دەگێڕم!

بە باپیرم وت: دەتوانی ژنێم بۆ بێنی و چم لێ دەکەی کەیفی خۆتە، بەڵام تخوونی ڕەفعەت ناکەوی من خۆم حیسابی لەگەڵ پاک دەکەمەوە... سوێندیشم دا کە بە قسەم بکا.

ژنم لە تریگراد هێنا، ئەمجارەیان چ فڕوفێڵی تێدا نەبوو، هەموو شتێ بەر کەماڵ بە سەرچوو، منداڵەکەم بوو، بەڵام نەک بە نۆ مانگان، بە حەفت مانگان! دیارە زانیوویەتی باپیرم ئەوەندەی لێ بەساتییەو پێشی وادەی

بوونی کەوتووە!

چەند ساڵ بوو باپیرم نەدیبوو پێبکەنێ، ئێستا بینیم...

گرژیەوەو راکشا بمرێ... بە راستیی راکشا، هەر دوای سێ رۆژان پاش لە دایک بوونی منداڵەکە، دەمی داچەقی و کەوتە سەر جێیان، برۆی چەپەی بە تەنێ هەڵدەتکی، بانگی کردم و وتی:ـ ڕەمەزان کورم! خۆ دیتت، باپیرتم ها! زەوەززەی دەرۆیش؟؟ ئەوەتا ئێستاش دەڕۆم مزگێنی بدەمە باوکت، بەڵام(ڕەفعەت)، ئەوا ئەویشم بە تەمای تۆ کرد!

باپیرم ئەمەی وت و بە دوایی بوو، ژن و منالێک و ڕەفعەتیشی بە تەمای من بەجێ هێشت، دە وەرە جا ڕەمەزان بزانین چۆن سێ شتان بە دەستێکی هەڵدەگری، ژن و منداڵێک و دوژمنیش، تۆی کە پووشی بووکۆکەت تێدایە، دەبێ راست رێ بکەی و بزنەکانت بلەوەڕێنی و بکێڵی تا بخۆی، وە ئەمما جەرگ و دڵت ئەوەتان لە لای قەسابی، ڕەفعەت چۆنی بوێ وای دەگووشێ.

لەبەر خۆمەوە دەمگوت: پێویستە منداڵەکەم هەراشۆکە ببێ کە دایکی بتوانێ پەروەردەی بکا، ئەودەمی سکی ڕەفعەتت بۆ هەڵدەدڕم، لە دوایشدا وتم چاوەڕێ دەکەم تا رەپێ دەبێ و دەڕوا... کە رۆیشتیش وای لێهات سلیفیانا بە دەر دەکەوت، منداڵێکیشی دە ئامێزی دا بوو وپەچەی لە رووان دابوو، وەک جاری جاران هات و چۆی لە حەوشەکە دەکرد، دیار بوو نەی دیبووم، بەڵام چاوی لێدەگێڕام ببینێ.

کونێکم دە دیواری ژوورەکەیان کردو سەیرم دەکرد، کاتی کە من لە ژوورەوە تەماشام دەکرد، ڕەفعەت لە پەنجەرەکەوە چاوی لێ بوو، ژنەکەیشم چاوی لێ بووم، لە بەختی من ژنێکی شەڕانی نییە، نە هاواری کردو نە حەفت و هەشتیشی لەگەڵ کردم، چوو بێ هەست و خوست فرمێسکی هەڵدەباراندن.

بەم چەشنە رۆژگار هاتن و رۆژگار رۆین... جۆتی دەکەم و کارێزان لێدەدەم، یانەخۆ لەگەڵ بزناندا دەبم، بە پەلەشم، پێش ئەوەی تاریک دابێ دەگەڕێمەوە بەو کوونەوە دەنووسێم کە لە دیواری ژوورەکەدا کردوومەو چاوەڕوانی سلیفیانا دەکەم بیبینم جا ئەگەر بیبینم ئەوا دڵم دادەمرکێتەوە ماندوویەتیشم دەڕەوێتەوە، ئەگەر نەیشی بینم ئەوا شەوێ بە ددان گرساندن

بەرێ دەکەم... کەوڵی دەکەم... دەیخنکێنم، دەرمان خواردی دەکەم، لەگەڵ ئەوەشا دڵم قەرار ناگرێ!

زۆر جارانم داناوە تەواوی بکەم، بەڵام هەر کە بیر لەوە دەکەمەوە دەچمە زیندان و لەوێشدا هیچ کونێک نییە سلیفیاناى تێدا ببینم، واز دێنم و پەشیمان دەبمەوە.

ئا بەم جۆرە ژیانم دەڕۆیی، رۆژ لە دوای رۆژو ساڵ لە دوای ساڵ... ئەگەر منداڵم گەورە نەبوونایەو شوویان نەکردبایەو منداڵیان نەبووایە، نەمدەزانی چەن ساڵ تێپەڕیون.

ناوبڕی نێوان ئێمەو ماڵی ڕەفعەت لە دار گلۆانییەو لە باڵ یەکدی چووەتەوە، ئاوایش ئاسان نەبوو هەموو ئێواران بە بەفرو مەی سەرخۆش ببێ و بەیانیانیش لەگەڵ شەختەدا رابێ... زۆر زۆری خواردۆتەوەو وەختی داهاتووە گلۆڵەی بکەوێتە لێژییەوە... قەسابخانەکەیشیان لێ ستاندووە، بەمەیش زیاتری بێن تەنگ بووە... ئەگەر دەرزی ئاژنیش نەکرێ، ئەوا مەی وێنەی دەرزی تێی دەچەقێ. مەی پشتی شکاندووەو فڕێی داوەتە سەر جێیان... کچەکانی شوویان لە گوندێکی تر کردووەو خۆی و سلیفیانا بە تەنها ماونەتەوە.

پێلەقەییێکم لە ناوبڕە هەڵوەشاوەکە دا، وەک ئەوەی بچمە ماڵی خۆم، چوومە حەوشەی ماڵی سلیفیانا، نەخێر بە حەوشەیشدا بۆ ژووری ڕەفعەت تێپەڕیم، لەوێ لێی دانیشتین.

چل ساڵ دەبێ یەکەمین جارە کە ئێمە هەرسێکمان لە یەک جێگادا کۆدەبینەوەو یەکەمین جاریشە بەرەو روو دەڕوانمە ڕەفعەت و سلیفیانایشمان لە بەیندایە...

(فکرم پیسە گەورەم با پێت بڵێم!)، حەزم دەکرد بە بەرچاوییەوە سلیفیانا لە ئامێزێ بگرم و لە باوەشمدا بیبینێ وەکو چۆن من بە درێژایی ژیانم لە باوەشی ئەومدا دیوە...

بەڵام ئەو قبوڵی نەکرد:

-: ئەوەندە بەسە کە لێرەین، ئەگەر ئەو زاڵم بووبێ، تۆ وا مەبە!

دەپرسی ئەدی ئێستا ؟ ئێستاکە کار بەم چەشنە دەڕوا:

ڕەفعەت سەرمای دەبێ... سلیفیاناش کەری نییە پێی بچێتە داران و ئاگری بۆ بکاتەوەو سۆبەی بۆ تێ باوێ... من دەچم!! هەموو ڕۆژێ باری کەرێک دار دەهێنم و بەشیش ناکا... یاساوڵەکانی دارستان بینیمیان لێیان نووسیم، دوایشم کەوتن بمگرن و جارێکی ترم لە سەر بنووسن... هەڵاتم... بۆیە ئێستا بە شەو دەچم و بەو چاوانە سەیریان دەکەم و بەو دەستانەیش دەیانبڕم تاکو یاساوڵەکان دەنوون، ئینجا دارەکان بە نێو دۆڵەکەدا دێنم و بەرەو ماڵ دەکێشمەوە، بەڵان چی؟ لە ڕێی ئەوەی کە ئاگری بەرداوەتە ڕۆحم لەشم تێک شکاوە!...

ئاگریش دەکەمەوە، ئەوەی پێ گەرم دەکەمەوە کە وای لێکردم، چڵ ساڵان، تاوێ لە نێو ئاگرو تاوێ لە نێو شەختەدا بژیم.. نەمدەتوانی واز بهێنم، کە وازیشم هێنابووایە دەبووایە سلیفیانا خۆی بچووبایە داران.. بانگم دەکا یارمەتی بدەم.. دەستم پێ لە ئیش هەڵدەگرێ، چونکە چاکیش ئالیک دراوەو قورسە، لە پاککردنەوەی جێ و باڵنگانی و عەیب نەبێ پاشەڕۆک، پێویستی بەوە هەیە بڵند بکرێ، ئەویش ئافرەتێکی لاوازەو ئەو هەموو ئیشانەی پێ ناکرێن.. کەواتە کێ ئەم کارە بکا ؟ ؟!! کێ؟ ئینجا وەرە ڕەمەزان ئەوجار خزمەتی ڕەفعەت بکە، کە خزمەتیشم دەکرد هەر بۆ ئەوەبوو بارەکە لە سەر شانی سلیفیانا نەبێ...

بیستمەوە لە گەڕەکێ باس دەکەن: (تەماشا، تەماشا.. چۆن هاوسێیەکە! چ ئینسانێکە ؟..)، بەڵام ئەوان ناوەوەی من نابینن چی تێدایە.. براینە هەناوم زووخاوی تیا دەکولێ و دەکولێ.. منیش چاوەڕێی مردنی ڕەفعەت دەکەم تاکو سلیفیانا مارە بکەم، کەچی ئەو نابووتەیش نامرێ.. ئا ئەمەیشە زووخاوی زووخاوان.. دەمەوێ پێکەوە لە ژێر لێفەیێکدا بنووین، وەک پیاوێ کە لەگەڵ ئافرەتێکدا دەنوێ.. پاشانیش چ دەبێ با ببێ..

ژن و ماڵ و منداڵم بەجێ دێڵم و دەچمەوە لای.. بەڵام ئا ئەوەتا ڕەفعەتە شەپڵەلێدراو کڕو کپ لە نێوانماندا کەوتووە، ئەوەتا کاتیش دەفڕێ و ئاوی چۆکانیشم دەچێ و ناشزانم داخۆ لەگەڵ سلیفیانا وەک ژن و پیاو لەگەڵ یەک دەنووین یا وەک خوشک و برا کەس حەقی بە سەرمانەوە نابێ..؟

زۆر جار دەڵێم: ئەو هەر بە ئازارە، ئێمەیش لەگەڵی مردووین.. بۆچی دەرگای ژوورەکەی، کە ئەوە دوو ساڵە دایخستووە لە سەر واڵا نەکەمەوە.. نە دەیخنکێنم و نەنوقمیشی دەکەم.. دوو سێ شەوانی لەبەر سەرمادا لێ دەگەڕێم کاری لە کار دەترازێ.. بیرم ئا لەوە کردەوە، بەڵام ئیتر ئەم کارەکەی بڕاندەوە...

روانیم سلیفیانا تەماشام دەکا.. لێی گەڕام و ڕێی خۆم گرت و بەرەو دارستان بچم داری بۆ بهێنم..! لە دوو ڕێیاندا لێم تێک دەچێ..

ڕێگام پیشان بدە! گەر دەتوانی ڕێنمایم بکە، یا نەخۆ یارمەتیم بدە ئەو دارانە لە کەرێ بێنم و بڕۆم.. ددانی ئەو نابووتەی تێک دەچەقێ و چاوەڕوانە.

●

ڕێگاوبان

دوێنێ یەکێک لە بەڕێوەبەرایەتی ڕێگاوبان هاتە لام و پرسی:

ڤلاشۆ کێیە؟

وتم: من.

وتی: سەرۆک دەستووری پێداوم بۆ لای ئەوت بەرم.

بە پێشەخۆی دام و ڕێگامان گرتەبەر.. بردمی تاکو گەیشتینە پێش ژوورەکەی سەرۆک

لەوێدا وتی: کڵاوەکەت داکەنە.. لە دەرگا بدە.. ئینجا بڕۆ ژوورەوە.

کڵاوەکەم داکەندو لە دەرگام داو چوومە ژوورێ.

سەرۆک لە پشت مێزەکەیەوە دانیشتبوو، ڕۆژنامەیەکی بە دەستەوە بوو دەیخوێندەوە.

وتم:(سەلام و عەلەیکوم) جەنابی سەرۆک.

هەر بە دەم ڕۆژنامە خوێندنەوە لێی پرسیم: چیت دەوێ؟

وتم: من هیچ عەرزێکم نییە، ئێوە منتان داوا کردووە، من ڤلاشۆم، کە وتم

ڤلاشۆم، ڕۆژنامەکەی داناو ڕووی تێکردم:

-: ها اا، ئەوە تۆی ڤلاشۆ؟، کەواتە تۆی لە دەرەوەی شاردا بە خۆڕایی ڕێگاوبانان دروست دەکەی؟

وتم: بەڵێ منم.

پرسی: تۆ خەڵکی ئەم شارەی؟

وتم: بەڵێ قوربان

(سەری لەقاند)

-: سەیرە! کە من تۆم نەدیوە؟!!

وتم: شار گەورەیە قوربان، منیش کەم وەدەردەکەوم... لە ماڵەوە کار دەکەم... کەوش چنم، قوربان ڕاستتر پینەدۆزم!!

(سەری سوڕما)

-: پێڵاوچنی و ڕێ دروستکردن چۆن دەبێت؟!

وتم: مەگەر قەدەغەیە قوربان؟

(پێکەنی)

-: نەء، من بۆ ئەوەم نەپرسی.

بۆم ڕوون کردەوە کە خزمەتکارەکەی دەستووری پێدام، دەمهێنێتە لای سەرۆک.. منیش وتم خوانەخواستە بڵێی کەسم دەم کوت کردبێ؟!!

(خۆی وێک هێنایەوە!)

-: ئەحمەق! من نەمگوت تۆ بهێنێ! وتم تکات لێ بکات سەرێکم لێ بدەی و یەکتری ببینین و نەختێ بە گاڵتەو گەپ و قسەی خۆشەوە

رابوێرین، ئەگەر پێویستیشی کرد لە باتی ئەو(رێ)یانەی دروستیان دەکەیت پارەت بدەمێ؟

وتی: من لێرە بەرپرسیاری رێگاوبانی دەوڵەتم، بڵێ چەندت بدەمێ؟

وتم: جەنابی سەرۆک خۆ من بە پارە(رێ)یان دروست ناکەم!(بە قسەکانم تووڕەو گرژبوو.. هەستایە سەر پێ! دەستی رادەوەشاند):ـ

چۆن بە بێ پارە دەبێ؟ دەوڵەت رێگا نادا کاربکەی، دەبێ پارە وەربگری.

(تۆزێ لە جێی خۆم بزووتم)

وتم: باشە کەوایە، پارەکەم بدەنێ.

پرسی: چەند؟

وتم: حیسابم نەکردووە چەند دەبێ.

(سەری سوڕما!)

-: چۆن حیسابت نەکردووە چەند رۆژانت ئیش کردووە؟.

وتم: رۆژەکانم نەژماردووە، ئەمن تەنها پاش نیوەڕوان ئیش دەکەم.

وتی: ئەدی پێش نیوەڕۆ؟

وتم: پێش نیوەڕوان پێڵاو چاک دەکەمەوە.

وتی: لەو کارەدا چەندت دەست دەکەوێ؟

وتم: شەست(لیڤ).. هەندێ جاریش وایە دوو(لیڤ)، نەمکێشاوە بە تەرازوو! ژنەکەشم یارمەتیم دەدا.. ئەویش لە چێشتخانەدا کار دەکات، قاپ و قازانیان بۆ دەشوات، خواردنیش هەر لەوێ دەخوا، کوڕەکانیشم گەورەبوون و ژنیان هێناوەو بەجیا دەژین.. سەرۆک واقی وڕمابوو..

تەنانەت چاویلکەکەیشی دەچاوی کرد تاکو چاترم ببینێ.

وتی: زۆر چاکە.. بە راست زۆر بە تەمەنیش دیار نادەی؟

وتم: هەمووی، هەمووی با(شەست) ساڵ ببم.

پرسی: هەموو رۆژێ لە رێگەوبانان ئیش دەکەی؟

وتم: ئا.. هەموو رۆژێ پاش نیوەڕۆیان.

-: چ جارێ پارەت وەرنەگرتووە؟

وتم: جا پارە لە کێ وەرگرم؟ کەس نامداتێ، من خۆم حەزم لێیە(رێ)یان دروست بکەم، کەس بە تۆبزی پێم ناکات.. بۆ پارە وەرگرم؟ تەنها جارێ تەقاویتەکان ناچاریان کردم رێگەیان بۆ باخچە چکۆلانەکەیان رابکێشم، بەڵێنیشیان دامێ کە رێگایەک تەواو کرد لە ناو خۆیاندا هەر یەکێ دوو(لیڤ)م بۆ کۆبکەنەوە، کەچی رێگایش تەواوبوو بەڵێنەکەی خۆیان بەجێ نەهێنا.

سەرۆک لێی پرسیم: ئێستا کەوایە دەتوانی باریکە رێییەکمان بۆ دروست بکەی؟

وتم: دەتوانم، بۆ ناتوانم؟

پرسی: چەندت پێویستە بتدەمێ؟

وتم: هەرچەندی دەیدەی؟

پرسی: ئامرازو مامرازی تەواوت هەیە؟

وتم: بەڵێ..

وتی: ئامرازی تەقاندنەوە؟

وتم: کەرەستەی تەقاندنەوە بۆ من چ کەڵکێکی هەیە، من ئیش بە باروت ناکەم!

وتی: بۆ؟

وتم: بارووت دارستان دەلەرزێنێ، بە باڵداران وەدەدا..

-: باشە ئەدی چ لەگەڵ ئەو تاشەبەردو کەرتە چیایانە دەکەی کە رێگات لێدەگرن؟

وتم: دووریان فڕێ دەدەم.. یانەخۆ بە کۆڵنگ دەریان دێنم..، ئەگەر نا دووریان فڕێ دەدەم.. ئەمن بەرد دەناسم دەزانم چ بەردێک ریشەدارەو کامەیش بێ رەگ و ریشەیە.. وتم:

بەرد هەیە تەکان ناخوا، رەگی نیە، مرۆڤ نازانێ لە کوێیەوە بیگرێت..

وتم: بنیادەم و بەردی بێ رەگ دەوای دەردان ناکەن نە بە کولْنگ و نە بەبێلْیش دەتوانرێ تەکانیان پێ بخورێ، تەنانەت کە تەنیشتانیشیان کلۆر دەکەی تەکان ناخۆن، باکیان پێ نییە کە(رێ) دروست دەبێت یا نابێ!! بۆیە منیش کراسێک بە خۆوە نابینم ئارەقەی ئەو ماندووبوونەم هەلْمژێ.

(ئامۆژگاری کردم)

-: چاکە، ئەم ئیشە مەکە!،(! دوای ئەوە وتی): بیستم ئەو(رێ)یانەی دروستیان دەکەی هەموویان لە بەرزیدان، لەسەر کێوانن، بە ناو جەنگەلْان دا تێدەپەڕن.

وتم: قوربان، لە ئەرزی ساف و راستدا چ پێویست دەکات رێگا دروست بکرێ؟ لە سەر رووی خاکی سافدا گوزەرکردن ئاسانە، تەنانەت بەبێ رێگاش مرۆڤ دەگاتە جێ..

وتم: (رێ) لەو کاتەدا پێویستە، کە لە جێگایەکی سەختدا بێ، رێگا لە سەر کێوو تەپۆلْکەکاندا دروست دەکرێ،...

سەرۆک لێی پرسیم: ئەو رێگایانەی دروستیان دەکەی بە کەلْکی کێ دێن؟ کێ بەو(رێ)یانەدا دەڕوا؟!

کە زانیم حەز دەکات نەختێ لە مەسەلەی ئەو(رێ)یانەدا حالْی ببێ، بۆم روون کردەوە!

وتم: هەر رێگایەک پیاوی خۆی هەیە، هەندێ بە دوای عیشقدا دەکەون، هەندێکی تر بۆ خەزنەیێ، تێیاندا وێلْ دەبن، بەلاّم لە هەمووان زیاتر تەقاویتەکان سوودی لێدەبینن، هێشتا هەر تاریک و روونە کە دەڕژێنە ئەو رێگەوبانانەوە.. هەیە بۆ دەردەسەری.. هەیشە بۆ زاخاودانی مێشک، وتم: نەخۆشی مێشک ئێستا زۆر بووە... بۆم روونکردەوە: چەشنەها ئادەمیزاد لەو رێیانە دەبیندرێن کە هەندێکیان بێدەنگن و هەندێکیشیان پێدەکەنن.. هەندێکیان سەر پێک وەدەنێن، ئەو رۆژە یەکێ گلەیی دەکرد کە رێگام

نەگایاندۆتە سەر قەلاّ، سەبارەت بەوە شەلْوارەکەی تیزمالْ تیزمالْ بووە..

لێم پرسی: چ پێویستە بگەیتە سەر قەلاّ؟ ئارامت بێ تاکو(رێ) تەواو دەبێ ئەو کاتە...

وتی: براکەم(ئەمن گەردی بەیانیم)، توانای ئارام گرتنم نییە.. دەمەوێ تا زووە لە بلْندییەوە سەیری خوارەوە بکەم، ئەگەر کەوتیشم، ئیتر بلْندیم ناوێت.. ئەو وەختە بەلْێنم پێدا رێگا تا سەر قەلاّ ببەم، ئێستاکە خەریکی ئەو رێیەم.

ئەو رۆژە(خارچف)، ئەلْبەتە(خارچف)دەناسی؟ ئەو بە هۆی(پالْەپەستۆی خوێن)ـەوە هەمیشە پیاسە دەکات، بەلاّم چونکە قەلْەوەو ناتوانێ لە رێگادا بڕوات دیار بوو هەر دادەدادی بوو دەیگوت: ئەو رێگایانە چین کە تۆ دروستیان دەکەی؟ ئەو رێیانە هی ئادەمیزاد نین بۆ هەلْۆیان چاکە! وتی: ئەگەر نەختێکی تر راست و سافتریان دروست نەکەی وای لە حالْت!! چی لە توانادایە بیکا؟! ئەو ناتوانێ خۆ لە هەموو رێگایێ بدا.. بە هەرحالْ چووم رێگایەکی راست و سافم بۆ دروستکرد..

ئێستا(دکتۆر شمکۆف)یش سوودی لێدەبینێ...

رێگایەکی راستەو، دەگاتە سەر کانییەک، لەوێدا حەوزێکیشم دروستکردووە کە ئاوی لێ بخۆنەوەو لە کاتی ماندوویەتیشدا لێی بحەسێنەوە..

ماملەکانی من ئادەمیزادی سەیرن.. بەلاّم گەشتوەرەکان هەق پەرستن، ئەو رۆژە تریانێک تەماتەیان بۆ هێنام، یەکێک لەوانە کە خەلْکی(سۆفیا) بوو پێی وتم: داواییێکت لێدەکەم،(تۆ خزمەتی گەشتوەران دەکەی).. وا بزانم ئەندامی حزب بوو، بۆیە پێی وتم: تۆش خۆیی، تەنها ئەوەندە هەیە کە تۆ لە ئێمە بەگوڕو بە جۆشتری.. مرۆی سەر گەرم بوون.. قسەیان دەکرد.. پێدەکەنین، سەعاتێکی تەواو لە دەورم دەگەڕان تەنها یەکێکیان نەبێ کە حەزی لە لاف لێدان و سنگ دەرپەڕاندن بوو بۆیە کە چاوی بە گەسکەکەی دەستم کەوت لێی پرسیم! تۆ چ سوودێک لەم گەسکە دەبینی؟

وتم: درِک و دالْی سەر رێیی پێ رادەمالْم.

لێی پرسیم: جا بۆچی رایاندەمالْی؟

وتم: تا ئەو کەسەی کە بە پێی پەتی لەو ڕێیانەدا دێ و دەچێ ئازار نەبینێ.

لێی پرسیم: بۆچی ئێستا پێخواس ماوە؟ تۆ لە(بوڵگارستان)دا کەست بە پێی پەتی دیوە؟ دەتەوێ چی بڵێی؟ دەتەوێ بڵێی کە لە بوڵگارستان دا خەڵکی پێخواسن؟! زوو بە خۆت ئاشکراکە!! کوا پێناسەکەت؟

وتم: فەرموو، ئەوە پێناسەکەم، من(ڤلاشۆ)م.. ئەوەتا ڕێنووس دەقی ئەسڵەکەیەتی..

وتی: ئا بزانم پێکەنە ددانەکانت ببینم.. لە وێنەدا وا دیارە ددانەکانت دەسکرد نین.. پێکەنیم ددانەکانم پێشاندان.. ئا ئەوەتا.. سەیری!!

-: ددانەکانت بۆچی دەسکردن؟

-: کەوتوون.. پیربووم ئیتر..

هەڵگێڕو وەرگێڕی بە پێناسەکەم دەکرد: بەڵام لەم وێنەیەدا ددانەکانت دەسکردنین؟!

وتم: ڕاستە پێناسەکەم هی ساڵی پەنجاو سێیە..

ددانەکانم وێڵ کردن بەو ڕێگەوبانانەوە نووسان کە دروستیان دەکەم.

لێی پرسیم: کێ پارەت لە باتی دروستکردنی ئەو ڕێیانە دەداتێ؟

وتم: هیچ کەس!

-: ئەی بەبێ پارە.. ها؟!

یەخەی گرتم: یاڵڵا، پێشم کەوە! یاڵڵا! دەی با بچین(ڕاوێژکار)و کارمەندانی شار ببینم، بزانم ئەتۆ چ کارەی و لە پێناوی چیدا ئەو چاکییە دەکەی؟

بە سەرۆکم وت: لە سەر چیادا، ژیانم ئاوا دەگوزەرێ.. چ دەکرێ، چار چیە ؟ئەم دنیایە هەموو چەشنە بنیادەمێکی تێدایە..

سەرۆک وتی: بڵێ بزانم، بڵێ! تەواوی کە، قسەت خۆشن، تا تۆ قسەکانت تەواو دەکەی، منیش تەلەفۆنێک بۆ(ژمێریار) دەکەم دەستە جلێکت بۆ ئیش بداتێ.

وتم: جەنابی سەرۆک(ژمێریار) ڕازی نابێت.

-: بۆ چی؟ مەگەر تۆ(ژمێریاری ئێمە لە کوێ دەناسی؟)

وتم: (ژمێریار)ی ئێوە ناناسم، بەڵام مامەڵەم لەگەڵ(ژمێریار)ی دارستان بووە.

بۆ سەرۆکم ڕوونکردەوە کە چۆن ڕۆژێ جەنگەڵبانێک هاتە لام و تکای لێکردم کە بچمە یاری، هاوین بوو،(لەو کاتەیدا کە کرێکار وەدەست ناکەون)، داوای لێکردم چ بە هیمەت چ بە قیمەت یارمەتی بدەم. وتی: لافاو هەستاوەو بەشێکی جادەی بردووە، ئەمڕۆ سبەی شتێک ڕوودەدا، ئۆتۆمبیلێ وەردەگرێ، کەسێ سەری دەچێتە قوڕ ئەو کاتەی من خاکی کوێ بکەم بە سەرما.

چووم ئیشم بۆ کرد، ڕۆژی دوایی هاتەوە، وتی:

مام ڤلاشۆ، باوکم بڕۆ سۆراخی ئیشی خۆت، ئێمە کرێکارمان ناوێ!

وتم: بۆ چی؟

وتی: باشە پێت دەڵێم، ژمێریار دەڵێت: ئەو کابرایە شێتە، ئێمە ناتوانین ئیش بە شێتان بکەین، لەوانەیە کەتنێکی لە دەست بقەومێ، ئەو کاتە شانەکە لە سەری کێ دەشکێ؟!.

باوکم لەوانەیە بپرسن، چۆن کار بە پیاوی(نائاسایی) دەکەن!

(ژمێریار) وتی: زووکە بڕۆ وەدەرینێ.. ئێمە پێویستیمان بە شێتان نییە..

جەنگەڵبان وەدەری نام و، وتی: ئەگەر دەتەوێ کار بکەی دەبێ پسوولەی پەسندنامەی دکتۆرت هەبێ.

سەرۆک وتی: ئاخری تێنەگەیشتم، تۆ بۆچی بێ پارە کار دەکەی؟ لە کاتێکدا پێویستە کرێی خۆت وەرگری..

بۆم ڕوون کردەوە: کە هەر لە سەر ئەو مەسەلەیە دووچاری چەندین بەڵاو سەریەشەبووم.. چەند جار لەگەڵ کرێکارانی ئەو بڵندیانە دەمەقاڵێم بووە.. چەند جار لە ناوەڕاستی ڕێدا تێک هەڵنگوتووین.

ڕۆژێ یەکێ لەو کرێکارانە لێم هاتە پێش و، وتی: ئەتۆ بۆچی بەبێ پارە کار دەکەی؟ پێم ناڵێی بۆچی لە قیمەتی ئێمە کەم دەکەیەوە؟ ئێمە هەموو

به پاره کار دەکەین کەچی جەنابیشتان بە خۆڕاییی!!.

یەکێکی تر کە لە هەمووان(داخ لە دڵ تر)بوو، دادەدادی بوو..

دەیگوت: ئەو گەردن شکاوەی دەزێی باڤێن.. بەمەرگی ئەحمەقێک دونیا خراب نابێت، ئەگەر نەختێ هێزم نەدابوایە بەرخۆم دەڕووبارێیان هاویشتبووم..

دەیانگوت: (تەیری گوڵ قابیل بەداری زەقنەبووتە).. دەبەنگ خۆت بگرە..! راوەستە چیت بەسەر دێنین..

وتم: هەر کارێکی دەتانەوێ، بیکەن!، قسوور مەکەن.. من حەزم لەم کارەیە .. حەزم لێیە رێگەوبانان بۆ خەڵکی بکێشم..

بەسەرۆکم وت: کەیەکێ تەماشای بەرزی دەکا دەیبینێ پڕی دڕک و داڵ و کوچکە بەردە.. رێگایەکیان بەناودا دەکێشێ..(بەرەو بڵندی) دەیبا، دەیبا.. رێ خوار دەبێتەوە.

راست دەبێتەوەو دەیگەیێنێتە لوتکەی کێو.. تەماشا دەکات بنیادەمی پێدا دەڕۆن.

گوێ قوڵاخ دەکات: (کوڕو کچ) دەردی دڵی یەکتری تێدا دەڕێژن و ژوانی تێدا دەکەن.

ئەویش دڵی لە خۆشیانا دەکرێتەوە.. گەش دەبێتەوە..

بە سەرۆکم وت: بەڵام کە بە پارەبێ، بەو جۆرەنیە، مرۆڤ خۆشی لێ نابینێ.

ئەو رۆژە دیتم کوڕێک و کچێک بەرەو ژوور هەڵدەکشێن منیان بینی خەریکم ئەو کەڵە درەختانەی قەراخی جادە دەبڕم، لێم هاتنە پێش و وتیان هاوڕێ سەر کەڵان ببرە بەڵام توخوا وریابە بە جارێ رێگا رووت نەکەیتەوە. وتیان: هەندێ لەو تەقاویتانە حەز دەکەن بەڵامان بۆ بنێنەوە.. دەیانەوێ بڵێین کە پیرەمێردەکان حەزیان لە سەرەتاتکێ و دیق دیقانێیە جێگایەکیان با بۆ بمێنێ خۆیان تێدا وەشارن..

بە سەرۆکم وت: ئیتر هەر کەسێ پێشنیهادی رێیەک دەکات.. ئەم دونیایە هەموو چەشنە بنیادەمێکی تێدایە.

ئەو رێگایانە دارکەرەکانیش سوودی لێ دەبینن.. هەر بەو هۆیەشەوە بوو منیان لەبەر دەستی کرێکارەکاندا دەرهێنا..

بەسەرۆکم وت: لەبەر دەستی ئەوانەی کە لە بریتی رێگا دروست کردن دەوڵەت پارەیان دەداتێ.. بەڵام دارکەرەکان مرۆی سادەو دڵپاکن، زۆربەیان وشکەدارم بۆ دەهێنن.. یارمەتیم دەدەن.. نازم هەڵدەگرن..

پێم دەڵێن: ئێمە پێویستیمان بە تۆیە، نابێ بڕۆی و بەجێمان بێڵی..

ئادەمیزادی سەر زیندوون.. سادەو دڵپاکن، خۆشەویستیان لێ دەبارێ.. ئەگەر ئەوان نەبوونایە، لەوانە بوو ئێستا لە دونیادا نە دەبووم، سەبارەت بەوەی کە ژنەکەم لە ماڵ نییە لە چێشتخانەدا کاردەکات، حەفتا(لیڤ) وەردەگرێ، هەر لەوێش نان دەخوا.. کوڕەکانیشم تەنانەت سەریان لەو قسەو باسانە دەرناچێ، چ جای شتی تر. ئەگەر خانوو و پارەیان هەبێ، بەرپێی خۆیان نابینن، بۆ منیش هەر هیچ.

بە سەرۆکم وت: لەم دونیایەدا هەر کەسێ رێیەکی هەیە، هەر کەسێ ئامانجێکی هەیە.

سەرۆک وتی: بڵێ .. قسەت خۆشن.. چێژیان لێ وەردەگرم.

لێی پرسیم چەند جۆرە رێگا هەیە؟ کەچ، راست، چاک، خراپ..(حەزی لێ بوو بیزانێ).

وتم: جەنابی سەرۆک، ناگوترێ! بە تەواوی ناگوترێ.. (رێگای خەراب نییە)!! رێگایێ ئەگەر هەبێت حەتمەن بە جێگایەک هەر دەگات.. بەڵام فلانە رێ، دەگاتە کوێ، ئەمەیان قسەیەکی ترە. بۆ نموونە رێگایەک درێژ دەبێتەوە تا دەگاتە لووتکەی چیا.. باشە، ئەو بڵندیە بۆ خۆتی رادەکێشێ، تۆش دەڕۆی، دەڕۆی تا دەیگەیتێ، دوای ئەوە پێت دەڵێت: دە ئێستا سەیرکە، تەماشای دەشتی کاکی بە کاکی بکە، تەواوی شار لەژێر پێی تۆ دایە، (لێ گەڕێ ئەگەر بۆ جارێکیش بێت لە بەرزییەوە سەیری دەشت بکرێت).

رێگاییێکی دیکە هەیە، دەڕوات تا دەگاتە نوختەیەک دەڵێن پێویستە ئەو نوختەیە ئاوێکی لێ بخورێتەوە، پشوویێکی تیا بدرێ.. ماندوویێکی تێدا بحەسێتەوە..

ئەو پەلەییەت لەچی؟ خێرا پەی بکەی و لەسەر خۆ بڕۆی بەجێگایێ هەر دەگەی..

(ئاخر براله ئەمن گەردی دەمەو بەیانم، توانای ئارام گرتنم نییە تاکو زووە دەمەوێ لە بلّندیەوە سەیری خوارەوە بکەم..) ئیتر وایە..، ئەگەر ڕێگەوبان نەبن مرۆڤ چوزانێ چی لە هەندەراندا هەیە. دار(زەیزەفۆنێک) هەیە من ڕێگاییێکم بۆ کێشا، هەر بەناوی ئەویشەوە ناوم نا(زەیزەفون)، ئەو ناوەی پێوە مایەوە..

ئەو ڕۆژە بینیم یەکێ بەو ڕێیەدا دەگەڕێتەوە، لێم پرسی: هاوڕێ، لە کوێ دێیتەوە؟

وتی: لە ڕێگای(زەیزەفون)دا پیاسەم دەکرد، تا(زەیزەفون) وە سەرکەوتم.. هەندێ جار هەر بەتایبەتی لە خەلّکی دەپرسم، فلاّن بۆ کوێ چووە؟ چی بکەم بە خۆم نیە دلّخۆش دەبم.. ئیتر هەر کەسێ ڕێیەکی هەیە، هەر کەسێ ئامانجێکی هەیە.. سەرۆک گوێی قولاّخ کرد بوو، سەیری ددانەکانی دەکردم.. دەیگوت: بلّێ.. قسە بکە، قسەت خۆشن.

پێم وت: جا قوربان لەمەش چاکتر ڕێگاوبانە کۆنەکانن. سەردەمێ ڕێگا بوو.. ئێستاکە کوێر بووەتەوە، بەلاّم شوێنەواری هەر ماوە، کە بەرێگایەک لەو ڕێیانەدا گوزەر دەکەی (بەسەرسامیەوە) لە خۆت دەپرسی: گەلۆ! تۆ بلّێی ئەم ڕێیە بۆ کوێ بچێت؟

دەبینی لە وەختێکدا شکارتە دەغلّ بووە، ئێستاش بەیارەو کوێر بووەتەوە، بەباران شۆردراوەتەوەو دیوارەکانی ڕۆچووە.. بەلاّم دیسان شوێنەواری هەرماوە کە ڕۆژێ لە ڕۆژان شکارتە بووەو کرداری تێدا کراوە. ئەگەر بەچاکیش لێی وردبیتەوە جێگای جۆخین و خەرمانیش دەسنیشان دەکەی..

ئەو ڕێیانەش، بە ڕێگای تر دەگەن، ئەوانیش ڕێی تریان لێ دەبێتەوە، لەو ڕێیانەیشدا کە سەیر دەکەی چاوت بە چالّ و کەندان دەکەوێ کە بە دوای شتێ، خەزنەیێ سکیان هەلّدڕاوە..!!

شوێنەواری وێلّی و کونجوکاوی کرێکارانی لە ڕۆخەکاندا دەبینرێ، جا ئەوانە چیان دەست کەوتووە یان نەکەوتووە ئەمەیان نازانین.. ڕێگای سێیەم تەماشا دەکەی پێچاوپێچ و بە گەوەیە، بەرەو ژوور درێژ دەبێتەوە، سەرەو

خواریش دەبێتەوە.. دەڕوات تا دەگاتە تەک دیواری کۆنە قەلاّیێ..

سەرۆک وتی: باشە ئێستا دەتەوێ چ بلّێی؟ تۆ ئەو ڕێگایانە چاک دەکەیتەوە؟

وتم: گرینگ ئەوەیە، ئەو ڕێیانە بە کوێ دەگەن.. هەندێ ڕێگا هەن بە قسەی خەلّکی مردوون و کوێر بوونەتەوەو بە هیچ جێگایەک ناگەن.

گریمان ڕێگایێ دەگاتە سەر بێستانێکی بەردراو، بێستانێکی بێ ئاو چ سوودێکی دەبێ. قەلاّییێکی ئازادکراو بە کاری چی دێ..

چ پێویستە ڕێگایەک دروست بکرێ کە لە وێرانەیەکدا تەواو دەبێ؟

ئەگەر هێشتا شتێکی تێدا مابێتەوە، چاوگەیەکی لێ بێت.. درەختێکی لێ بڕوێ، سایەو سێبەرێکی هەبێت پێی بحەسێتەوە.. جوان و شۆخ بێ، دلّی مرۆڤ خۆش بکا.. ئەو کاتە جێی خۆیەتی چاک بکرێتەوە، لە نۆژەنەوە بکێشرێتەوە.. بەلاّم ئەگەر ئەو ڕێیە بەهیچ شوێنێ نەگا، بۆ چی چاک بکرێتەوە؟.. یاخود بۆ چی دروست بکرێ؟

سەرۆک وتی: ئەگەر سەهو نەبم، وا دەزانم گرینگترین شت لەلای تۆ، جوانییە.

وتم: وەکو دەفەرمووی وایە. جا ئەگەر جوانی نەبێت ئەم دونیایە بەچی دەچێ؟

وتی کەوایە تۆ ئەوەندە ئاشقی جوانی: بوەستە دەستەجلێکی جوانت بدەمێ. ئەو کاتە دەبینی کە ئێمە بە تەواوی لە یەکتری دەگەین.

تەلەفۆنەکەی هەلّگرت و(ژمێریار)ی دەنگ دا: ئەلۆ،(دیمۆڤ) تۆزێ وەرە ئێرە، دەمەوێ شتێکت نیشان بدەم(ژمێریار هات).

سەرۆک وتی: دیمۆڤ، دەمەوێ، دەستەجلێک بدەینە باوەمان، ئەمە(ڤلاشۆ)ی بەناوبانگە، کە لە شاری ئێمەدا بە خۆڕایی ڕێگاوبانان دروست دەکا. دەلّێم بەلّکو دەستەجلێکی بەرکەولّی بۆ پەیدا بکەیت، ئێستا پاییزە، دونیا یەک پارچە شێدارە پێویستە خۆی گەرم داپۆشێت، پێویستە ئاگاداری خۆی بێ..(ژمێریار پەسندی کرد..).

ــ: حەتمەن پارەی جلەکان دەدات؟

منیش وتم: جەنابی سەرۆک، بۆ ئەو وردە ئیشانە ئەزیەت مەکێشن..

سەرۆک وتی: وردە ئیشی چۆن؟ مەگەر تۆ لەلای ئێمە چوکەی؟ ناوبانگی تۆ لە تەواوی شاردا بلاو بووەتەوە. چۆن دەبێ بەبێ بەرگ بمێنیتەوە؟ کێ نالێ بەیانی سەرمات نابێت و لە نێو ناچی؟

لە دڵی خۆمدا وتم: عەجەب بنیادەمی چاک لەم دونیایەدا هەیە!

دیار بوو سەرۆکیش هەمان قسەی دەکرد.

ــ: هەوڵ دەدەین هەقی تەقاویتیت بۆ دەسگیر بکەین، تۆ کار بۆ دەوڵەت دەکەی، بۆ ئەوەی گەر رۆژێ خوانەخواستە شتێکت بەسەر هات: دەستێکت شکا.. پایەکت بریندار بوو، شتێکت هەبێت ژیانت دابین بکا.

(ئەوان گاڵتەو گەپیان دەکردو منیش پێدەکەنیم).

وتم باشە ئەدی ئەگەر هیچ شتێ رووی نەدا؟!(سەرۆک سەری سوڕما)

ــ: چۆن؟! خۆت شتێ دەکەی؟ مەگەر نابێ؟!

وتم: بۆچی ناقوربان، هەموو شتێک دەبێت، هەموو شتێک لە دەستی ئادەمیزاد خۆی دایە.. بۆچی نابێ..؟

شت نییە نەبێت قوربان. کە ئەمەم وت و، تۆزێ گرژیمەوە، دەمی بوو بە تەڵەی تەقیوو، راپەری یەک بەخۆی قیژاندی بەسەرما!

ــ: کەوایە، فێڵبازی خوێری، ئامادەی کەتنێک بکەی و مووچەی(تەقاویتی) لە دەوڵەت بستێنی؟ دەتەوێ کڵاو بکەیتە سەری دەوڵەت!!

بە ژمێریاری وت: سەیری کە، سەیری کە تەنها پێستی سەرەوەی هی بینادەمە! ئەو ئادەمیزادە پیرۆز و موبارەکە دەبینی کە لە ڕێی خوادا ڕێیان دروست دەکا، کەچی دەیەوێ کڵاو بکاتە سەری دەوڵەت!

دادە دادی بوو.. دەیقیژاند!

ــ: دەمەوێ بۆم روون بکەیتەوە، دەمەوێ بزانم بۆچی کاری دروست کردنی ڕێگاوبانان بەشێت و شووران دەسپێرریێ؟ بەرپرسیارانی ئێمە بۆچی خەوتوون؟!

(دەستی بەرز کردەوەو ڕێگای پێشاندام).

ــ: بڕۆ دەرێ! زووکە دەی بڕۆ دەرەوە نامەوێ چیتر بتبینم! بشزانم پێت ناوە بە چیاو جەنگەڵان وای لە حاڵت.. فێڵبازی بەدفەساڵ.. زووکە بڕۆ دەرەوە.

منیش هاتمە دەرێ.. چ دەتوانم بکەم.. بەسەرۆکم وت:

هەر کەسێ ڕێگایەکی هەیە پێیدا دەڕوا.. ئێستا کە لێم ناگەڕێن چیدی ڕێیان دروست بکەم، خودا دەیزانێ زۆر ڕەنج دەکێشم، چونکە ئەوان نازانن کە هێشتا دەبێ چەندین ڕێگا دروست بکرێن چەندی دیکەش زیادن و پێویستە ببەسترێن.

•

قاچێك له دارستاندا

ئەم شانۆیه

وەختی خۆی ساڵی ١٩٧٦ گۆڤاری(الاقلام)ی سەر بە وەزارەتی رۆشنبیری و راگەیاندنی عێراق لە یەکێک لە ژمارەکانی ئەم شانۆییەی بڵاوکردبووەوە، منیش هەر هەمان ساڵ کردم بە کوردی و بڵاوم کردەوە.

- وەرگێڕ -

{ کەسەکان:
مارین: پاسەوانی دارستان.
گینا: ئافرەتێکی تووتنەوان.}

(1)

مارین:

ئێه ! کەواتە تۆ ژنی؟!

گینا:

ئەی تۆ، توخوا تۆیش پیاوی؟

مارین:

راستیی تۆ وەکو پیاو نامبینی؟

گینا:

ئەی تۆ تێبینی ئەوەت نەکردبوو من ژنم؟

دوای ئەوەش ئەو لوولەیە لادەو بەسم دە زگی رابکە ! لە هەر حاڵەتێکدا بێ دەزانم کە نایتەقێنی.

مارین:

وای تێ دەگەی؟

گینا:

دەی، دەی، دەپیشانم دە.. دەی بزانم بیتەقێنە!

مارین:

بوەستە! دەڵێم بوەستە، لەگەڵ تۆمە قسەی بنیادەم تێ ناگەی؟

گینا:

جا تۆ لەو باوەڕە دای ئەم قسانە قسەی بنیادەم بێ(ب..وە.. س.. تە، مەبز.. وە) جارێ ئەوەڵەن خێرا ئەو تفەنگەم لێ دوورخەرەوە دوای ئەوەش پێم ناڵێی چیت لەمن دەوێ؟

مارین:

بۆ چی ئەو لکەدارانە دەبڕی؟

گینا:

پێم دەوێن، تووتنی تێدا دەپارێزم.

مارین:

بۆ کۆمەڵەی هەرەوەزی ناتاندانێ؟

گینا:

نەء.

مارین:

بۆ چی؟

گینا:

له خۆیان بپرسه!

مارین:

جا بۆ؟ لەسەر منه لێیان بپرسم؟

گینا:

ئەی چ سوودێکی هەیه، ئەگەر من لێیان بپرسم؟ دەزانم یەکسەر پێم دەڵێن نییه بەرهەمی تووتنی ئەمساڵ فرەیەو لکەدار بەش ناکا.

مارین:

باشه قەیناکه، بەڵام تۆ پێم بڵێ، دەزانی گەر هەموو تووتنەوانەکان وەک تۆ هاتن و لکەداری ئەو دارستانەیان نەهێشت چ دەبێ؟

گینا:

چ دەبێ؟ لکەدارەکان دەبەن و تووتنی پێ دەپارێزن و هیچیتر!

مارین:

گوێ بگرە! لەسەرت دەنووسم و موحاکەمەت دەکەین.

گینا:

دەی له سەرم بنووسه و موحاکەمەم بکه!

مارین:

ناوت؟

گینا:

گینا.

مارین:

باوکت ـ یا ـ مێردەکەت؟

گینا:

کەسم نییه.. خۆم و تەواو!

مارین:

یالڵا لەگەڵم بۆ پۆلیسخانه! یەڵلا! لەوێ له پێناسەکەت دەکۆڵینەوه.

گینا:

ئەدی ئەگەر لەگەڵت نەیەم؟

مارین:

به زۆر دەتبەم!

گینا:

به چی دەمبەی؟ به پەیتوون، یا به عەرەبانەی دەست؟

مارین:

– چۆنی تۆ دەیڵێی

گینا:

ئەوەی من دەیڵێم بەدەست هەڵمگری، دەی بمبه، هەڵمگره! خودایه تووشی چی بووین پیاویش وایان لێ هاتووه ژنان بترسێنن.!! دەی با برۆین، چۆنی دەڵێی، بەڵام لکەدارەکان دێنم چونکه بێ ئەم لکەدارانه تووتنەکەم دەڕزێ..

مارین:

بیان هێنه. بەڵام ئەدی ئەوانه چین؟

گینا:

بۆ چی نابینی ئەوانە چین؟ چین، پەلکەدارن.

مارین:

جا ئەم پەلکە دارانەت بۆ چییە؟

گینا:

کەشتیەوانێکم لە ماڵەوەیە، قایخێکی بۆ لێ دروست دەکەم.

مارین:

کوڕەکەت؟

گینا:

ئا.

مارین:

مسۆگەر باوکیشی کەشتیەوانە .

گینا:

کەشتیەوان بوو.. رۆیی، کۆچی کرد، وەرە دەی یاریدەم بدە ئەو تفەنگەشم لێ دوورخەرەوە، سوودی نییە لەگەڵ ئێوەی پیاو، هەمیشە گرژن.. بەرگی رەسمی و چەک و مەی بە هەموو هێزێکی پیاوەتیتانی دەزانن!

مارین:

ئەم چەکە ئامرازی منە.

گینا:

جا توخوا ئەوەش ئامرازە، پێم ناڵێی چەند گیانت بەم ئامرازە نابووت کردووە، پێم ناڵێی ؟

مارین:

چاتر وابوو بپرسی چەند کەست پێ ترساندووە، نەک چەندت پێ کووشتوە،

چونکە ئێمە بۆ پاسەوانی لێرەین نەک بۆ کوشتن.

گینا:

تەماشا چەند دەترسی!

مارین:

نەمزانی کامان دەترسین؟

گینا:

دەتەوێ بڵێی کە من دەترسم ها؟ وام دەبینی؟ چۆن چۆنی دیارە ها؟ بوەستە بوەستە ئایا من دەترسم، قسە بکە دەی بڵێ کامان؟

مارین:

دە ئەو دارانە هەڵگرەو برۆ!

گینا:

نەخێر هەڵیانناگرم و ناشرۆم، دەبێ، پێم بڵێی کامان ترسنۆکین،ئا ئەوەم دەوێ پێم بڵێی.

مارین:

بە تەبیعەتی حاڵ تۆ! سەیری رەنگ و روخساری خۆتت کردووە چۆن دابچکوڕاوە؟

گینا:

ئاخری بە ترسنۆکیشم دەزانی؟ ئای.. هەی! ئەگەر کەسێ هەبووایە لکەدارم بۆ ببڕێ، ئەوەندە رەنگ زەرد و بێ تووک نەدەبووم تۆش وام پێ بڵێی

مارین:

راوەستە! چیتە؟ جارێ دەگری و جارێ تووڕە دەبی، ئایا دەزانی شان لە شاندانی پیاوی حکوومەت، ئەگەر لە سەرت بنووسێ، زیندانی بەدواوەیە.

گینا:

ئەدی بۆ وەستاوی، دەی لەسەرم بنووسە ،دەزیندانێم باوێ، بەڵام ئەوەشت

لەبیر نەچێ کەمن دایکی منداڵێکم و کاتێ دەچمە بەندیخانە تۆ بەرپرسیاری ژیانی دەبی.

مارین:

نەخێر مێردەکەت پەروەردەی دەکا.

گینا:

مێردم نی یە.

مارین:

چی؟ بۆچی تۆ بێوەژنی؟

گینا:

نەء!

مارین:

کەواتە تەڵاق دراوی.

گینا:

نەخێر تەڵاق دراویش نیم، چونکە هەر شووم نەکردووە!

مارین:

چ چۆن؟ چۆن دەبێ منداڵێکت هەبێ و شووت نەکردبێ؟ پێم بڵێ بەڕاستیتە شووت نەکردووە؟

گینا:

ئەم پرسیارەت بۆ لێکۆڵینەوەو مەحکەمەیە، یانەخۆ بۆ؟

مارین:

ئا.. بۆ لێکۆڵینەوەیە.

گینا:

تۆ لەکەیەوە لەم ناوچەیەی؟

مارین:

مانگێک زیاتر نابێ.

گینا:

مانگێکە لەم دارستانەدا پاسەوانی دەکەی، تا ئێستا نازانی کێ شووی کردووەو کێ نەی کردووە؟

مارین:

ئەوە کاری من نییە.

گینا:

کە ئەمە کاری تۆ نییە، ئەدی بۆچی لێم دەپرسی شووت کردووە یان نا؟ باوکی کوڕەکەت کێیە؟ گوێ بگرە! گەر پێت بڵێم و تۆش لەمەحزەری لێکۆڵینەوەکەت بینووسی کە من بێ مێرد ئاوس بووم ئاکام چی لێ دەسەنگرێتەوە

مارین:

جا ئەوە پەیوەندی بەمنەوە چی یە؟ کاری من نی یە.

گینا:

کاری من نییە، کاری من نییە،.. بۆچ بەو جۆرە تێمەوەڕادەمێنی؟ قسە بکە! مەترسە کەس لێرە نییە گوێ ی لێ بێ.. قسە بکە! بەرەوڕوو پێم بڵێ.. بەهاوار، بە هەموو دەنگتەوە بڵێ..

مارین:

چیت پێ بڵێم بەهاوار، بەهەموو دەنگمەوە، چی؟

گینا:

پێم بڵێ.. بقیژێنە.. ها، تۆ قەحپەی بەدڕەوشت.

مارین:

کچێ دەتۆ گوێت لێ بێ..

گینا:

بە ئەزرەتم ئەگەر بۆ جارێکیش بێ لە ژیانم، بەرەوروو ئەو گۆتانەم پێ بڵێین کە لە پاشملە پێم دەڵێین!

مارین:

بەڵام تۆ.. چۆن؟ گوێ گرە، ئەوە دیسان دەگری؟

گینا:

جا بۆچی نەگریم تۆ چی تێ دەگەی؟

مارین:

ئەگەر کرِ نەبی.. وای..

گینا:

لەگوندی نامهێڵن بگریێم، بەلای کەمەوە لێم گەڕێ باڵێرە بگریم، دایکم هەمیشە چاوەدێریم دەکا ،کە دەبینێ ئاخێک هەڵدەکێشم یا دەگریم یەکسەر بەسەرم دا دەقیژێنێ! وس بە! بێ دەنگ تاعوونت بۆ بێ، ئاخی بۆ هەڵدەکێشی؟

مارین:

بە راست بۆ ئەو کەشتیەوانە دەگری کە کۆچی یەکجاری لێ نا؟

گینا:

باشتر وایە یارمەتیم بدەی، ئەو لکەدارانەم لەگەڵ هەڵگری و تا زووە برۆین.

مارین:

راوەستە، با ئەو قوتە دارانەش هەڵگرمەوە، دەڵێی قەسابخانەی بۆ ئەم درەختانە داناوە.

گینا:

وەکو ئەوەی تۆیش بە تاوانی(سەربرِینی) درەختانەوە حوکمم بدەی.

مارین:

کە لکی دارێکت برِی، یانی درەختەکەت کووشت، بۆچی وا دەزانی دارو درەخت گیانلەبەر نین؟ نەخێر گیانلەبەرن. تەماشا! لکەکان چۆن چوونەتە باڵ یەکدی ، یەک بە یەکی ترەوە دەدا، هەر لکێک دەیەوێ سێبەر لەوەی دی بکا تا خۆی تیشکی رۆژی زیاتر پێ بگا، هەر لکێک دەیەوێ خۆی بژی و هێز لەوانی تر ببرِێ، تاکو وشک هەڵبێ و بمرێ.. لێرە هیچ شتێک ئاسایی نییە، وەختی گاڵتە نییە، هەموو شتێ لێرە لە شەرِدایە.

گینا:

کەواتە بۆیە تۆیش وەک زریانێکی بریندار لەمن بەربووی.

مارین:

من لێرە پاسەوانم، دارستان لەوانە دەپارێزم کە پەیرِەوی یاسا ناکەن.

گینا:

ئەگەر ئاوا یاسایی، باشە پێم ناڵێی چی بکەم کە تووتنەکەم دەرزێ، وەڵامم بدەوە، با شوێنەکانمان بگۆرِینەوە جا با بۆ دەقیقەیەک بێ، من دەبم بە تۆ تۆش دەبێ بە من.

مارین:

ئەگەر من لە جێی تۆ بام، دەچوومە لای سەرۆکی کۆمەڵەی هەرەوەزی و پێم دەگوت..

گینا:

پێت دەگوت، لکەدارم بۆ پاراستنی تووتن دەوێن، ئەویش وەڵامی دەدایەوە نیمانە. چیتر دوای ئەوە؟ چ دەکەی؟

مارین:

ئەوان پێویستە لکەدارت بدەنێ.

گینا:

شتڵە تووتن دادەچێنی، و بەرهەمی دێنی کە چی سیس دەبێ و دەمرێ،

تۆش ناتوانی بەڵێنەکانی سەرۆکی کۆمەڵە بکەی بە لکەدارو تووتنی پێ بپارێزی.

مارین:

باشە، با وای دابنێین تۆ پاسەوانی ئەم دارستانەیت منت دی لقە داری لێ دەبڕم چیت لێ دەکردم؟

گینا:

لێت دەگەڕام و بەرەڵڵام دەکردی.

مارین:

ئەدی یاسا؟ بە پێچەوانەی یاساوە بەڕەڵڵام دەکەی.

گینا:

حەقیقەت لە یاسا گەورەترە.

مارین:

«ئەمە حەقیقەتەو، ئەوە حەقیقەت نییە» دادوەر لە دادگایێ ئەو حوکمەی دەدا، من لێرە دانراوم خزمەت بکەم نەک حوکم بدەم.

گینا:

دەهەستە خزمەتچی، خزمەت بکە! بۆ لای حاکم رامکێشە!

مارین:

تووڕە مەبە!

گینا:

تۆیش مەبە بە خزمەتچی!

مارین:

هەستە بڕۆ، پەلکەدارەکانت لە بیر چوون.

گینا:

هەزار دەست نیم، ناتوانم هەڵیانگرم.

مارین:

باشە، من هەڵیاندەگرم.

گینا:

سوپاس.

مارین:

شایانی سوپاس نییە..

گینا:

کەس بەلاش سوپاسی کەس ناکا، ئەگەر تۆ هەمیشە بەم جۆرەبی، ئەوا کچ و کاڵ بتبینن تێرت پێ پێ دەکەنن.

مارین:

من پەیوەندی لەگەڵ کچان نابەستم.

گینا:

بۆچی ژنت نەهێناوە؟

مارین:

نەء!

گینا:

راستە ئێوە هیچتان ژنتان نییە؟ هەمووتان کە باسی ژن هێنان دەکەن خۆتان بە کوڕی ناو کوڕان دەزانن.

مارین:

قسە مەکە و بۆ خۆت بڕۆ.. بوەستە لەگەڵ تۆمە! گوێت لێ نییە؟ بوەستە نەڕۆی!! واز بێنە با پشوویێ بدەین، ئەمڕۆ دەڵێی ئاگر دەبارێ، هەتاو

خەریکە سەر دەبرژێنێ، تاکو تاو نەیئەنگاوتووین بچینە بەر ئەو سێبەرە، چیتە، لالێ؟

گینا:

ئەوا لەسەر فەرمانی تۆوە وس بووم.

مارین:

ئێستا مەسەلەکە گۆڕا، تکات لێ دەکەم قسە بکە!

گینا:

نەء تۆ قسە بکە.

مارین:

هانێ ئەوە پاڵتۆکەم، لەسەری دانیشە!

گینا:

ئاوا حەساوەترم.

مارین:

ئای مەلعوون.

گینا:

ئاخری وشەییێکی جوانت لەدەم دەرچوو، .... بۆ بێ دەنگ بووی، چیتر...؟ دوای مەلعوون.. بڵێ! تەواوی کە!

مارین:

زەعیفەییێکی نەفرەت لێکراو.

گینا:

سوپاست دەکەم، کەواتە من! زەعیفەییێکی نەفرەت لێ کراوم ئێستا دەزانم کە بەتەنێ نیم و پیاوێکم لەگەڵ دایە. بەڵام لە بیرم کرد، تۆ پیاو نیت خزمەتکاری یاسای یان خزمەتچی یاسایی.

مارین:

من پیاو نیم؟

گینا:

پیاوی حەقیقی قبوڵ ناکا ئافرەتێ باری گران هەڵگرێ، پیاوی حەقیقی هاوار ناکا: (بوەستە.. مەبزو) بەڵکو پێی دەڵێ(بە یارمەتیت).

مارین:

دوای ئەوە؟ .. چیتر؟

گینا:

هیچیتر! چونکە ئەوەی دەیڵێم، نە پەیوەندی بە تۆوە هەیە نە تۆش دەگرێتەوە.

مارین:

پەیوەندی بەمنەوە نییە؟ جا تۆ بینیت کە ئەوە پەیوەندی نییە؟ دیتت؟!

گینا:

نەء نەمدی، بیستم.

مارین:

بیـ ..سـ ... ت ... ت؟

گینا:

بەو گوێیانە.

مارین:

بیستن و بینین وەک یەک نین. ئەوەی گوێت لێ دەبێ ئەوە نییە دەیبینی.

گینا:

نەخێر جورئەت ناکەی، گوێچکەت دەبرم، ئەوە چ مێشوولەیەک پێی وەداوی، دەبینم لە ناکاو گەرم دەبێ ..

مارين:

ئەمن پياو نيم، ئەوە پەيوەندى بەمنەوە نييە... ئەمانەت گوت يان نا؟

گينا:

جا ئەوا گوتم، چى خراپم گوتووە؟

مارين:

جا تۆ دەزانى شتى خراپ چييە؟

گينا:

داخۆ هەموو پاسەوانەكانى دارستان وەكو تۆن، بە خەڵكى وەدەدەن؟ يان مێروولەيەكت كەوتۆتە ناو بەرگە رەسمييەكانەوە لە بەريەوە بە ئازارى؟

مارين:

هيچ شتێ ئازارم نادا زۆر بڵێيى تۆ نەبێ، ئەوا هەڵدەگرێ، خوا دەزانێ چ هەڵدەگرێ..

گينا:

ئەوە تۆ باسى چى دەكەى؟ .. پێم ناڵێيى باسى چى دەكەى؟

مارين:

تۆ وتت من پياو نيم.

گينا:

نەخێر وا نييە، من شتێک دەڵێم، بەڵام ديارە تۆ شتێكى ديكە دەبيەى، بە پێچەوانەى ئەوەى من دەيڵێم، جا من لەكوێوە بزانم تۆ چ جۆرە پياوێكى ؟ من هەر ئەوەندەم گوت كە دەبێ پياو بايەخ بە ئافرەت بدا هيچى ديم مەبەست نەبوو.

مارين:

بەڵام تۆ گوتت(بيستم).

گينا:

بيستم كە چۆنت هاوار دەكرد«بوەستە.. مەبزوا!» پياو دەتوانايدا نييە گوێ لەم قسانە بگرێ چ جاى ژن.

مارين:

راستە ئەوەى دەيڵێى حەقيقەتە:

گينا:

چاوت لێيە كە تا دوايت ئاو لە دوو بێڵێ نايێ و كار بە كوێدا دەشكێتەوە؟

مارين:

بەڵام گەر پياو نەبوومايە، نەمدەتوانى ژن بێنم.

گينا:

ئاى.. هەى، بەڵام تۆ گوتت ژنم نەهێناوە؟

مارين:

نەم گوتووە ژنم نەهێناوە، نەشم گوتووە هێناومە، چونكە ژنەكەم تەڵاق داوە.

گينا:

جا ئەگەر تەڵاقت دەدا، بۆ چى دەت هێنا؟

مارين:

راست دەكەى چ پێويستى بە ژن هێنان نەدەكرد!

گينا:

ئەدى باشە بۆچى ژنت هێنا؟

مارين:

ژنم لەبەر خاترى دايكم هێنا. حەزى لە بووكێكى سافيلۆكە بوو، بەڵام بووك بە دڵى من نەبوو ئيتر ئەوەى بوو، بوو.

گنیا :

چی بوو ؟

مارین:

ئەوەی کەبوو ئەوە بوو ، ژن هێنانێکی بێ خۆشەویستی بوو ، عەقڵ ناتوانێ فەرمان بە دڵ بدات، لەبەر ئەوە بووک نەبووە ژنی من، لە ناوچەکەشدا وای بڵاو کردەوە کە من ئەو پیاوەنیم ژنم لێ بووەشێتەوە. ئیتر تەڵاقم داو دەستم دایە جانتاکەم..

گینا:

یەکسەر بۆ دارستان، تا هێرش بۆ ژنە بێ گوناهەکان بێنی و پیاوەتی خۆتیانی بۆ دەربخەی.. کورنیشکان ماوێ نێوچەوانێ، سوور هەڵمەگەڕێ لە شەرمان. ئەوەتا شەرم دەکەی.. خودایە سەد ساڵە پیاوی وام نەدیوە شەرمێ بکا ، کوڵمی سوور هەڵگەڕێن...! ئەڵڵاه چەند جوانە..

مارین:

گینا ، لێم گەڕێ با تێتەوە ڕامێنم.

گینا:

دەستەکانتم بدێ.. بێنە بمدەرێ با ئەوە لە باتی سوپاس بێ، مادەم تۆ شەرم دەکەی، ئەتۆ شایانی جوانترین کیژۆڵەی.

مارین:

ئێستا وەک جاران بەینم لەگەڵ کچان نییە.

گینا:

ئەدی بەینت لەگەڵ چیدا هەیە؟ لە گوندی بێوەژنمان نییە، پیاوەکان دەخۆن و دەنوون و دەخۆنەوە..ژیانی بەم شێوەیەش مردنی زۆر لێ نزیک نییە.. گوندەکەمان بەهەشتی پیاوانە و بەس. هەندێ ژنی دێیەکەمان مانگی سەد تا دوو سەد لیڤ وەردەگرن، ئەی تۆ مانگانەت چەندە؟

مارین:

سافی حەفتاو نۆ لیڤ وەردەگرم.

گینا:

بە مووچەییێکی وەکو هی تۆ دەتوانی شەت و خوارو ناشیرینێکی وەک من بهێنی. ؟

مارین:

خۆزگە شەت و خوارو ناشرینی وەک تۆ زۆر دەبوون.

گینا:

سەرەڕای ئەوەش من دایکی منداڵێکم ، بەڕاست پەلکە دارەکانت بۆ منداڵەکە هێنا ؟

مارین:

چۆن لە بیریان دەکەم، کە سوودی مرۆڤێکی تێدایە.

گینا:

مرۆڤ؟ بەڵام ئەو هێشتا منداڵە..!

مارین:

بەڵێ مرۆڤ، پیاوی دوارۆژ، ئەی نابینی بیر لە دەریا دەکاتەوە؟

گینا:

ئاخر کارەسات لەوەدایە..! ئەوەی خەمی پێ دەخۆم ئەوەیە کە ئەم منداڵە زۆر بیر دەکاتەوە. چەند ڕۆژێ لەمەوبەر بیری دەکردەوە، لێی پرسیم کێ باوکی منە؟ ئەی باوکم لە کوێیە؟ لە گشت منداڵەکانی بیستبوو کە بانگی باوکیان دەکەن: (بابە.. بابە..) ئەویش دەیویست وەکو ئەوان بانگی باوکی بکا: (بابە...) خۆ دروستیش نییە کەس سەر بەماڵەکەماندا بکا، یەکسەر بەڕاکردن دێت و بە تەنگەتاوەوە دەپرسێ: (ئەوە باوکمە؟).

مارین:

هەقیەتی.

گینا:

منالەکە هەقیەتی، کەچی من هەقم نییە! وا نییە؟ پێم بڵێ، داخوا منیش هەقم نییە؟ دەی تۆیش مەحکەمەم بکە، من حاکمم زۆرن.. هەمووشیان نەهێنین، لە چاویان ڕا دیارە دەترسن ، بەڵام لەو دیوی زاتی ئەوەیان نییە، بەروەڕوو لە گوڵێم گرانتر پێ بڵێن. کەچی هەموویان پاشملە پستە پستیانە: (ئافرەتێکی خراپە، ئەو زیرەک بوو، فریوی داو هەڵات ..) چونکە منیش بڕوام بەو زیرەکییە هەڵخەڵەتێنەرەی هەبوو، ئەوەیان بە کفر زانی .. دەی تۆیش محاکەمەم بکە، چونکە تۆ یاسایی!

مارین:

بەڵام ئەمانە یاسای ترن، جیاوازن ، تۆ بە خۆت دەبینی تەنانەت ئەم یاسایانەش وەک ڕەنگ وان بە لەشی حاکمەکانەوە... تا زووە یا بڕۆین دەنا درەنگ دادێ، گەر بەم شێوەیە ڕێ بکەین شەو دادێ خواش دەزانێ کەی دەگەینە جێ؟

گینا:

ئەگەر ئیشی تۆ بە ڕۆیشتن پێک بێ. با بڕۆین..

مارین:

راوەستە، من لکەدارەکان هەڵدەگرم، تۆش پەلکەدارەکان بە دەستێک و تفەنگەکەیش بە دەستێکی تر هەڵبگرە.

گینا:

راستی ئەوە تۆی، یا کەسێکی ترە؟

مارین:

جا بۆ چی من نیم؟ یاسا هەرگیز رێی ئەوە ناگرێ ئەم کۆڵە لەباتی ئافرەتێک هەڵبگرم.. ها بەچی پێدەکەنی؟

گینا:

وای بۆ کەسێ تیلە چاوێکی لێ بووینایەو بەم جۆرە وێنەییێکی فۆتۆگرافی بگرتباین و بۆ دەزگای دارستانی ناردبا.؟!!

(2)

گینا:

بوەستە، چیتر نەڕۆی...

مارین:

چییە؟ ماندوو بووی؟

گینا:

نەوەڵڵا، بەڵام وتم پشوویێ بدەین.

مارین:

گەر هەروا بڕوا هەموو دەقیقەیەک بوەستین، ئیمشەو لە دارستان دەمێنینەوە.

گینا:

جا ئەوە دەتترسێنێ؟

مارین:

ترسی چی؟!

گینا:

دەتوانم گوللە بارانت بکەم.

مارین:

دەی بیتەقێنە! ئەمن تەنهام، کەسم نییە بۆم بگری، دارێکی وشکم بۆ پاسەوانی دارستان.

گینا:

بەم جۆرە مەئاخڤێ، وشکەداریش بایەخی خۆی هەیە.

مارین:

چۆن بایەخی هەیە؟ بۆ کێ؟

گینا:

بۆ ئەو کەسەی کە خۆی پێ رادەگرێ.

مارین:

ئای خۆزگە دەمزانی کە بایەخم هەیە یان نا؟ داخوا من بایەخم بۆ کێیە؟

گینا:

بپرسە؟(دەڵێن نەشارەزا بە پرسیاران دەگاتە شاران) بپرسە! پرسیار چ خەوش و گوناحێکی تێدا نییە.

مارین:

زۆر باشە، ئێستاکە من دەپرسم: ئایا تۆ داری وشکهەڵاتووت پێویست دەبێ؟

گینا:

ئاخر ئەمەش دەگەڕێتەوە سەر چەشنی دارەکە هەر چەندە ئێستاش خۆم بە هیچ دارێک رانەگرتووە.. دارێ ئەوەتا، بە چاو وا دیارە دارێکی بە هێزو پتەوە، کەچی کەخۆی پێ رادەگری قر ۆ..ر..چ جیرەی دێ و دەشکێت.

داریش هەیە باریکەلە و لووس دیارە بەڵام لە ناوەوەدا یەکدیگرو پتەوە. دیسان دار هەیە سووکەڵە دێتە پێش چاو، کەچی کە دەستی بۆ دەبەی لە گرانیا ناچاری بۆی لار بیەوە. داری تر هەن وەکو بڵێی راست و پتەون،

کەچی هەر لەگەڵ دەستت بۆ بردن خواردەبنەوەو دەچەمێنەوە وەک ئەڵقەیان لێ دێ.

مارین:

ئاخر چەشنی داریش، دەگەڕێتەوە سەر چەشنی درەختەکەی.

گینا:

دەبێ دار نەشکێ و نەچەمێتەوە، نابێ قوڕس و گڕنیگڕنی بێ .. دار دەبێ تینوویەتی بەر هەتاوی دیبێ و پێی پتەو بووبێ، نەک لە ژێر گەنی و پاشماوەی پرتی پرتیدا وشک بووبێ. گەر بریقەداریش نەبێ گرینگ نییە، گرینگ ئەوەیە نەبێتە... قامچی... . بەڕاستی من لە قامچی وەڕسم. قەیناکە ئەگەر نەختێ خواریش بێ بەڵام بە مەرجێ ئەو خوارییەی بۆ مەبەستێکی تایبەتی نەبێ، بە تەگبیر نەبێ، ئەو کاتە دەتوانم تەنیا بڕوام بەو دارە هەبێ کە خۆی پێ ڕابگرم.

مارین:

تەنها بڕوات بەو دارە هەیە؟

گینا:

بەڵێ.. ئا بەڕاست لە بیرم کرد بڵێم، کە دەبێ داریش بزانێ کێ پاڵی پێوە دەدا؟ چی پێ هەڵدەگرن... ژیانی مرۆڤایەتی چەشنەهای تێدایە.

مارین:

گینا! تۆ دارێکی تایبەتیت دەوێ، نە ڕاست بێ و نە خوار، نە تەڕ کە بچەمێتەوە، نە وشکیش کە بشکێ و هەڵوەرێ .. تۆ ئەو دارەت دەوێ کە لە کارگەکاندا لە درەختێ دروست دەکرێ لووس و بریقەدار.

گینا:

من باسی لووسی و بریقەم نەکردووە، گوێم لەو باسانە پڕ بوو.. لووس و بریقەدار با بەس بێ!

مارین:

ئەو پەلکەدارانەم بدێ قایخێکی بێ دروست دەکەم، کوڕەکەتی پێ دڵ خۆش بکە حەز لە چ جۆرە قایخێک دەکا، چارۆگەدار یاخود هەڵمی مۆتۆڕدار؟

گینا:

هەمیشە بەزاری لاسایی دەنگی مۆتۆڕ دەکاتەوە.. کە قایخێکی بچووک دە دەسشۆرێ یا دە تەشتێ داوێ و هەراییێکی دەنێتەوە مەپرسە، وابزانم حەزی لە مۆتۆڕدارە نەک چارۆگەدار..

مارین:

بێ گومان ونەون بە دەنگی دەکاو وەک قایخی هەڵمیش لەوانەیە ڤرەڤر بکا، وانییە؟

گینا:

با، بە ڤرە ڤرو زرەزرو تەقەتەق دەکاتە هەراو دەنگە دەنگ دەڵێم بەو هەراو هۆریایە هەر ئێستا کەللەم دەتەقێ.

مارین:

من بروام وایە ئەوەی بیەوێ لەگەڵ چەرخ رێ بکا، دەبێ بە دەنگە دەنگ و هەرابێ.. کوڕەکەت سیسە وانییە؟

گینا:

زۆر بزۆزە.. مووی سەری وەک پەڕی باڵندەیە لە هەوادا.

مارین:

هەر بزۆزەکانن جیهان دەگۆڕن، هێمنەکان لە جێی خۆیان نابزوون..

راگرەیەکم بۆ قایخەکە دیتەوە، چی نەماوە سوکان و چەنگاڵ نەبێ. ئیتر قایخەکە ئامادە دەبێ.

گینا:

دەتوانم سەفەری پێ بکەم؟

مارین:

بەڵام هێشتا بێ سوکانە!

گینا:

منیش دەمەوێ بە قایخێکی بێ سوکان و بێ پانکە و چەنگاڵەوە سەفەر بکەم، تا نەزانم بۆ کوێ دەچم و لە چ کەنارێک گیر دەبم. ئەو کاتە(با) جێگای تۆ دەگرێتەوەو لە باتی تۆ قایخەک بەڕێوە دەبا.

مارین:

تۆیش لەسەر گازی پشتێ و دەڕوانیتە ئاسمان، شەپۆلەکانیش جۆللانەت پێ دەکەن.

گینا:

ئەمەت لە کوێ زانی؟

مارین:

دەیزانم.

گینا:

پێکەوە.. سەفەر بکەین؟

مارین:

باشە پێکەوە سەفەر دەکەین.

گینا:

بەڵام دەریا دوورە..

مارین:

گرینگ ئەوەیە پاڵ کەوی و بڕوانیتە ئاسمان.

گینا:

بەڕاستی ئێمە لەناو قایخ داین؟

مارین:

تەواو وایە.. ئێمە لەناو قایخەکە داین، سەیری ئەو پەڵە هەورانە بکە ئەو جار دەبینی.. تەماشاکە لێیان ورد بەرەوە، ڕاستەوخۆ تێیانەوە ڕامێنە، ئەوجار دەبینی کە ئێمە لەناو قایخەکە داین.

گینا:

ئای خۆ ڕاستە، ئێمە دەجوولێینەوە.

مارین:

بەڵێ، دەجوولێینەوە

گینا:

هێمن .. لە سەرخۆ.

مارین:

هێمن و لەسەرخۆ.. گوێ گرە! گوێ بۆ شەپۆلەکان ڕادێرە.. بزانە چۆن کەوتوونەتە سەما.. گوێت لێیە؟

گینا:

بەڵێ.. گوێم لێیە.. گوێم لێیە.. ئەو سیرە سیرە چییە؟ جیرە جیرێ لە جێگایەک دێ.

مارین:

وایە، ئەوە دەنگی سیرەی داری قایخەکەیە، درزی داوە.

گینا:

چەندم حەز لێیە نقووم نەبین، دایکی منداڵێکم .. دوای ئەوەش تووتن بێ سەرپەرشتکار دەمێنێتەوە.. دەزانی تووتن چییە؟ تووتن زێڕی زەردە.

مارین:

تەماشا، هەورەکە توایەوە...

گینا:

ئای بەداخەوە..

مارین:

چاوەڕێی هەورێکی تر بکەین؟

گینا:

نەء بابڕۆین، سوپاست دەکەم بۆ ئەو گەشتە خۆشە. با پێکەوە دارەکان هەڵگرین.

مارین:

ڕێ و بانی دارستان تەنگن، جێی دووانی تێدا نابێتەوە.

گینا:

هەمیشە وا سەفەر دەکەی؟

مارین:

کە هەورێکم دی، لێی ناگەڕێم تاکو گەشتێکی پێ نەکەم.

گینا:

تۆ شتێکت تێدایە!

مارین:

چییە؟

گینا:

شتێکی خاکی نییە، نەخێر مارین تۆ دار نیت..

مارین:

کە وایە من چیم؟

گینا:

دار توندە، بەڵام تۆ شتێکی ناسکت تێدایە.

مارین:

توند یا ناسک، بەڵام من لەسەرت هەر دەنووسم و لێشی دەکۆڵمەوە، ئەگەر وایش تێ بگەی کە ئەمە ناکەم، زۆر سەهوی.

گینا:

چی؟ من هیچ بە خەیاڵما نەهاتووە کە تۆ واز لە داوایەکەت بێنی.

مارین:

یاسا، یاسایەو بەرخەتایش پێویستە سزا بدرێ.

گینا:

گوێت لێ بێ، باسی خەتا مەکە

مارین:

بۆچی؟

گینا:

پێویست ناکا.

مارین:

چاکە، وس دەبم، با بڕۆین تا جارێکی تر دەریا هەڵنەستاوەتەوەو کەف و کوڵی نەکردووە.

گینا:

بوەستە!

مارین:

ئەوە چیتە؟

گینا:

با لکەدارەکان هەڵگرین، دەنا کۆڵەکە بەردەبێتەوەو....

مارین:

ئەو لکانە تەواو قورسن چۆنیان پێ وەستای؟

گینا:

دەم و چاوت یەک پارچە ئارەقەیە، چاو لێک نێ ئارەقەکەت دەسڕمەوە، پێویستە گوێت بشۆی.. تۆ دەبیەی؟

مارین:

دەیشۆم.

گینا:

تووڕە نەبی کە بەسەرمدا قیژاندی.

مارین:

خێرە تۆڕە نابم.

گینا:

تۆ حاڵی بە لێم، دەتوانی موحاکەمەم بکەی و لەسەرم بنووسی بەڵام پێم مەڵێ تاوانبار، چونکە من لە هیچ مەسەلەیەک خۆم بە تاوانبار نازانم.

مارین:

ئەگەر ئەوەی دارو درەختان دەبڕێ تاوانبار نەبێ کێ تاوانبارە؟

گینا:

تاوانبار ئەوەیە کە پاڵ بەو کەسەوە دەنێ.

مارین:

جا بەڕای تۆ ئەمە کێیە؟

گینا:

ئەوەی کە بێ دارمان دێڵێتەوە، ئێمەش پێمان دەوێ بۆ تووتنێ.

مارین:

جا دەتەوێ لەسەری بنووسم؟

گینا:

تۆ؟ تۆ نەء، بەڵام گەر من پاسەوانی ئەم دارستانە دەبووم، موحاکەمەم دەکردی و زیاتریش.. لەسەریشم دەنووسی و نەمدەهێشت گاییێکی تر چاوی بە رووناکی بکەوێتەوە. کاری من تووتن داچەقاندنە، لەبەر ئەوە وازم لێ بێنە ئەو لکەدارانە بەرم. یەک بەباری ئەو بەرپرسیارەش کە وەکو پێویست و فەرمانی خۆی بەجێ ناگەینێ و دارمان ناداتێ. دەبێ موحاکەمە بکرێ، دەبێ ئەویش بانگی بکاو بەرابەر هەمووان لێی بپرسێ:« ئەرێ کاکێ تۆ مووچە وەردەگری یان نا؟ بەڵێ وەری دەگرم. بە ئۆتۆمبیل هاتوو چۆیێ ناکەی؟ بەڵێ بە ئۆتۆمبیل دێ و دەچم. جا ئەدی جەناب بۆ چی ژنان ناچار دەکەی وەکو دزان بخووشنە ناو دارستان و لکەداران لە کۆڵێ نێن و بیبەن.» هەر دوور نەڕۆین تۆ چەند کەست بە تاوانی داربڕین گرتوون. ؟

مارین:

بە دەیان، دەیانگرم، قسەی ناشیرینیشیان پێ دەڵێم، بە توندیش رەفتاریان لەگەڵدا دەکەم. ئەوانیش خواهەڵناگرێ لە جنێودانی من قسور ناکەن و بەو جۆرە...

گینا:

گرتن و قسەی ناشیرین سوودی نییە، خەڵکی لەگەڵ ئەوەشا دەچنە دارستان و دارانیش هەر دەبڕن. ئەگەر وانەکەن تووتنەکەیان دەرزێ و .. چونکە ئەگەر ئەو لکەدارانە نەبن تووتن وەکو پێویستە وشک نابێتەوە. ماندوو بوون و ڕەنج کێشان و ماڵیشمان کە نرخی تەواو نابێ وەک خۆڵەمێشی دەم ڕەشەبای لێ دێ .. باشە یاسا بەدوای تاوانباران ناگەڕێ. دەفەرموو ئەوەتا تاوانبارەکان.

مارین:

کەس بەم جۆرە موحاکەمەیان ناکا.

گینا:

چی دەبێ گەر یەکێک لە ئێوە بڕیار بداو دەستەچڵێک بباو نیشانی بەرپرسیارانی بدا؟، ئەو کاتە هەموو شتێک دەبڕێتەوە.

مارین:

مەبەستت لەوەیە من بچم موحاکەمەی ئەوانە بکەم کە دارتان نادەنێ؟

گینا:

تۆ ئەمە ناکەی.. من وەکو خۆم قسە دەکەم کە لە جێی تۆ دام کەواتە چاکیان موحاکەمە بکە.. بۆ پێ دەکەنی؟

مارین:

ئەمن دەزانم چ هەرایەک لە دادگادا دەبێ، شایەدەکان پۆل پۆل چ دەنگە دەنگێک پەیدا دەکەن.

گینا:

وایە، ئەو کاتە لە ڕەگی مەسەلەکەش پێ دەکەوین.

مارین:

بریا دەتزانی چ سزایەکم دەدان.

ناچارم دەکردن ئەو چڵانە لە کۆڵێ نێن، بەو گەرمایەش بە تەواوی ئەو ناوەمدا دەگێڕان.. داخۆ ئەوە عەدالەت نییە؟

گینا:

ئەوە هەرگیز نابێ!

مارین:

لەوانەیە شتی وا بووبێ.

(3)

گینا:

ئێستاش سووری لەسەر ئەوەی لەسەرم بنووسی و موحاکەمەم بکەی؟

مارین:

لەمن بەدەر کەسی دی ئەو کارەی ناکا ، بەڵام نەک لەگەڵ تۆ، لەگەڵ ئەوانەی کە ناچاریان کردووی ئەم کارە بکەی.

گینا:

شێت بووی؟ لەوانەیە گەرما کاری لە مێشکت کردبێ و ، کەری کردبی؟

مارین:

تا ئێستا خۆم بە زیخ زانیوە، بەڵام شتێکم نەکردووە. ئێستا من بە دەبەنگییەوە دەچمە پێش، بزانم ئەمەیان چی بەرهەم دێنێ. ؟

گینا:

دەتوانم پێت بڵێم چی بەرهەم دێنێ. سەرۆکی کۆمەڵە کار کەنارت دەکاو دەتنێرێتەوە گوندی، مێگەلی پەرت کۆ بکەیەوە خووری لە هەوادا هەڵبێخی.

مارین:

چەندەها دەریام لە ناخیدا هەڵدەچن.

گنیا:

خودایە، بەراستی شێت بووم، دەزانی تۆ دەبەرچی دای بیکەی؟

مارین:

دەزانم، خۆم بەدەرکردن دەدەم.

گینا:

گوێت لێ بێ، ئەمن گاڵتەم دەکرد.

مارین:

گاڵتە دەکەی، چ دەکەی، کەیفی خۆتە، کێ، رێگەت لێ دەگرێ؟

گینا:

لە پێناوی من ئەمە دەکەی؟

مارین:

نەخێر لە پێناوی خۆم، گوێگرە ! جارێ پێشەکی لەسەر تۆ دەنووسم ڕاتدەکێشمە دادگاو لەگەڵێشت دێم، ئەو لکەدارانەش لەگەڵ خۆم دەبەم، تا هەموو کاربەدەستان کۆ بکەمەوە.

گینا:

بیکە! ئەوەی داتناوە بیکەی بیکە! یاڵڵا با بڕۆین.

مارین:

تۆ پەلەتە ؟

گینا:

نەخێر.. تووتنەکە سەعاتێکی دیش چاوەڕێ دەبێ.

مارین:

تۆ تەنها بیر لە تووتن دەکەیەوە.. منیشت لەم مەسەلەیە هاوێت.. بەسە باسی تووتن. بیبڕەوە!

گینا:

تۆش هەر لەسەر موحاکەمەو لێکۆڵینەوەو دادگای خۆتدابە.

تۆش بایەخ بە هیچ نادەی، موحاکەمە نەبێ.

مارین:

من.. نەخێر..

گینا:

ئەتۆ چیدیت لەلا بە بایەخە؟ تۆ دار نی، تۆ قامچییەکی ئەستووری!

مارین:

ئەقڵم لە سەریدا نەماوە.

گینا:

تەماشای من بکە، ئەقڵت دێتەوە سەری.

مارین:

دەچاو ڕامان پێویستە.. بەڵام ناو چاو.. بیلبیلەکەی.. ئەوێ......

گینا:

ئەوێ، وەکو بڵێی دەریای تێرژاوە..

مارین:

وا دیارە هی تریش ئەم جۆرە قسانەیان لەگەڵ کردووی؟

گینا:

ئەی تۆ لەو باوەڕەدای تاکو ئێستا کە ئەوە تەمەنم(٣٥) ساڵە چاوەڕوانی ئەم قسانەم کردبێ؟ ئای کە ساویلکەو منالّی..

هەموو شیعرێک باسی ئەمە دەکا.

مارین:

من باسی دەریام نەکردووە، باسی بیلبیلەی چاوم کردووە کە هەموو شتێکی تێدا ناسک و تروسکەدارە.

گینا:

تروسکەدارە؟ ئەی ئەگەر ئەو تروسکەیە سووتاندی؟

مارین:

با بمسووتێنێ.

گینا:

دەزانی چی تۆم بە دڵە؟ تۆ پیاوی بەڵام وەکو منداڵ شەرمنی..ئێستا چی بکەین؟ با گەشتێکی تر بە قایخەکە بکەین.

مارین:

دەی.

گینا:

سەیری من مەکە! تەماشای هەور بکە. گەشتەکەمان دەستی پێکرد؟ لەوەتەی هەم بۆ ئەوەی هەم کە تۆ بێی و ئەم قسانەم پێ بڵێی.

مارین:

ئا.. ئێستا ئێمە بە سەفەر دەچین.

گینا:

گوێت لە دەنگی شەپۆلەکانە؟

مارین:

گوێم لێیە.

گینا:

ئەدی ئەو سیڕەسیڕە چییە؟

مارین:

ئەوە سیڕەی داری قایێخەکەیە.

گینا:

ئای چەند حەز دەکەم نقوم نەبین.

مارین:

مەترسە، ئێمە پێکەوەین.

گینا:

شتێکم لە بن سەری دابنێ.

مارین:

چی؟

گینا:

چی؟ دەستت پێوە نین؟

مارین:

یەکیان یا هەردووکی.

گینا:

هەردووکیان.. بە خوا منالّی مارین.

– تەواوبوو –

فەرهەنگۆک

من بە خۆم ئەوەندە بەینم لەگەڵ فەرهەنگۆک ڕێکخستن نییە، کە ئێستا بووە بە باوو لە پاشکۆی کۆمەڵە چیرۆک و شیعران دەیانبینین، چونکە پێم وایە ئەوەی بە زمانێک دەخوێنێتەوە پێویستە ئەو زمانە بزانێ ئەوجار پێی بخوێنێتەوە.

دیسان فەرهەنگۆک دانان بۆ کتێبێکی زمان یا فەلسەفە یا هەر کتێبێکی دیکەی لەم بابەتانە کە دەشێ ئیدیوم و وشەی نوێی تێ بکەوێ، بە هەر جوور! بەڵام بۆ چیرۆک و شیعر، ئەوەندە بە پێویستی نازانم.. سوێندی ئەوە ناخۆم(بۆ زیاتر ڕوونکردنەوە) دەبینی وەرگێڕ لە ناوێک هەڵدەنگوێ کە لەوانەیە بە خوێنەری ئەو زمانەی بۆی وەردەگێردرێ ئاشنا نەبن، ئەو دەمە لەوانەیە ڕوونکردنەوەی بێ سوود نەبێ.

لەگەڵ ئەوەشدا گەلێک لە برادەران کە وا ڕێککەوتووە لەم مەسەلەیە دواوین فەرهەنگۆکیان پێ شتێکی چاک بوو.

هەرچی چۆنێکە، من لە لایەنی دەربڕینەوە، زمانی کوردی بە زمانێکی مەیدان کورت نابینم.. لەگەڵ ئەو بارو زرووفە سەخت و تایبەتیەشیدا لە

چاو زۆربەی زمانی ئەو وڵاتانەی هاوسێی کوردن و هەموو پێداویستی پێشکەوتنیان بۆ ڕەخساوە، زمانی کوردی خۆڕاگرترو فەرهەنگ پاگژتر دێتە بەرچاو...

بەم جۆرە ئەم وشانەی لە خوارەوە دەیاننووسمەوە بە مەبەستی فەرهۆنگۆکەوە نییە زیاتر لە ترسی ئەوەی کە نەبادا هەندێ لەم وشانە خوێنەر بۆ مانایێکی دیکە ببا کە لە ماناو ڕووداوی ناو چیرۆکەکانەوە بترازێن. لەگەڵ تێبینی ئەوەیش کە لە ریزکردنی ئەم وشانەدا پەیڕەوی(ئەلف و بێی) نەکراوە، بەڵکو یەک بە دوای یەک، ڕەمەکی، ریزکراون.

وەرگێڕ

رمن، ناچنە جەواڵ: کینایەتە بۆ کەسانێ سەر دانانوێنن.

ڕەپێ بوو: هەستایە سەر پێ، ڕابوو.

خیز: زیخ، لم.

خانەنشین: تەقاویت.

خاتوون سێمانکە: پەپوو سلێمان.

بن بێژینگ: بنەڕۆک، ئەو دانەی کە لە بێژینگێ دێتە خوارێ.

بیرەخەو: بۆرژان، وەنەوز، پشیبە خەو، وێژینگ.

بانگلۆز بووەوە: خلۆر بووەوە.

بەساتی: بەپەلە، خێرا.

بچمە یاری: بچم یارمەتی بدەم، کۆمەککردن.

سەرە کۆزەر: ئەو پووش و بیژۆکەی لە بێژینگێ ناچێ.

سابرێن: نێری بزن.

دەستە برا: هاوڕێ، برادەر.

دارهەنە: چوارچێوەی تەون، ئەو دارەی پەڕەچی پەمۆی بە ناودا دەبا.

دەرمانی یەک ساتە: دەرمانی دەم و دەست.

دەبیەی: دەبیسی.

دیق دیقانێ: سەرەتاتکێ.

دەبنیسێ: لەڕو لاواز دەبێ، ڕەنگ زەردو بێ تووک دەبێ.

کاکەلە برالە:کەین وبەین، ڕێککەوتن

کەلوپەلی کرد : پارچە پارچەی کرد، لە باڵ یەکدی دەرهێنا.

کوور: بزنی ساڵە وەخت.

کاکاغا: (کاک ئاغا)، لە چیرۆکەکەدا مەبەستی لە کابرای زاوایە.

کسۆک: سەگ.

کێل بووەوە: قیت بووەوە، هەستایەوە.

کردار: دەغڵ.

گۆرین: هەمان، گورگی گۆرین: هەمان گورگ.

گجوولە: توولەی سەگ.

گول: گرۆێ.

گاڵەی دا: کلیلی دا، دایخست.

گڕنیگڕنی: گرنج گرنج.

تاپڕ: تفەنگی ڕاو، ساچمە.

تیزماڵ تیزماڵ: داو داو.

تێکسمڕاو: تێک چەقیو.

تریان: قـۆڵینە.

هەندی لە نێبێ: یەکسەر، دەم و دەست.

ژۆر: ژووروو.

زرۆبی: ناوساجی، ناوسێل.

زەوەززە: وەچە.

پێی وەستا: دەرەقەتی هات، هێزی پێ شکا.

پێچۆڵ: ران، مێگەل، ولـسات.

حەلووکە: هەڵۆژە.

فێقی: میوە، تەڕە.

شووڵ: شوارک.

شۆرەت: ناوبانگ.

شویتک: پشتدێن.

شایەدنامە: شەهادەی خوێندن.

پەیتوون: ئەو عەرەبانەی ئەسپ رایدەکێشێ.

داپچکوڕان: بزڕکان.

بە ئەزرەتم: خۆزگەی بۆ دەخوازم.

زیخ: زیرەک.

قەڵێ: قاورمە.

نابەروێک: شێواو.

مۆنجی داگرت: زیزبوو.

سەرکەڵ: سەرلق(لق و پۆپی درەخت).

لە نۆژەنەوە: لە بناغەوە.

لیڤ: پارەی بولغارەکانە.

کۆلێت: کۆخ.

بێ تووک: رەنگ زەرد.

سێرە: نیشانە.

تفنک: دفن، لووت.

زەروو: کرمی زەروو.

کوڕنیشک: لۆچ.

لە دوو: بە دوای.

پریشکی دەهاوێت: دەربڕینێکە بۆ کەسێ کە تووڕە دەبێ.

دەپەیڤی: دەئاخڤی، قسەی دەکرد.

کەڵەواژبوونەوە: سەرنگوون بوون، ڕاقەنان.

پەلەکووتە: پەلەقاژە.

●

سەرچاوەکان:
ئەم چیرۆکانە لە سێ سەرچاوە وەرگیراون، کە ئەمانەی خوارەوەن:
١- چیرۆکی: (کاتیرین، درەختێکی بێ ڕەگ، ڕۆژگاری پیاوان، زەوەززەی دەروێش).
بۆ ئەم چیرۆکانەی سەرەوە، بڕوانە ژمارە-٢-ی ساڵی دووەمی گۆڤاری(الاداب الاجنبیه)کە لە شامێ دەردەچێ.
بڕوانە ٠لـ ٢٨...(بە زمانی عەرەبی).
٢- ڕێگاوبان: بۆ ئەم چیرۆکە بڕوانە/ماهنامەء کاوە/ ژمارە(٣١) لاپەڕە-٣٣٥-(بە زمانی فارسی).
٣- قایخێک لە دارستاندا: ئەم شانۆیی یە لە ژمارە(١٢)ی گۆڤاری(الاقلام) ساڵی ١٩٧٦ هونەرمەند قاسم محەمەد کردوویە بە عارەبی.

هەوڵە چاپکراوەکانی نووسەر

1) لەبواری لێکۆڵینەوەی ڕۆژنامەنووسیدا
* ڕۆژنامەگەریی کوردی و ڕۆژنامەنووسی کورد
نامیلکە-چاپی 1984، بەناوی خوازراوی
(پاکزاد محمد کریم)، چاپکردن و بڵاوکردنەوەی یەکێتی ڕۆژنامەنووسانی کوردستان(لەشاخ) چاپی دووەم بەناوی سەریح، هەولێر چاپخانەی زانکۆی سەلاحەددین، 1991.
* پرۆژەیەک بۆ دەرکردنی ڕۆژنامەیەکی ڕۆژانە بەکوردی
لێکۆڵینەوە-گۆڤاری(ڕۆشنبیری نوێ) بەغدا، پایزی 1986.
* هەڵەی چاپ، ئەمڕۆ ئاسۆی دوا ڕۆژ
لێکۆڵینەوە-بەدووبەش، ڕۆژنامەی (هاوکاری) بەغدا-1988.
* وێنەو کاریکاتۆر تایپۆگرافیاو بەکارهێنانیان لە ڕۆژنامەگەریی کوردیدا
لێکۆڵینەوە-بەسێ بەش، گۆڤاری (کاروان ژمارە 85 و 86 و87)ی 1990.
* برایەتی: یەکەمین ڕۆژنامەی ڕۆژانە لە مێژووی ڕۆژنامەگەریی کوردیدا
لێکۆڵینەوەو بیبلۆگرافیا-چاپی یەکەم گۆڤاری(یەکگرتن) کە لە هەندەران دەردەچێ، چاپی دوەم چاپخانەی خەبات 1991. چاپی سێیەم چاپخانەی وەزارەتی پەروەردەی هەولێر-1997.
* ئاژانسی دەنگوباسی کوردستان(ئاداک-ADAK)
پرۆژەی دامەزراندن و بەڕێوەبردن
لێکۆڵینەوە-ڕۆژنامەی (برایەتی) بەسێزدە ئەڵقە، هەولێر-1993، چاپی دووەم بە کتێب چاپخانەی خەبات دهۆک 1997.
* درەختی بنکۆڵکراو:
پەنجەنماییێکی ڕۆژنامەنووسییانە بۆ باری ڕووناکبیری و کلتووری کوردی چاپی یەکەم کوردستان 1995، چاپی دووەم سوید 1996.
* چەند وتارو نووسینی تر هەر لەم بوارەدا لە شوێنی جیا جیا بە کوردی و عەرەبی.

2)شیعر
* ئەو شەوانەی خەون نایێ:
چاپخانەی (النعمان)نەجەف-1977.
* تاڤگەی مەند
چاپخانەی (شفیق) بەغدا-1987
* چەند کۆتەڵێکی جەنازەیی:
چاپی ئیتالیا 1994
چاپی کوردستان 1995
3)لەبواری وەرگێڕاندا
*نووستوی بەر باران:
شیعر-لە فارسییەوە، جاپخانەی (علاء)بەغدا-1980
* رێگاوبان، پێنج چیرۆکی درێژو شانۆنامەیەک لە نیکۆلای خایتۆڤەرە
چاپخانەی (الحوادث) بەغدا-1983
* سەرتاییەک بۆ تێگەیشتنی هونەری تەشکیلی
چاپخانەی(حسام) بەغدا 1986
*چەند نامەیەک بۆ تارانتابابو:
شیعری نازم حیکمەت، وەرگێڕان لە عەرەبییەوە.
چاپخانەی (الزمان)بەغدا-1990.
* دایکی کورد-دانییێل میتران
وەرگێڕان لە عەرەبییەوە 1996.
4)
* پایزی چاوەکان
کۆلاژ لە تاراوگەی شیعردا چاپخانەی وەزارەتی رۆشنبیری-هەولێر 1998.
* چاوەکان.. هەمیشە چاوەکان...
کلاو رۆژنەیەک لە شەختەدا، چاپخانەی وەزارەتی رۆشنبیری 1999
* شرفە-بە زمانی عەرەبی، چاپخانەی خەبات دهۆک-1998
* بێجگە لە دەیان شیعری وەرگێڕدراو و نووسینی دیکە لەکات و شوێنی جیاجیادا بەکوردی و عەرەبی.